

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

29 oktober 2008

BELEIDSBRIEF

Media

Beleidsprioriteiten 2008-2009

ingediend door de heer Kris Peeters,
minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele Hervormingen,
Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme,
Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid

INHOUD

	Blz.
Inleiding.....	5
1. Waarheen met media?.....	6
1.1 De media naar het internet of omgekeerd?	6
1.1.1 Evoluties rond internet.....	6
1.1.2 Internet als mediamiddel en link met burgerjournalistiek	8
1.2 Mediawijsheid.....	10
1.3 De impact van de media op zichzelf.....	12
1.4 De markt van de mediaspelers	12
2. Een pluriform landschap.....	13
2.1 Een sterke slagkrachtige openbare omroep	13
2.1.1 Stand van zaken	13
2.1.2 Beleidsopties en -realisaties 2008.....	15
2.1.3 Beleidsinvulling komende periode	17
2.2 De particuliere omroepen.....	19
2.2.1 Particuliere landelijke televisieomroepen.....	19
2.2.2 Particuliere regionale televisie	20
2.2.3 Particuliere radio-omroepen	23
2.3 Regelgeving op het gebied van omroep	27
2.3.1 Belangrijkste wetswijzigingen 2004-2008.....	27
2.3.2 Herziening decreten	29
2.3.3 Aanpassing procedurebesluit	33
2.3.4 Digitale ether	34
2.3.5 De Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media	34
2.4 Rechtsgeschillen rond frequenties	34
2.4.1 Evolutie van de frequentieproblematiek	34
2.4.2 Het aangevochten frequentiebesluit van de Vlaamse Gemeenschap	36
2.4.3 Dossier ‘FM2008’ in de Franse Gemeenschap.....	37
2.5 Het samenwerkingsakkoord elektronische communicatie	37
2.6 Geschreven pers	38
2.6.1 Steun aan de geschreven pers	38
2.6.2 Leesbevordering en Media-educatie: het project ‘Kranten in de klas’.....	39
2.6.3 Kwaliteitsvolle journalistiek steunen	41
3. Toegang waarborgen tot een divers en kwaliteitsvol innovatief media-aanbod	44
3.1 Doven, slechthorenden, blinden en slechtzienden.....	44
3.1.1 Stand van zaken	44

3.1.2	Beleidsinvulling komende periode	46
3.2	Vlamingen van allochtone afkomst	46
3.2.1	Stand van zaken	46
3.2.2	Beleidsinvulling komende periode	47
3.3	Vlamingen in het buitenland	47
3.3.1	Het Beste van Vlaanderen en Nederland	47
3.3.2	Radio Vlaanderen Internationaal	48
4.	Digitalisering van de distributiekkanalen	49
4.1	Mediadistributie vandaag	49
4.1.1	Televisieontvangst	49
4.1.2	Bedenkingen en evoluties	50
4.1.3	Distributie van digitale radio	51
4.1.4	Distributie van mobiele tv	52
4.1.5	Evolutie naar HDTV	52
4.2	Actieplan digitale ether	53
4.2.1	Het akkoord van Genève van 2006 en verdere praktische uitwerking	53
4.2.2	Stand van zaken VRT-zenderpark	56
4.2.3	De uitrol van de digitale ether	56
4.3	De analoge switch-off	58
4.3.1	Situering	58
4.3.2	Communicatiecampagne	59
4.3.3	Gevolgen en voordelen van de analoge switch-off	61
4.4	Het gebruik van het digitaal dividend	61
5.	Digitaal Vlaanderen	63
5.1	Situering	63
5.2	Digitaal actieplan	63
5.3	Projecten IBBT	63
5.3.1	CoCoMedia: Collaborative Community Media	63
5.3.2	CUPID: Cultural Profile and Information Database	64
5.4	BOM-VI: Bewaring & Ontsluiting van Multimediale Data in Vlaanderen	64
5.5	Digitaal VRT-archief (DIVA)	65
5.6	Elektronisch nieuwsarchief	65
5.6.1	Stand van zaken	65
5.6.2	Beleidsintenties	65
6.	De Vlaamse Regulator voor de Media als volwaardige regulator	66
6.1	Inleiding	66
6.2	Structuur en opdrachten	66

6.3 Werking VRM in 2008	67
6.4 Beslissingen in 2008	68
6.5 Aandachtspunten voor de Vlaamse Regulator voor de Media	68
6.5.1 Mediaconcentratie/marktanalyse (art. 169 van de mediadecreten)	68
6.5.2 Toezicht beheersovereenkomst VRT.....	69
6.5.3 Communicatiebeleid	70
6.5.4 Monitoring	70
6.5.5 Mediageletterdheid: een nog te ontginnen gebied in Vlaanderen	71
7. Europese dossiers.....	73
7.1 Verspreiding van bepaalde soorten programma's	73
7.2 De rol van de openbare omroepen	73
7.3 Ontwikkelingen m.b.t. digitale omroep op het niveau van de Europese Unie	74
7.4 Studies in opdracht van de Europese Commissie over het digitaal dividend.....	74
7.5 Mogelijke introductie van mobiele telecommunicatiediensten in de frequentiebanden IV en V in het kader van het digitaal dividend	75
7.6 WAPECS	76
7.7 Omzetting gewijzigde Europese Telecomrichtlijnen	76
Bijlagen	
Bijlage 1: Samenvatting van de beleidsintenties 2008	77
Bijlage 2: Regelgevingsagenda.....	78
Bijlage 3: Resolutie en moties.....	79
Bijlage 4. Lijst van gebruikte afkortingen.....	80

Inleiding

Sinds het begin van de huidige legislatuur wil het mediabeleid een antwoord geven op de volgende uitdagingen:

- het instandhouden van een pluriform medialandschap;
- het verzekeren van een gewaarborgde toegang tot een divers en kwaliteitsvol aanbod;
- het ondersteunen van de digitalisering van de communicatie in de samenleving;
- het overbruggen van de digitale kloof;
- het toezicht op de regelgeving door een volwaardige regulator;
- het streven naar meer bevoegdheden voor Vlaanderen.

In de beleidsbrief 2009 wil ik terugblikken op de verwezenlijkingen van de afgelopen jaren met meer specifiek de realisaties in 2008 om van daaruit de belangrijkste beleidsopties en -doelstellingen voor de resterende maanden van de regeerperiode te formuleren.

Vooraf wil ik echter de belangrijkste mediatendensen en –evoluties toelichten.

1. Waarheen met media?

Dat de media steeds sneller evolueren en dat meer en meer mensen en feiten een plaats krijgen in deze media hoeft niet meer worden betoogd. Vandaag heeft de burger toegang tot zeer veel informatie via een divers aanbod van platformen en netwerken of sterker nog, de Vlamming wordt overspoeld door informatie van een groeiend aantal aanbieders. Via de weblogs of blogs kan zowat iedereen redacteur worden en wereldwijd publiceren. In dit kluwen groeit de nood aan geloofwaardige en betrouwbare informatiebronnen.

Ik wil de kwaliteit van de berichtgeving verder optimaliseren en het vertrouwen in de media vergroten door ondersteuning van een aantal belangrijke initiatieven, zoals, bijvoorbeeld, het Fonds Pascal Decroos dat de kwaliteits- en de onderzoeksjournalistiek bevordert.

De vraag stelt zich echter in de eerste plaats wat media vandaag betekenen en waar het met de media naar toe gaat. Onder de hedendaagse media hebben de kranten de langste traditie als informatiebron. Daarna kwamen radio en televisie en recent het internet. Intussen hebben deze bronnen echter zoveel evoluties doorgemaakt dat er een convergentie ontstaan is tussen de verschillende platformen en dat informatie nog makkelijker toegankelijk wordt. Wie iets wil weten over een bepaald onderwerp gaat al lang niet meer op zoek naar de papieren versie van de kranten, maar gaat deze krant raadplegen via het internet waar alle oude informatie via een muisklik ter beschikking wordt gesteld. Die platformen worden dan weer gelinkt aan geluid en beeld, en deze geluiden en beelden bekijken we al lang niet meer 'lineair' op radio- of televisie, maar gaan we opzoeken via het internet, raadplegen via on-demand of bekijken via de 'net-gemist' functionaliteit.

De overvloed aan informatie wordt wel eens geïllustreerd met de melding dat een persoon uit de éénnentwintigste eeuw op één dag meer informatie te verwerken krijgt dan een persoon uit de middeleeuwen in één jaar te verwerken kreeg.

En dit lijkt niet te stoppen: ook in de recentste digitaliseringsgolf en convergentiegolf lijkt alles er op gericht om informatie op een zo efficiënt, zo snel en zo dynamisch mogelijke manier bij de gebruiker te brengen. Enkele elementen uit deze evoluties worden hieronder vermeld en verder toegelicht.

1.1 *De media naar het internet of omgekeerd?*

1.1.1 Evoluties rond internet

Wat is precies convergentie?

Convergentie is al jarenlang een begrip in de media- en telecomwereld. In de omschrijving uit 'Van Dale' blijkt dat dit initieel sloeg op het samenkomen in één punt (van lichtstralen). Bijkomende definitie die gegeven wordt is het samenkomen, samenvallen, samenbrengen. In de media- en telecomsector geeft dit begrip aan dat netwerken en diensten nauw met elkaar verbonden zijn, in elkaars vaarwater terecht gekomen zijn en dus ook overlappend zijn.

De Britse regulator Ofcom heeft recent een onderzoek gedaan naar convergentie om de impact er van te vatten: daartoe werd een denktank opgericht die verder bouwde op de daar gebruikte definitie van convergentie als de mogelijkheid van de consument om meerdere diensten op één platform of toestel te ontvangen of de mogelijkheid om eender welke dienst te ontvangen op meerdere platformen of toestellen.

De studie bekijkt convergentie vanuit verschillende invalshoeken:

- de beleving van de consument;
- de marktsituatie en marktspelers met de eruit voortkomende wijzigingen in de waardeketen;
- de factoren die convergentie ondersteunen.

Als kernboodschappen en conclusies worden volgende elementen in de verf gezet:

- i. de impact die convergentie heeft en zal blijven hebben
- ii. het feit dat de markten daardoor competitiever worden

Nog belangrijker zijn de kanttekeningen die daarbij gemaakt worden:

- i. ten gevolge van technologische en marktevoluties veranderen de modellen zo snel dat ook regelgeving niet meer aangepast is, ja zelf overbodig wordt
- ii. de complexiteit van convergentie kan er toe leiden dat sommige consumenten meer kwetsbaar worden en dat deze zich beter beschermd moeten weten in deze complexiteit
- iii. instanties die informatie van algemeen belang en openbaar nut verspreiden riskeren dat hun boodschap verloren gaat en moeten op zoek gaan naar andere middelen om de beoogde sociale meerwaarde te brengen.

Het is van belang om ook de risico's van convergentie goed in te schatten en oog te hebben voor de mogelijke gevaren van convergentie.

Internet en televisie

Sites als YouTube nemen steeds grotere happen uit het potentiële tv-publiek. Dat de televisiewereld hiermee niet echt gediend is, valt niet te betwisten. NBC en Fox, twee van 's werelds grootste leveranciers van televisie- en filmcontent, slaan echter terug met de oprichting van een nieuwe webstek: Hulu.com, een site waar je geheel gratis en met een minimum aan reclame televisieseries en films kunt bekijken in een Web 2.0-omgeving. Deze nieuwe omgeving zorgt ervoor dat de gebruiker ook commentaren kan achterlaten, favoriete fragmenten kan doormailen, films en series een quotering kan geven en clips op sociale netwerksites als Facebook en Myspace kan plaatsen.

Het grote verschil met een site als YouTube is het gegeven dat Hulu enkel materiaal van professionele makers toont wat gepaard gaat met een uitstekende full-screen beeldkwaliteit en geluid. Hier is dan ook geen plaats voor materiaal van gebruikers. Jammer voor de Vlaamse internetbezoeker is dat Hulu enkel binnen Amerika werkt. Dit komt omdat het grootste deel van de inkomsten door lokale adverteerders gegenereerd wordt en dat NBC en Fox deze series voor veel geld kunnen doorverkopen aan buitenlandse zenders. De vraag is ook of een computerscherm in staat is om de comfortabele zetel en het daarbij horend mega televisiescherm te verdringen ...

De macht van televisie als medium ten opzichte van het internet mag echter niet onderschat worden: uit een studie van het PEW Research Center van dit voorjaar blijkt dat televisie voor de Amerikanen nog steeds de grootste nieuwsbron is. Uit dat onderzoek blijkt dat 52 procent van de ondervraagden regelmatig naar nieuwsuitzendingen op televisie kijkt op een van de grote nationale zenders. Bijna 40 procent stemt daarvoor geregeld af op informatiekkanalen die op de kabel beschikbaar zijn. Een dag voor de afname van de enquête had 35 procent een beroep gedaan op de radio om informatie te vergaren en had 34 procent een krant gelezen. Uit het onderzoek blijkt dat de kranten het minder goed doen dan een paar jaar terug. In 2004 had 40 procent de dag voor de enquête een krant gelezen en in 1994 lag dat percentage nog op 58. Volgens de onderzoekers doet het internet het ongeveer evengoed als de krant. In totaal blijkt 37 procent van de ondervraagden drie keer per week of meer op het internet surfen in hun zoektocht naar informatie. Dat is een stijging in vergelijking met de cijfers uit 2004 (29 procent) en 2000 (23 procent).

Hoewel deze cijfers natuurlijk slaan op Amerikaanse mediagebruikers is de evolutie in Vlaanderen gelijkaardig: uit het jaarboek over de Vlaamse Regionale Indicatoren blijkt dat 92% van de volwassenen minstens wekelijks kijkt naar een tv-journaal en dat het weekbereik van het radionieuws 76% is, en dat van de krant 62%. Tevens blijkt dat ongeveer 25% van de bevolking online nieuwsitems raadpleegt.

Het Web 3.0

Het gaat snel op het internet. Terwijl in de vorige beleidsbrief het begin van Web 2.0 werd voorgesteld, blijft het internet op zoek naar nieuwe evoluties en tendensen.

De uitvinder van het internet, Tim Berners-Lee, spreekt al jaren over het Web 3.0 of het 'semantisch web', een web dat rekening houdt met de betekenis van wat op een pagina staat. Aanvankelijk werd er amper geluisterd naar dit idee, maar nu lijkt daar verandering in te komen.

Wat het Web 3.0 precies is of wordt, is echter nog niet helemaal duidelijk. Een feit is dat men naar een 'intelligenter' internet wenst te evolueren waar de gebruiker meteen de juiste informatie vindt, aangepast aan zijn interesses en specifieke situatie op dat moment. Niet iedereen is het er echter over eens op welke manier die extra intelligentie moet worden toegevoegd. Dit zou, aldus de uitvinder van het internet zelf, kunnen via een systeem van codes, waarbij elk stukje informatie op een website van een duidelijk etiket wordt voorzien. Anderen denken eerder aan slimmere softwareprogramma's die webpagina's 'begrijpen'. Maar er zijn nog andere mogelijkheden: sommigen denken dat die intelligentie vanzelf zal opduiken doordat gebruikers informatie van labels voorzien, anderen geloven dan weer dat die intelligentie bijvoorbeeld in de zoekmachines zelf zou kunnen zitten. Zo kocht Microsoft begin juli 2008 Powerset op, een bedrijf dat 'semantische' zoektechnologie ontwikkelt.

Er is dus enige consensus over waar de industrie naar toe wil, - een intelligenter internet - maar niet over hoe die daar zal raken.

Gratis nieuws

Uit een onderzoek dat de Vrije Universiteit Brussel uitvoerde in acht West-Europese landen blijkt dat steeds meer West-Europese krantensites gratis raadpleegbaar worden. In vergelijking met 2006 is het aantal volledig gratis consulteerbare krantensites gestegen van 19,5% naar 25,6%. Daarnaast stellen steeds meer West-Europese krantensites ook hun archief gratis open (52,4%), dit is een stijging met 4,8% tegenover 2006.

Bij de kranten die wel hun inhoud tegen betaling aanbieden is het aandeel van de formules waarbij een betalende PDF-versie van de krant aangeboden wordt gestegen van 23,2% naar 34,4%. Hierbij gaat het vaak om 'lichtere' betaalstrategieën. Slechts één op de drie (deels) betalende kranten biedt nog een pay-per-view (betaling per artikel) aan.

1.1.2 Internet als mediamiddel en link met burgerjournalistiek

Internet als mediamiddel

Aan de genese van het internet als nieuwsbron zijn zowel voor- als nadelen verbonden. Eén van de voordelen is het feit dat informatie sneller beschikbaar is en dat bepaalde informatie ook bekend wordt of "nieuws" wordt.

Er zijn echter ook risico's verbonden aan het Internet als nieuwsbron. Zo berichtte het NRC Handelsblad medio augustus over de oorlogvoering tussen Rusland en Georgië op

het internet. Het principe en de werkwijze is als volgt: de website van de belangrijkste politieke instanties (in casu bijvoorbeeld van de Georgische president en het ministerie van Buitenlandse Zaken en andere sites eindigend op .ge) werden onklaar gemaakt door zogeheten DDoS-aanvallen ('Distributed Denial of Service'). Bij dergelijke 'aanval' worden tienduizenden computers geprogrammeerd om op één specifiek moment tegelijkertijd informatie op te vragen van een website, waardoor een site onbereikbaar wordt. Hetzelfde gebeurde toen Estland en Rusland vorig jaar in een politiek conflict verwickeld raakten. De uit Rusland aangestuurde aanvallen maakten sites van de Estse overheid, media en banken dagen onbereikbaar. Precies dit is een vorm van internetoorlogvoering, namelijk het feit van cruciale websites onbereikbaar te maken: dit werkt het wantrouwen in de hand en zorgt voor destabilisatie van een regime.

Een ander risico aan wat kan omschreven worden als 'snelle' berichtgeving is het gegeven dat de feiten waarover bericht wordt degelijk moeten gecheckt en gedubbel-checkt worden. Een heel frappant voorbeeld hiervan is de mediahype die veroorzaakt werd door één mailtje rond een lied van Golden Earring dat door Hillary Clinton gebruikt zou zijn in haar campagne. De auteur van dit bericht - die zich gebaseerd had op een enkele bron met name teletekst en dit aanvulde met een persoonlijke verwijzing naar de (toch wel controversiële) inhoud van de clip - had nooit kunnen vermoeden dat een onnadenkend geschreven mailtje hierover naar een bevriend weblogger in Los Angeles 24 uur later voorpaginanieuws zou worden.

Los van het gegeven dat dit het belang van kwaliteitsvolle journalistiek aantoonst, wijst bovenstaand voorbeeld eveneens op de macht van de media en hoe die gebruikt of misbruikt kan worden.

Een voorbeeld van de invloed van nieuwe media op de maatschappij zijn de campagnetechnieken van Barack Obama, die de regels van het spel van de Amerikaanse presidentscampagnes voor altijd veranderd hebben. Obama's campagne zorgde voor verrassende veranderingen in de traditionele media. Al sinds de jaren '60 spreken mediastrategen over de steeds korter wordende quotes. Destijds duurde een quote van een kandidaat in het avondnieuws gemiddeld 40 seconden. In 2008 was dit nog 10 seconden totdat Obama's speech in Philadelphia een hit op het web werd. Deze toespraak van 37 minuten werd uiteindelijk door meer mensen op YouTube (5 miljoen) bekeken dan op alle kabelzenders in de VS samen. De kabelzenders pasten zich onmiddellijk aan en zenden nu toespraken steeds vaker integraal uit.

Internet en burgerjournalistiek

Een mooi voorbeeld waar burgerjournalistiek wel degelijk toegevoegde waarde oplevert, is onder meer bij het verspreiden van beelden van ooggetuigen van grote rampen, denk maar aan de Tsunami die Azië teisterde in december 2005, of nog extremer de beelden die met mondjesmaat uit Noord-Korea buitengesmokkeld worden door burgers die hun leven riskeren om de buitenwereld een blik te gunnen op het dagdagelijkse leven in deze extreem geïsoleerde maatschappij en zo te vechten voor vrijheid en democratie.

Internetjournalistiek houdt echter ook meer in dan berichtgeving uit bijvoorbeeld oorlogsgebieden die nieuws waarde hebben. Sinds de komst van het internet vind je burgerjournalisten niet alleen in gestencilde blaadjes of bij vrije radio's, maar ook in blogs allerhande. Het risico bestaat dan ook dat er een spanningsveld ontstaat tussen enerzijds blogs en burgerjournalistiek en anderzijds de traditionele media. Vraag is of deze verder van elkaar zullen verschillen en uit elkaar groeien dan wel of er een vorm van co-existentie tussen beide zal moeten worden gezocht.

In het boek "Burgermedia: opmars, ervaringen, bedenkingen" lijst Paul Vanlerberghe in zijn voorwoord de wederzijdse vooroordelen op: "Burgerjournalisten spuien vooral opinies en de informatie die ze brengen is lukraak en niet afgetoetst aan woord en

wederwoord. Vertegenwoordigers van de burgermedia stellen echter dat de mainstream media de propagandisten geworden zijn van het eenheidsdenken, iets dat vooral zichtbaar wordt wanneer de tegenstellingen wat scherper worden.”

Feit is dat blogs een uitlaatklep geworden zijn voor iedereen die wil schrijven en dat deze bronnen voor veel mensen belangrijker geworden zijn dan de traditionele media. Toch is nog lang niet duidelijk wat de impact is van burgerjournalistiek op het nieuws zoals we het nu kennen. De praktijk leert immers dat het daar zelden om hard nieuws gaat. Pure online kranten zoals The Bakersfield Californian dreigen meer een community te worden.

Maar wat als, zoals enige tijd geleden, de gewone journalisten op een persconferentie hun werkveld moeten delen met burgerjournalisten en daardoor naar eigen gevoel minder mogelijkheden krijgen? Hoewel het onderscheid tussen beide makkelijk te maken is – de enen hebben een perskaart, de anderen niet – creëert dit wel een spanningsveld. Er zal dan ook vanuit de sector moeten gestreefd worden naar een *modus vivendi* tussen alle partijen.

Er rijst ook de vraag of "user generated content" niet eerder een hype is. Burgers bezitten nu wel de instrumenten om inhoud en nieuws te produceren. Journalistiek zal binnen tien jaar interactiever zijn dan vandaag maar of hierdoor de hele nieuwsindustrie op zijn kop gezet zal worden wordt door velen in twijfel getrokken. Ook aangaande de distributieplatformen van burgerjournalistiek is het onduidelijk wat de toekomst zal brengen: waar vroeger speciale sites opgezet werden die exclusief aan burgerjournalistiek gewijd waren, denken we maar aan BBC Action Network, is dit ondertussen geëvolueerd naar een nieuwe generatie van websites en diensten, die deze rol overnemen. Het eigenste BBC Action Network, opgericht in 2003 als één van de eerste sites, besliste in het voorjaar om er mee op te houden, precies omdat het achterhaald geworden was door de Wordpress, MySpace en Facebooks van deze wereld.

1.2 Mediawijsheid

De verdere convergentie tussen media en internet leidt er toe dat ook nieuwe vormen van opinievorming ontstaan: precies door het internet zie je nu niet enkel de meningen die gevormd worden door hoofdredacteuren en journalisten, maar ook de meningen van 'Jan met de pet' die een forum krijgt en gebruikt om een mening te verkondigen onder het mom van "ik vind dat...". Vanuit deze evolutie ontstaat de vraag wat nog kan begrepen worden onder publieke opinie, en waar die nu ligt. Of nog: wat is de rol van de media en worden de media soms niet verkeerdelijk als de publieke opinie beschouwd? En moet niet af en toe gewezen worden op het verschil tussen de publieke opinie en de gepubliceerde opinie, waarmee bedoeld wordt dat de perceptie, zoals de media die overbrengt, niet noodzakelijk de perceptie of het gevoel is dat bij de burger leeft?

Professor Ben Knapen van de universiteit van Nijmegen publiceerde hierover recent nog een artikel. Media in de ruime zin is een amalgaam van opinievorming geworden, waar iedereen een mening kan ventileren. Media in de enge zin, met de nadruk op diegenen die zich professioneel in dienst achten van de publieke zaak en zich dus naar de burger richten in plaats van de consument, hebben een andere functie, namelijk het weerspiegelen van wat leeft in de samenleving. Maar ook van deze laatste groep kan niet verwacht worden dat zij zomaar rapporteren. Nee, het is de taak van deze media om ook hun stempel te drukken op de feiten en er kwaliteitsvol over te rapporteren, met aandacht voor accuraatheid, onpartijdigheid, diversiteit van opinies, redactionele onafhankelijkheid en integriteit.

Toch is ook hier enige relativisering aan de orde: waar de 'professionele' of 'onafhankelijke' media hun input halen bij de heersende opvattingen, zijnde maatschappelijke elites, denkers bestuurders en instituten, wordt vandaag soms ook gesteld dat media

schatplichtig geworden zijn aan kijkcijfers, oplages en commercie. Tegenargument daarvoor is dat wegens de verdere professionalisering van de media, toch de garanties op onafhankelijkheid en autonomie behouden blijven.

De vraag rijst of dit voldoende is: in de convergerende mediawereld kan de opinievorming door iedereen gebeuren. Het internet als medium is dan ook vaak verworpen tot een platform van ongeventileerde en ongenueanceerde beeldvorming. "Internet heeft de publieke ruimte met een saus van hufferigheid overgoten", zo schrijft Knapen. Het hierboven aangehaalde fenomeen van burgerjournalistiek, hoezeer dit ook nuttig is in bepaalde situaties en hoezeer er ook grenzen aan zijn, heeft er voor gezorgd dat de publieke opinievorming door precies die ongenueanceerdheid naar cynisme neigt.

Luc Huyse trad dit bij toen hij enkele maanden geleden een opinieartikel schreef over 'anecdotitis, een besmettelijke mediaziekte'. Daarin betoogt hij in dezelfde lijn maar in andere woorden dat het mediagebeuren en meer specifiek zelfs het politieke mediagebeuren verwaterd is naar wat hij anecdotitis noemt, te weten dat niet meer diepgravend wordt bericht en gezocht naar wat maatschappelijk relevant is, maar dat zelfs serieuze politieke media op zoek gaan naar de 'faits divers', de kleine weetjes van de politiek over bijvoorbeeld de openhartoperatie van Martens of de ziekte van Letorme. Naast de erosie van de verzuiling speelt een tweede factor, namelijk de convergentie en het feit dat media een brede opinievorming toelaten. Media worden een real-time massagegebeuren waar iedereen zo snel mogelijk wil op inspelen, waar iedereen meegezogen wordt in een door marketing gedreven strijd om lezers, kijkers of luisteraars. Huyse stelt dat de drang om de eerste te zijn met een spectaculair bericht de bedachtzaamheid in rapportage in de weg staat, waardoor enkel nog die zaken tellen waarmee kan gescoord worden. Huyse maakt bijkomend de opmerking dat de Europese dimensie van de politiek al helemaal verwaterd is en dat relevante politieke berichtgeving om de burger bij het Europese project en de Europese dimensie te betrekken al helemaal verdwenen is.

De vraag is waar dit toe leidt. Sommige sombere scenario's neigen naar een algemene beeldvorming van amusement en entertainment ten gevolge van overdreven commercialisering, waar elke kritische vorm van berichtgeving verdwenen is en waarin de mediagekte van de spectaculaire berichten de bovenhand haalt boven de relevante berichtgeving. Sommigen, zoals Knapen en Huyse, menen dat we zelfs al in die fase terecht gekomen zijn.

Oplossingen die hieraan tegemoet kunnen komen, bestaan in het streven naar een kwaliteitsvolle journalistiek en berichtgeving, bijvoorbeeld gesteund op opleidingen voor journalisten, met certificering van bepaalde beroepsjournalisten. Een ander voorbeeld is het inbouwen van redactiestatuten die autonomie en journalistieke deontologie benadrukken. Een bijkomende nieuwe factor is dat journalisten iets meer aan introspectie of misschien aan zelfregulering in hun activiteiten gaan doen.

De meest relevante nieuwe factor in dit gebeuren is wellicht het bijbrengen van en het streven naar mediawijsheid, zo geven zowel Knapen als Huyse aan. Lezers, luisteraars en kijkers moeten meer gevormd worden om de hen voorgeschotelde informatie te plaatsen en naar waarde te schatten. Dat is wat mediageletterdheid ook inhoudt: het kunnen omgaan op een verantwoorde manier met de veelheid van voorgekauwde berichtgeving, hetgeen toelaat het kaf van het koren te scheiden en een kritische houding aan te nemen ten opzichte van de soms ingelepeld berichtgeving. Huyse citeert hier Tony Blair: "the reality is that viewers or readers have no yardstick to measure what they are being told".

Mediawijsheid en mediageletterdheid bijbrengen is precies een manier om hen deze maatstaf aan te reiken. Het is dan ook belangrijk om als minister van media hier oog voor te hebben en hier op te wijzen. De perceptie van de media en de perceptie van de burger zijn immers niet dezelfde en daarom ook moet de burger over voldoende kennis

beschikken om met de diverse opinievormingen om te gaan en zijn eigen opinie te vormen, los van wat voorgeschoteld wordt. Dit luik wordt mediawijsheid genoemd en komt later nog terug in deze beleidsbrief.

1.3 De impact van de media op zichzelf

Dat de mediasector een machtig apparaat is, staat buiten kijf. Al vele jaren wordt geponeerd dat naast de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht, de pers en de media in ons land de vierde macht vormen. Nieuw is dat over deze vierde macht meer en meer vragen worden gesteld vanuit de vierde macht zelf.

Een eerste voorbeeld van introspectie hierover is de artikelenreeks geweest van de krant De Standaard over “De strijd om de 16”.

Kranten dienen hun lezers zo goed mogelijk te informeren met respect voor de juiste feiten, met kennis van zaken, met oog voor nuance en detail, met - indien nodig - geheimhouding van bronnen en met respect voor de personen. Deze principes lagen aan de basis van de tiendelige spraakmakende reeks ‘De zestien is voor u’ van De Standaard. Wat op zijn minst gesteld kan worden is dat deze reeks niet onopgemerkt bleef. De reeks werd het onderwerp van uitvoerige commentaren in andere media in de coulissen van de Wetstraat.

Een tweede voorbeeld is de vraag in welke mate media en marketing samengaan, en of er deontologisch niet een bepaalde vorm van afstand tussen beiden moet bestaan. De scheiding tussen de redactie en de marketingafdeling is een belangrijk deontologisch aspect in het werk van journalisten. Het feit dat Peter Vandermeersch eind 2007 uitgeroepen werd tot marketeer van het jaar deed dan ook heel wat stof opwaaien. Kan en mag een hoofdredacteur verkozen worden tot marketeer van het jaar? De Vlaamse Vereniging van beroepsjournalisten (VVJ) trok dit in twijfel en dreigde ermee de perskaart van Vandermeersch in te trekken omdat hij geen journalist meer zou zijn.

De Raad voor de Journalistiek boog zich over deze kwestie en concludeerde dat een hoofdredacteur instaat voor de redactionele onafhankelijkheid en de integriteit binnen een mediabedrijf, en dus een journalist is.

1.4 De markt van de mediaspelers

De mediamarkt is in volle evolutie. De afgelopen jaren werden gekenmerkt door een zeer sterke groei en een consolidatie van de mediabedrijven in enkele sterke en grote groepen. Meer en meer richten ook investeerdersgroepen zich op uitgeverijen en mediabedrijven om hiermee winst te maken, ook al hebben zij geen enkele binding met de media. Dit vormt het bewijs dat media vooral een op winst gerichte activiteit dreigen te worden, waardoor de kwaliteit van de berichtgeving wordt herleid tot het maximaal scoren. Daarom is het streven naar een kwaliteitsvolle, pluriforme en gediversifieerde pers één van de basisdoelstellingen van het beleid.

De strijd om de lezer of de kijker is één element. Maar deze strijd om de lezer of de kijker (vanuit inhoudsoogpunt) heeft het afgelopen jaar een bijkomende dimensie gekregen door een nieuwe strijd die opdook: de strijd om de kijker als abonnee. Waar vroeger al een competitieve verhouding bestond tussen grote platformen die televisie aanbieden, zijnde de kabel en de telefoonlijn, zagen we dit jaar de strijd om het gebruik en de overname van de netwerken van Interkabel. Het is van belang dat ook deze evoluties nauwgezet worden opgevolgd vanuit beleidsstandpunt.

2. Een pluriform landschap

2.1 *Een sterke slagkrachtige openbare omroep*

2.1.1 Stand van zaken

2.1.1.1 Algemeen: opdracht

De VRT is de openbare omroep van de Vlaamse Gemeenschap. De openbare omroep moet zich richten tot alle Vlamingen. De VRT is één van de meest performante omroepen van Europa, een kwaliteitsvolle omroep voor radio en tv en een voortrekker in het audiovisueel aanbod op internet en via mobiele toepassingen.

De VRT moet als openbare omroep voldoen aan de mediadecreten en aan de afspraken in de beheersovereenkomst 2007-2011 met de Vlaamse overheid. De VRT en de Vlaamse overheid hebben zich elk ertoe verbonden alle doelstellingen uit de beheersovereenkomst tegen 2011 te realiseren. Hierbij staat de uitbreiding van de klassieke media (radio en tv) naar de digitale media (digitale radio en tv, internet en mobiel) centraal. De omroep kreeg vier specifieke opdrachten mee:

- (1) de VRT moet (qua aanbod, productie en distributie) een digitale omroeporganisatie worden;
- (2) in zijn digitaal aanbod moet de VRT verrijkingen, interactiviteit en aanbod-op-aanvraag opnemen;
- (3) de omroep moet een driesporenbeleid voeren in de openbare omroepdomeinen;
- (4) de VRT moet zijn aanbod brengen op radio, televisie, internet en mobiele platformen.

2.1.1.2 Organisatiestructuur VRT

In 2007 kreeg de VRT een nieuwe organisatiestructuur. De nieuwe organisatiestructuur sluit aan bij het digitale tijdperk in de audiovisuele media. Door de digitalisering is het eenvoudiger geworden om bestanden over de verschillende mediatypes en –platformen uit te wisselen.

Nadat de VRT in 2007 een nieuwe organisatiestructuur kreeg, werd de werking in 2008 verder gestroomlijnd. De aanpassingen aan de nieuwe organisatiestructuur situeerden zich vooral bij de directie Media, waar de netten centraler in de werking kwamen te staan.

2.1.1.3 Aanbod

VRT neemt een unieke positie in, dank zij de aandacht van al zijn netten voor nieuws en informatie, cultuur, sport, kennis en wetenschap, Vlaamse identiteit en ontspanning (de openbare omroepdomeinen). De VRT combineert kwaliteit met bereik. De netten hebben hun eigen opdracht en profiel maar werken samen, vullen elkaar aan en verwijzen naar elkaar. Per medium bedienen ze samen het grootste deel van de Vlaamse bevolking.

2.1.1.3.1 De openbare omroepdomeinen: beleid en invulling

De opdracht van de VRT stelt de zes openbare omroepdomeinen centraal: nieuws en informatie, cultuur, sport, kennis en wetenschap, Vlaamse identiteit en ontspanning. De

VRT maakt deze thema's toegankelijk voor een ruim publiek. Op alle netten komen de mediagebruikers in contact met de verschillende openbare omroepdomeinen. Dat gebeurt via spoor 1 (programma-item) en spoor 2 (programma) van het driesporenbeleid. Voor de verschillende openbare omroepdomeinen (behalve ontspanning) ontwikkelt de VRT ook een derde spoor: een thematisch aanbod, dat wordt ingevuld met lineaire kanalen, met internet en met lineaire en niet-lineaire diensten in/binnen zijn digitaal aanbod.

- De mediadecreten eisen dat de VRT een kwalitatief hoogstaand aanbod van nieuws en informatie verzorgt. De VRT biedt op al zijn netten een snelle, correcte, nauwkeurige, brede, toegankelijke en onpartijdige berichtgeving. Op elk net gebeurt dat op een manier die afgestemd is op het netprofiel en beantwoordt aan de behoeften van het doelpubliek. Deredactie.be bezorgt de mediagebruiker een specifiek aanbod om op de hoogte te blijven (nieuws), te begrijpen (duiding) en zich een mening te vormen (opiniëring). Ook op de andere websites brengt de VRT nieuws, afgestemd op het profiel van het net.
- De VRT realiseert zijn openbare opdracht cultuur via een driesporenbeleid. Op radio en tv komt cultuur aan bod in tal van programma's (spoor 1) op alle netten. Daarnaast zijn er talrijke specifieke cultuurprogramma's (spoor 2). Het derde spoor werd in het voorjaar van 2008 verder uitgebreid met Canvas+ en het vernieuwde Klara.be (zie verder).
- De VRT moet een belangrijke rol spelen in de ondersteuning en opbouw van de Vlaamse identiteit en diversiteit. In primetime (tussen 17 uur en 23 uur) praten twee derde van de sprekende actoren op Eén en Canvas/Ketnet Nederlands. De VRT is de grootste Vlaamse investeerder in lokaal geproduceerde fictie. De omroep is ook de grootste audiovisuele muziekdrager van Vlaanderen en de belangrijkste partner van de Vlaamse muzieksector. Op de VRT radionetten is minstens 20% van de totale muziekprogrammering van Vlaamse origine.
- De VRT-netten ondersteunen sportbeoefening en -beleving in Vlaanderen. De openbare omroep brengt een grote diversiteit aan sportdisciplines op alle netten en via alle platformen. Live programma's worden gebracht onder de merknaam Sporza.
- Kennis en wetenschap (educatie) vormen een basispijler in het aanbod van de VRT. In de coördinatiecel Wetenschappen ontmoeten programmamakers van alle VRT-netten elkaar regelmatig. Op die manier wordt wetenschappelijke informatie uitgewisseld en wordt vastgelegd op welke netten, op welke platformen en in welke producties die informatie aan bod kan komen.
- De VRT brengt ook ontspanningsprogramma's. Ontspanning is immers opgenomen in de mediadecreten en de beheersovereenkomst als één van de openbare omroepdomeinen. Op die manier vermijdt de openbare omroep een nichezender te zijn die het brede publiek niet zou aanspreken. De ontspanningsprogramma's brengen bovendien ook onderwerpen uit de andere openbare omroepdomeinen. In hybride programma's wordt ontspanning gemengd met bijvoorbeeld cultuur en educatie.

2.1.1.3.2 Profiel en vernieuwing van de VRT-netten

De VRT biedt zijn radio-, tv-, internet- en mobiel aanbod aan via acht Vlaamse (Radio 1, Radio 2, Klara, Donna (dat binnenkort vernieuwd wordt), Studio Brussel, Eén, Canvas en Ketnet) en één internationaal net (RVi). Door de nieuwe organisatiestructuur moet de openbare omroep met zijn netten beter en sneller inspelen op de permanente veranderingen in het medialandschap.

De VRT ondersteunt zijn aanbod door autopromotie en door ondersteuning van tal van culturele en muziekevenementen in Vlaanderen. De netten organiseren ook eigen evenementen die hun publiek op een andere manier in contact laten komen met het media-aanbod.

2.1.1.3.3 Interne productie

De directie Productie levert met zijn acht interne productiehuisen tal van vooraanstaande producties en diensten voor radio, tv, online en mobiele toepassingen. Quasi het volledige radio-, online- en mobiele aanbod bestaat uit producties die binnen de VRT zelf tot stand zijn gekomen. De focus van de interne productie ligt op de programma's van de prioritaire openbare omroepdomeinen (nieuws, sport, cultuur). Voor andere domeinen wordt ook een beroep gedaan op creatieve en kwaliteitsvolle externe productiehuisen. De VRT slaagt er op die manier in om het merendeel van zijn zendtijd te vullen met Vlaamse producties: in 2007 bijvoorbeeld was 65,3% van de televisie-uitzendingen tussen 18 en 23 uur van Vlaamse origine.

2.1.2 Beleidsopties en -realisaties 2008

2.1.2.1 Doelstellingen ondernemingsplan 2008

De VRT formuleert zijn beleidsdoelstellingen in een meerjarenplan (voor drie jaar) en een ondernemingsplan. Deze documenten worden goedgekeurd door de Raad van Bestuur en zijn richtinggevend voor de onderneming en zijn afdelingen. Ze zijn de strategische én operationele vertaling van de doelstellingen uit de beheersovereenkomst 2007-2011.

Het meerjarenplan 2008-2010 beschrijft de strategische visie van de omroep voor de periode 2008-2010 en de vertaling ervan in een financieel plan. Het ondernemingsplan is een gedetailleerde invulling voor 2008 met concrete uitzendschema's en programmabeleid, kostprijs per genre, personeelscontingent, investeringsplan en raming van opbrengsten en kosten.

De belangrijkste doelstellingen van het ondernemingsplan 2008 waren:

- de implementatie van de beheersovereenkomst 2007-2011 en de voorbereiding van de eerste evaluatie;
 - o De VRT voert in 2008 de doelstellingen uit de beheersovereenkomst uit.
 - o In 2008 vond een eerste evaluatie van de beheersovereenkomst plaats, zoals bepaald in de Beheersovereenkomst 2007-2011. In deze eerste rapportering gaf de VRT (a) de resultaten op het vlak van de reductie van de kostenstructuur en de realisatie van een efficiencyverbetering, en (b) een raming over de verdere haalbaarheid van de vooropgestelde financiële doelstellingen (zie verder).
- het realiseren van een totale mediabeleving;
 - o In 2008 wordt voluit gegaan voor het driesporenbeleid. Het derde spoor werd nog meer uitgebouwd op breedband met de websites voor nieuws & informatie (deredactie.be) en cultuur (klara.be).
 - o Een aantal merken vernieuwden hun aanbod: Radio 2 innoveerde zijn aanbod, Donna en Canvas werden inhoudelijk en vormelijk vernieuwd.
 - o De VRT rolde zijn cultuurdelta verder uit en breidde zijn digitaal aanbod uit met Klara.be.

2.1.2.2 Cultuurdelta

De Cultuurdelta, zoals uitgewerkt in het addendum van de beheersovereenkomst 2007-2011, werd in april 2008 uitgerold. De krachtlijnen van het cultuurplan waren: meer cultuuronderwerpen bij de VRT radio- en televisienetten aan bod laten komen en systematisch doorverwijzen naar het extra cultuuraanbod o.a. (via) een webplatform. Het doel van het VRT cultuurbeleid is de cultuurparticipatie en -beleving in de breedte en in de diepte te stimuleren.

Klara.be, de centrale breedbandsite voor cultuur, werd in het voorjaar 2008 gelanceerd. Op dat cultuurplatform brengt de VRT sindsdien een uitgebreid en multimediaal cultureel aanbod en wordt de mediagebruiker gegidst door relevante cultuuritems bij de VRT-netten. Met een rijk aanbod van beeld, geluid en tekst is Klara.be een ontmoetingsplaats van mediagebruikers, programmamakers en de cultuursector. Samen met digitale verrijking op radio en tv (o.a. Canvas+; zie verder) brengt Klara.be een extra cultuuraanbod bovenop cultuuronderwerpen en –programma's van de VRT-netten.

Met de lancering van Klara.be bouwde de openbare omroep zijn cultuuraanbod dus verder uit. Cultuur komt voortaan aan bod zowel in generalistische programma's (spoor 1), via specifieke cultuurprogramma's op de bestaande netten (spoor 2) als in het extra cultuuraanbod zoals Klara.be, Klara radio en Canvas+ (spoor 3). De drie sporen voeden elkaar voortdurend in een echte kruisbestuiving. Zo heeft iedereen met interesse voor cultuur alle ruimte om in eigen tempo en volgens eigen voorkeuren een breed en diep cultuuraanbod te ontdekken.

2.1.2.3 Uitbreiding digitaal aanbod

De VRT heeft in 2008 zijn digitale Tv-aanbod verruimd en gediversifieerd. De VRT biedt sinds het voorjaar extra aanbod voor de digitale kijkers. Het extra aanbod staat steeds in relatie tot het aanbod op zijn generalistische netten. De ontkoppelde programma's liepen in een eerste periode op Canvas onder de noemer Canvas+. In een eerste fase waren de extra digitale uitzendingen cultuurprogramma's. Op Canvas+ waren dat bijvoorbeeld programma's rond De Cultuurprijzen, Expo '58, Jazz Middelheim, de Koningin Elisabeth-Wedstrijd... Elke maand kreeg de digitale kijker een extra avondvullend programma voorgeschoteld. Met de Olympische Spelen konden ook de kijkers van Eén regelmatig (met de rode knop) overschakelen naar andere sportwedstrijden die gelijktijdig aan de gang waren. Vanaf het najaar wordt het aanbod op Canvas+ nog verder uitgebreid.

Daarnaast is ook het aanbod-op-aanvraag (o.a. Net Gemist en thema-items op de redactie.be, sporza.be en klara.be) verder uitgebreid. Met deze toepassingen kunnen de digitale kijkers programma's op aanvraag (her)bekijken. De journaals van Eén, Terzake (Canvas) en Karrewiet (Ketnet) zijn gratis op te vragen. Abonnees van Net Gemist kunnen, tegen een vergoeding, tv-programma's van Eén, Canvas en Ketnet van de afgelopen 7 dagen (her)bekijken. Steeds vaker kijken de klanten van de VRT naar programma's op het moment dat hen dat het best uitkomt.

2.1.2.4 Kwaliteit

De VRT heeft een voorbeeldfunctie en een rol in de samenleving. De VRT dient zich dan ook te profileren (zoals de beheersovereenkomst voorschrijft) als een kwaliteitsomroep.

Om de kwaliteit van het aanbod nog beter op te volgen en te verzekeren, werkte de VRT de voorbije maanden volop aan zijn kwaliteitsproject. De VRT-kwaliteitskaart werd ontwikkeld en focust op drie domeinen: (1) de mate waarin het VRT-aanbod voldoet aan

de wensen van de mediagebruiker; (2) de mate waarin het VRT-aanbod voldoet aan de behoeften van de maatschappij; en (3) de mate waarin het aanbod op een efficiënte en doelmatige manier tot stand komt. De VRT-producties voldoen aan de hoogste professionele normen en komen op een efficiënte en effectieve wijze tot stand.

De VRT werkt volop aan de ontwikkeling van indicatoren die moeten aangeven in welke mate de VRT succesvol is op elk van deze kwaliteitsdomeinen. Het is een project waarin alle metingen die nu reeds gebeuren op een geïntegreerde en meer doelmatige wijze worden samengebracht. In 2009 zal de VRT de kwaliteitskaart in de praktijk kunnen gebruiken.

2.1.2.5 Het financiële kader: evaluatie beheersovereenkomst

De beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de VRT bevat onder andere het financiële kader voor de periode 2007-2011. Om de beheersovereenkomst ook op financieel vlak correct te kunnen uitvoeren dient de openbare omroep een efficiëntieplan te volgen. In de beheersovereenkomst werd opgenomen dat de VRT zijn kostenstructuur structureel moet reduceren.

In het meerjarenplan 2008-2010 werd de efficiëntielat nog hoger gelegd. Bovendien blijven de kosten sterk onder het niveau dat in de beheersovereenkomst was vooropgesteld. Tegelijk probeert de VRT meer eigen middelen te verwerven onder andere door de uitbouw van zijn "line extensions" activiteiten.

De VRT toonde in 2008 aan de Vlaamse overheid aan (a) dat hij nauwgezet zijn efficiëntieplan en zijn kostenreductieplan volgt en (b) dat hij zijn openbare opdracht uitvoert zoals het hoort. De VRT dreigde ondanks zijn inspanningen en goede resultaten in de toekomst met een financieel tekort geconfronteerd te worden. De Vlaamse Regering besliste tot een injectie van 10 miljoen euro in het pensioenfonds van de VRT, waardoor de VRT sterk ontlast wordt.

2.1.3 Beleidsinvulling komende periode

2.1.3.1 Beheersovereenkomst: behalen performantiemaatstaven

De VRT heeft (naast de toepassing van de mediadecreten) één prioritaire doelstelling: de succesvolle uitvoering van de beheersovereenkomst. In de beheersovereenkomst 2007-2011 staan duidelijke doelstellingen opgenomen die de VRT stuk voor stuk tracht te realiseren. Tegelijk bevat de overeenkomst concrete performantiemaatstaven: die maatstaven zijn de richtnormen waarnaar de VRT werkt.

2.1.3.2 Aanbod

De VRT evolueerde de voorbije jaren van een omroep die gericht is op radio en tv naar een digitale omroep die gericht is op alle elektronische audio(visuele) media (radio, tv, internet, mobiele toepassingen). De speerpunten van de omroep blijven de radio- en tv-netten. De netten krijgen wel steeds vaker een internetpoot of een extra aanbod op andere digitale platformen. De VRT heeft in de beheersovereenkomst immers de expliciete opdracht meegekregen om meer aanbod te brengen via de digitale mediaplatformen.

De VRT blijft ook in 2009 investeren in zijn lineair aanbod op radio en tv maar zal ook meer middelen en kennis inzetten voor de verdere ontwikkeling van een niet-lineair en lineair aanbod op de digitale media. Daarbij blijft de VRT streven naar kwaliteit. In 2009 zal de omroep extra inspanningen leveren om zijn aanbod voor jongeren en kinderen en voor slechthorenden (zie eveneens punt 3.1) te verbeteren.

Digitale media bieden extra mogelijkheden ten opzichte van de lineaire media, radio en tv. Digitale media kunnen (beter) inspelen op sommige behoeften van de nieuwe mediagebruikers. Door een verbeterde technologie en een verruimd aanbod slaagt de VRT er in om de nieuwe mediagebruikers te bereiken via de mediaplatformen die zij zelf verkiezen:

- steeds vaker wordt naar radioprogramma's van de VRT geluisterd via de radiospeler op het internet;
- via digitale televisie kan meer audiovisueel aanbod tot bij de mediagebruiker komen. Dat gebeurt enerzijds via de extra digitale verrijkende stromen die de VRT biedt (het "plusaanbod") en anderzijds door het uitgebreid aanbod-op-aanvraag;
- de VRT wil in 2009 zijn internetaanbod nog beter uitwerken en stroomlijnen met zijn netten. De websites moeten nog meer complementair worden aan de programma's op radio en tv. Dat betekent dat ze interactiever zullen ingezet worden en dat mediagebruikers meer informatie (tekst en audio- of audiovisuele fragmenten) op de VRT-websites zullen terugvinden, aansluitend bij de eigenheid van het medium.

2.1.3.3 Algemeen personeelsbeleid en diversiteitsbeleid

De VRT wil met zijn medewerkers een zo groot en zo kwaliteitsvol mogelijk media-aanbod bieden. Om dat doel te bereiken investeert de VRT permanent in zijn medewerkers. De VRT gaat op een duurzame manier om met zijn menselijk kapitaal. De VRT zal in 2009 blijven investeren in talentmanagement, de begeleiding van de medewerkers bij de uitvoering van hun opdrachten, de beheersing van de personeelskosten en het voeren van een evenwichtig diversiteitsbeleid.

De VRT wil de verscheidenheid van de Vlaamse samenleving weerspiegelen en bevorderen, zowel voor als achter de schermen. De VRT streeft enerzijds naar een evenwichtige beeldvorming in zijn programma's en anderzijds naar een gediversifieerd personeelsbestand. De Cel Diversiteit werkt rond verschillende facetten van diversiteit (afkomst, functiebeperking, leeftijd, geslacht...) maar focust momenteel vooral op initiatieven die de participatie en de evenwichtige beeldvorming van etnisch-culturele minderheden en mensen met een functiebeperking bevorderen. De Cel Diversiteit van de VRT werkt aan meer diversiteit op het scherm door het geven van ondersteuning, tips en advies aan programmamakers, het organiseren van workshops over diversiteitsgebonden materies, het uitbouwen van een netwerk voor contactgegevens en het participeren aan onderzoek.

Inzake personeel wil de VRT via positieve acties meer allochtonen en mensen met een functiebeperking aantrekken en kansen geven. Hij doet dit door: het organiseren van snuffeldagen, het verspreiden van infobrochures, het aanbieden van specifieke opleidingsstages, het ondersteunen van een acteursopleiding...

De VRT zal in 2009 een evenwichtig diversiteitsbeleid blijven voeren. Het beleid dat de VRT ter zake voert, werpt immers zijn vruchten af. Uit een onderzoek van de VRT-studiedienst blijkt dat positieve resultaten konden geboekt worden wat het diversiteitsbeleid van de omroep betreft:

- één was het meest “gekleurde” televisienet van Vlaanderen: meer dan 17% van alle gecodeerde individuen in non-fictie was gekleurd (in 2004 was dat nog 11%);
- in vergelijking met 2004 zie je allochtonen op de VRT-netten steeds vaker in alledaagse maatschappelijke en familiale situaties;
- op de VRT-netten verschenen in 2007 veel meer gekleurde personen die Nederlands spreken en/of in een binnenlandse omgeving worden getoond dan op de private zenders;
- één toonde in 2007 van alle zenders het meeste mensen met een permanente functiebeperking;
- er blijft een mannelijk overwicht op de Vlaamse zenders;
- ouderen komen op het Vlaamse scherm relatief weinig aan bod.

Voor alle kansengroepen geldt dat de context waarin ze aan bod komen en de rollen die ze toebedeeld krijgen belangrijker zijn dan de frequentie. Werken aan diversiteit in beeldvorming is zowel werken aan kwaliteit als aan kwantiteit.

2.2 De particuliere omroepen

2.2.1 Particuliere landelijke televisieomroepen

2.2.1.1 Stand van zaken

Vandaag is er in Vlaanderen een zeer groot aantal organisaties die één of meer omroepprogramma's aanbieden. De meest recente nieuwkomers in het medialandschap zijn VOF Newscasters met TV9 en Icon Eurome die maar liefst erkenningen bekomen heeft voor 9 omroepprogramma's. Telt men alle omroepprogramma's samen, dan komt men aan een totaal van 63 omroepprogramma's, (inclusief de regionale en de openbare omroepprogramma's).

Erkende particuliere omroepen die zich richten tot de gehele Vlaamse Gemeenschap zijn vandaag:

Organisatie	Omroepprogramma's
VMMA	VTM, 2BE, Jim en VTMZomer/kerst
Event TV	Event TV
Belgian Business Television	Kanaal Z
Media ad infinitum	Vitaya en Vitaliteit
SBS Belgium	VT4 en VijfTV
Actua TV	Actua TV
MTV Networks Europa	TMF en TMF HD
NV Life! TV	Life! TV
Vlamex	S TV
Okay Media	Okay TV
Euro 1080	Exqi Vlaanderen
VOF Newscasters	TV 9

Erkende doelgroep- en thema-televisieomroepen:

Organisatie	Omroepprogramma's
Euro 1080 NV	Euro 1080, Exqi Sport, Exqi Culture
NV Prime projects media Group	Move-On
Media ad Infinitum	Wonen
55-plus TV	Plus TV

Kust televisie VZW	Kust televisie
Box entertainment	Best of TV
Skynet iMotion Activities	Zoom
Icon Europe	Yurdum TV, M on TV, TimTV, Spor1 TV, Taraftar TV, Berat TV, Arma TV, MMC TV, AS10 TV
Telenet	Studio 100 TV
Bites Europe	Acht

Betaalomroepen:

Telenet	Prime One, Prime Action, Prime Movies & Series, Carroussel, Prime Fezztival, Prime Sport, Prime Sport 2, Prime Action +1, Prime One +1
Skynet I-motion Activities	11TV, 11TV PPV
Box Entertainment	Box TV, Box TV (plus één uur)

Televisiediensten:

Naast het systeem van erkenningen van particuliere televisieomroepen voorziet de Vlaamse regelgeving ook in het systeem van aangifte of melding van televisiediensten. Deze relatief nieuwe vorm van omroepen heeft zich vooral ontwikkeld via de platformen van Telenet en Belgacom (bijvoorbeeld door de functionaliteit van programma-aanbod op aanvraag). Vandaag zijn er 9 televisiediensten aangemeld.

Dienst	Kennisgever
Niche TV	NV Netwerk TV
Plus TV	VZW 55 Plus TV
IDTV	NV Telenet
iWatch	VMMa
PCTV	NV Telenet
S TV	BVBA Vlamex
Video On Demand	Skynet iMotion Activities NV (SiA)
Seniorennet	Seniorennet
Coditel	BVBA Coditel

2.2.1.2 Evolutie.

Men mag aannemen dat in de toekomst het aantal televisieomroepen nog zal toenemen: door de digitalisering en het toenemende aantal platformen komt plaats beschikbaar op deze infrastructuur en kunnen zowel nieuwe netwerken als nieuwe omroepen op zoek gaan naar nieuwe kijkers.

2.2.2 Particuliere regionale televisie**2.2.2.1 Stand van zaken**

De regionale televisieomroepen vervullen een belangrijke rol in het Vlaamse medialandschap. Zij hebben een heel specifieke (decreta)le opdracht m.b.t. de communicatie onder de bevolking en de algemene sociale en culturele ontwikkeling van de regio. Door het leveren van nieuws en achtergrondinformatie uit de eigen streek, van

informatieve, ontspannende en/of culturele programma's met bijzondere aandacht voor plaatselijke evenementen, voor het lokale historische en culturele erfgoed, en voor de natuurlijke leefomgeving van de regio, bevordert de regionale televisieomroep de maatschappelijke betrokkenheid van de inwoners van de regio. Hiermee komt de regionale televisie tegemoet aan een reële behoefte van de burger om zich in een steeds globaler wordende leefwereld waar de nationale grenzen vervagen, te kunnen identificeren met zijn directe leefomgeving.

De hierboven opgesomde programma's kunnen de directe betrokkenheid van de burger op zijn lokale leefwereld in belangrijke mate vergroten en zo de communicatie onder de bevolking bevorderen en bijdragen tot de algemene, sociale en culturele ontwikkeling van de regio (cf. de bijzondere opdracht van de regionale televisieomroepen in artikel 71 van de Vlaamse decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 4 maart 2005).

Vermits dergelijke programma's per definitie geen kijkcijferkanonnen zijn, is het voor regionale televisieomroepen bijzonder moeilijk, zoniet onmogelijk, om ze met een behoorlijk kwaliteitsniveau tot stand te brengen op basis van alleen maar reclame-inkomsten. Op 15 december 2005 werd daarom een eerste principeverklaring met de vzw Niet-Openbare Regionale Televisieverenigingen Vlaanderen (hierna: NORTV) gesloten. NORTV is de koepelorganisatie van de 10 Vlaamse regionale televisieomroepen (ATV, AVS, Focus, Ring TV, ROB Televisie, RTV, TV Brussel, TV Limburg, TV Oost en WTV).

Hiervoor werden in 2006 en 2007 de volgende subsidies (in totaal 2.185.000 euro op jaarbasis) aan de regionale televisieomroepen toegekend:

- een jaarlijkse subsidie voor gespecialiseerde medewerkers voor de ondertiteling van programma's voor doven en slechthorenden;
- een jaarlijkse subsidie voor iedere regionale televisieomroep voor de uitvoering van de decretale opdrachten zoals vastgelegd in artikel 71 van de gecoördineerde mediadecreten, in het bijzonder voor de verzorging van programma's die de betrokkenheid van de burgers bij hun regionale leefwereld moeten vergroten;
- een subsidie voor iedere regionale televisieomroep voor algemene opleidings- en vormingsprojecten voor jonge journalisten om de kwaliteit van het aanbod te bevorderen, waarmee gewezen wordt op het belang van de regionale omroepen als kweekvijver voor nieuwe talentvolle jonge mensen in de mediasector.

In 2006 werd aan de regionale televisieomroepen ook een eenmalige subsidie toegekend om te investeren in apparatuur om via teletekst programma's te ondertitelen ten behoeve van doven en slechthorenden. Voor 2007 werd een subsidie toegekend voor het ontwikkelen van initiatieven en projecten die de regionale omroepen de mogelijkheid bieden om zich aan te sluiten op een aantal nieuwe digitale en interactieve ontwikkelingen en platformen in het kader van de convergerende media.

2.2.2.2 Realisaties 2008

De uitvoering van de principeovereenkomst 2006-2007 en de aanwending van de toegekende subsidies, werden met het oog op een verderzetting van de financiële ondersteuning van de Vlaamse regionale televisie, in de loop van 2008 grondig geëvalueerd. Deze evaluatieoefening kan over het algemeen positief beoordeeld worden.

Toch kwamen er ook enkele aandachtspunten naar voor:

- sommige regionale omroepen blijken het moeilijk hebben om voldoende opleidingskosten voor te kunnen leggen om van de maximale steun (60.000 euro waarvan 50% van de kostprijs van het opleidingsproject in aanmerking komt) te kunnen genieten;
- de afdeling beleid en beheer van het departement CJSM heeft in de loop van de maand februari 2008 in het kader van de evaluatie van de principeverklaring tussen

de Vlaamse Gemeenschap en NORTV, de niet-openbare regionale televisieomroepen, de nieuwsuitzendingen van de regionale omroepen gedurende een paar dagen gevolgd en beoordeeld op de wijze waarop deze worden ondertiteld. Aanvullend bij dit onderzoek werd ook aan Fevlado (Federatie van Vlaamse Dovenorganisaties vzw) gevraagd een overzicht van haar bevindingen over te maken.

Algemeen dient gesteld dat de ondertiteling van de nieuwsuitzendingen door de Vlaamse regionale televisieomroepen toch nog wat gebreken vertoont zowel naar kwaliteit (volledigheid, synchronisatie) als naar het ondertitelen zelf (ondertitelingsgraad);

- het Contactpunt Vlaamse Infolijn heeft 10 teletekstpagina's ter beschikking voor communicatiedoeleinden van de Vlaamse regering naar de bevolking toe.

Hierbij dient de Infolijn het voorlopig te stellen met negen redactiesites voor tien omroepen en een mailtje naar de elfde zender. De Infolijn legt er echter de nadruk op dat zij ook naar de toekomst toe gebruik wensen te blijven maken van dit informatiekanaal.

Op basis van bovenvermelde resultaten zal aan de Vlaamse regering voorgesteld worden om een nieuwe steunmaatregel goed te keuren. Hierbij zal echter extra aandacht uitgaan naar het nakomen van de ondertitelingsopdracht.

Naar bepaling van de hoogte van de steun (d.i. een totaalsubsidie van 2.185.000 euro op jaarbasis) is er besloten de steunmaatregel zo op te stellen dat elke regionale televisieomroep zelf zijn pakket van prioriteiten kan samenstellen om zo van de maximale vooropgestelde steun te kunnen genieten.

De ondersteuning voor 'de aanwerving van gespecialiseerde medewerkers voor de bediening van de nieuwsondertiteling' dient echter apart gehouden te worden zodat deze ondertiteling niet kan afgebouwd worden. Voor deze subsidiepool zal hetzelfde subsidiebedrag gehanteerd worden als de vorige jaren (zijnde 50.000 euro per omroep, behalve RTV dat kan rekenen op 75.000 euro omdat het twee regio's bedient).

De rest van het voor elke omroep beschikbare bedrag (zijnde 166.000 euro per omroep) kan de omroep naar eigen goeddunken spreiden over de 3 subsidieobjectieven:

- (a) een subsidie voor de uitvoering van de decretale opdrachten, zoals vastgelegd in artikel 71 van de Vlaamse decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 4 maart 2005, in het bijzonder voor de verzorging van programma's die de betrokkenheid van de burgers bij hun regionale leefwereld moet vergroten;
- (b) een subsidie voor algemene opleidings- en vormingsprojecten voor jonge journalisten om de kwaliteit, de diversiteit en de pluriformiteit van het aanbod te bevorderen. In overeenstemming met Verordening nr. 68/2001 van de Europese Commissie van 12 januari 2001 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag over opleidingssteun, zal deze subsidie beperkt worden tot 50% van de kostprijs van het door de omroep ingediende opleidings- of vormingsproject;
- (c) een subsidie voor het ontwikkelen van initiatieven en projecten die de regionale omroepen de mogelijkheid bieden om zich aan te sluiten op een aantal nieuwe digitale en interactieve ontwikkelingen en platformen in het kader van de convergerende media.

2.2.2.3 Beleidsinvulling komende periode

Er is een nieuwe steunmaatregel gepland tussen de Vlaamse Regering en NORTV voor de periode 2008-2009. Vanaf 2009 zullen in de subsidiebesluiten van de Vlaamse Regering concrete voorwaarden en richtlijnen verwerkt worden waaraan de regionale omroepen zich dienen te houden.

Vooraf de ondertitelingsopdracht zal op de voet gevolgd worden. De administratie zal op regelmatige basis een steekproef uitvoeren betreffende de kwaliteit en de correctheid van ondertiteling. De uitbetaling van de 2de schijf van deze subsidie zal afhankelijk

gesteld worden van het behalen van de 100%-norm. Tevens zullen de regionale omroepen een kwaliteitscontrole betreffende deze ondertiteling uitwerken.

2.2.3 Particuliere radio-omroepen

2.2.3.1 Historiek 2004-2007

Deze beleidsperiode werd in hoge mate gekleurd door de erkenningsrondes voor lokale radio. De grote erkenningsronde voor lokale radio dateert van het einde van de vorige Regeerperiode (2003-2004). De regionale erkenningen dateren van 7 november 2003: toen werden 5 erkenningen uitgereikt. Voor de lokale omroepen is de erkenning in 3 fases gebeurd in de periode 2003-2007. Dit maakt een totaal van 293 erkenningen van lokale omroepen, op 294 beschikbare frequenties. Voor de frequentie Nieuwpoort 107.2 MHz was er geen omroep erkend tot de mini-erkenningsronde van afgelopen jaar.

2.2.3.2 Resultaten en marktsituatie 2008

2.2.3.2.1 Erkenningen

De nieuwe mini-erkenningsronde voor lokale radio uit 2007 leidde uiteindelijk tot de individuele ministeriële besluiten van 24 september 2007 waarbij 15 erkenningen werden verleend. Het onderzoek van de dossiers werd nauwgezet uitgevoerd. Hierbij werd ook rekening gehouden met het vernietigingsarrest nr. 154.605 van de Raad van State van 7 februari 2006, waardoor in navolging van de positie van de Raad de ontvankelijkheids- en erkenningsvoorwaarden strikt werden geïnterpreteerd en nagegaan. Het beste bewijs voor de nauwkeurigheid waarmee de erkenningsronde werd volbracht is de vaststelling dat ditmaal geen enkele vordering tot schorsing of nietigverklaring tegen een erkenning werd ingeleid bij de Raad van State.

2.2.3.2.2 Radiodiensten

Tot op vandaag hebben er zich 26 radiodiensten aangemeld.

Radiodienst	Kennisgever
Magdalena	VZW Radio Magdalena
Golden Flash	VZW Webradio Golden Flash
Go4it	Go4it internetradio Belgium
Denderland	Radio Denderland
Bem Bem	VMMa
Kif Kif	VZW Kif Kif
ROLradio	VZW R.O.L. Radio
Radio 19	FCP Media Fabian Croes - Radio 19
Jouw!radio	jouw! Radio
Starlight Radio	Stichting Telco - Starlight Radio
Popular	Radio Popular
Humorzender	Humorzender
Showbizsite	Showbizsite - Peter De Smedt
Neteland	VZW Neteland Radio
Slow Radio	Mertens Christophe
Forza Radio	Radio Forza
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
Cool FM Duffel	VZW Radio Ter Elst

Radio S.I.S.	VZW Radio S.I.S.
Frederik Geeroms	Frederik Geeroms
Waaslandradio	VZW Primavera audio
P. Van Dael	P. Van Dael
T-Music	VZW I-Fun
Q-Music (strand Oostende)	NV Vlaamse Media Maatschappij
Planet Rock	Planet Rock
Radio Bavo	NV Vlaamse Media Maatschappij

In 2008 werden drie nieuwe radiodiensten aangemeld: “Q-music Strand Oostende”, “Planet Rock” en “Radio Bavo”.

2.2.3.2.3 Marktverhoudingen

Voor wat betreft de marktverhoudingen in het radiolandschap is het zo dat in het afgelopen jaar 4FM overgenomen werd door de VMMA. 4FM was sinds 2004 in handen van het Nederlandse Talpa Radio International en werd recent (in mei 2007) overgenomen door de Vlaamse Mediamaatschappij (VMMA). Dit leidde tot de verkoop van de regionale private radio Mango door Roularta aan Concentra en Corelio. Roularta is immers voor de helft eigenaar van de VMMA, en volgens het mediadecreet mag een mediagroep wel participeren in twee landelijke stations, maar niet tegelijkertijd nog een regionale omroep bezitten.

Op 20 maart 2008 ging ook Radio Nostalgie in de ether. Dit radiostation is ontstaan uit het samenwerken van de vroegere regionale radio-omroepen Antwerpen 1, Mango, GO.FM en Contact Vlaams Brabant. Enkel de regionale radio-omroep van Limburg werkte hier niet aan mee.

2.2.3.3 Beleidsinvulling komende periode

De komende maanden willen we aandacht hebben voor en onderzoek verrichten naar een drietal grote thema's.

Een eerste groot aandachtspunt is het zoeken naar een oplossing voor de radiostoringen, en dus de opvolging van de frequentieproblematiek tussen de gemeenschappen en de rol van het Belgisch Instituut voor Post en Telecommunicatie of BIPT.

Sinds jaren ondervinden radio-omroepen in heel Vlaanderen storingen van Franstalige zenders. Op basis van een rondvraag blijken bijna honderd Vlaamse frequenties getroffen. Zowel private (lokale en nationale) radio's als de openbare omroep ondervinden ernstige hinder. Niet enkel aan de taalgrens en in Brussel worden de radiofrequenties gestoord, maar zelfs radiozenders uit Mechelen, Zottegem en Antwerpen dienden al klacht in bij het BIPT omdat ze worden 'weggeblazen' door krachtige Franstalige zenders en dus onbeluisterbaar zijn.

Het KB op de etherpolitie trad in werking op 1 juni 2008. Dit is de uiterste datum voor de inwerkingtreding van het besluit. Sinds 1 juni moet het BIPT bijgevolg optreden tegen radio's uit de Franse Gemeenschap die Vlaamse radio's storen, dit op vraag van de Vlaamse Regulator voor de Media of van de betrokken Vlaamse radio's. Het KB over de etherpolitie bepaalt in hoofdlijnen het volgende:

- het BIPT voert technische controles van de omroepstations uit, en dit op eigen initiatief of op gemotiveerde vraag van een Gemeenschap, een procureur des Konings, een natuurlijke persoon, of een rechtspersoon die gerechtigd is om uit te zenden of een omroepregulator;

- een controlerapport wordt bezorgd aan de bevoegde Gemeenschap, de titularis van de vergunning en aan de klagende partij;
- als uit de controle blijkt dat een radio geen vergunning heeft, stelt het BIPT deze zender buiten dienst;
- als uit een controle blijkt dat de radio zich niet houdt aan de voorwaarden van zijn vergunning, stelt het BIPT de nodige maatregelen voor en heeft de betrokkene 15 dagen om zich aan te passen. Bij verzuim of in geval van herhaling, stelt het BIPT de zender buiten dienst;
- als uit de controle blijkt dat een radio andere radiocommunicatie dan omroepsignalen stoort, kan het BIPT onmiddellijk de nodige maatregelen nemen om een einde te maken aan de schadelijke storingen.

Met de inwerkingtreding van het KB op de etherpolitie kon het BIPT vanaf de zomer van 2008 de rol van etherpolitie ten volle opnemen en ook maatregelen nemen tegen storende radio's zónder voorafgaand advies van het Conseil Supérieur de l'Audiovisuel. Het BIPT is hiermee inmiddels gestart.

Het is verheugend vast te stellen dat het BIPT sindsdien is opgetreden tegen enkele tientallen illegale Franstalige radio's die storingen veroorzaken op VRT frequenties. Het gaat hierbij om radio's die geen aanvraag hadden ingediend voor een vergunning in het kader van het nieuwe frequentieplan van de Franse Gemeenschap of wiens vergunningsaanvraag onontvankelijk werd bevonden. Enkele van deze radiozenders verstoorden al jaren Vlaamse frequenties. Dank zij het optreden van het BIPT genieten sommige zenders van de VRT een betere ontvangst of winnen ze aan zendcomfort. Dit mag echter nog maar een begin zijn. Het BIPT moet doorgaan op de ingeslagen weg en bijvoorbeeld ook de zenders die het hun toegelaten zendvermogen overschrijden, aanpakken.

Een tweede thema is de opvolging van de resolutie goedgekeurd in het Vlaams Parlement op 10 juni 2008 betreffende de huidige duur van de zendvergunningen van de particuliere radio-omroepen, de opmaak van een nieuw radiofrequentieplan en de stimulering van de digitalisering van de radiosector. In die resolutie wordt de Vlaamse Regering gevraagd om:

- na te gaan in welke mate het wenselijk is om alle bestaande zendvergunningen te verlengen;
- tijdig de nodige voorbereidingen te treffen opdat een nieuw frequentieplan kan worden opgesteld tegen het moment van een nieuwe erkenningsronde;
- te onderzoeken welke maatregelen genomen moeten worden om de digitalisering van de radiosector te stimuleren.

In uitvoering van deze resolutie onderzoekt de administratie of de radiovergunningen en -erkenningen verlengd kunnen worden. Tevens zal ik de administratie vragen om de frequentieplanningsscenario's op te maken. Doel van deze scenario's is om de voor- en nadelen op te lijsten van het bestaande frequentielandschap en een analyse van de bestaande zogenaamde moeilijke frequenties door te voeren. Zonder op de feiten vooruit te lopen zou het bijvoorbeeld zo kunnen zijn dat er nood is aan een nieuw frequentieplan en dat – om dit frequentieplan in te voeren – men de duur van de erkenningen moet gaan aanpassen ten einde een gemeenschappelijk startpunt voor een nieuwe erkenningsronde van nieuwe omroepen te verkrijgen.

Een derde thema dat hieraan gekoppeld is, is de analyse van de bevindingen van de studies over haalbaarheid van lokale radio en de mogelijke invoering van het concept van stadsradio's, zoals ook hieronder beschreven. Dit houdt in dat in bepaalde (groot-) stedelijke gebieden moet geanalyseerd worden of een nieuw type van radio-omroep (*stadsradio's*) kan ingevoerd worden die meer aansluiten bij een dergelijke omgeving dan een lokale radio, die zich per definitie enkel richt tot een kleinschalige omgeving.

Een vierde thema tenslotte is de opvolging van rechtsgeschillen over frequenties, en tussen de gemeenschappen: hiervoor verwijst ik naar het aparte punt 2.4 hieronder.

2.2.3.4 Kenniscentrum Radio

2.2.3.4.1 Stand van zaken

Sinds 2007 wordt het Kenniscentrum Radio gesteund. De kerntaak van dit centrum bestaat erin alle beschikbare kennis rond “radio maken in het algemeen” te verzamelen, de betrokken sectoren in kaart brengen en een kennisdatabank op het gebied van radio uit te bouwen.

Voor de periode 1 januari 2007 tot 31 oktober 2007 werd een projectsubsidie van 53.140 euro toegekend, waarvan 19.200 euro voor onderzoek en 33.940 euro voor de start en de werking van het Kenniscentrum.

Een eerste onderzoek werd gevoerd naar het bereik en de haalbaarheid van lokale radio. Deze resultaten zijn zeer nuttig en verrijkend met het oog op de evaluatie van de frequentieverdeling in Vlaanderen.

Op basis van deze resultaten wordt tijdens de periode 2007-2008 gewerkt aan een vervolgonderzoek dat een specificatie van het begrip “schaalvergroting” behelst en een aantal scenario's zal uitstippelen die de leefbaarheid van het medium in positieve zin kunnen beïnvloeden. Deze studie zal een aantal concrete beleidspistes aanreiken om een schaalvergroting in de lokale radiosector te bewerkstelligen zodat een economisch leefbaar, divers én lokaal georiënteerd radiolandschap mogelijk wordt.

In het najaar 2008 zal het onderzoeksrapport worden toegelicht. Het Kenniscentrum kreeg voor de periode 2007-2008 een projectsubsidie van 50.998,77 euro, waarvan 19.200 euro voor het onderzoek en 31.798,77 euro voor de werking van het Kenniscentrum.

Eind 2007 organiseerde het Kenniscentrum Radio voor het eerst een symposium met als titel “Radio in een crossmediale omgeving” met als opzet een aantal interessante vraagstukken uit het radiolandschap aan te kaarten. Aan de hand van een aantal sessies en een debat werd een bijdrage geleverd aan de visievorming rond de toekomst van radio in een convergerend medialandschap. Tegelijkertijd werd ook een aanzet gegeven om het onderwerp van cross-medialisering van radio op te klaren en een aantal uitdagingen voor de nabije radiotoekomst naar voren te schuiven.

2.2.3.4.2 Beleidsinvulling tijdens volgende periode

Het Kenniscentrum wil fungeren als interdisciplinair onderzoekscentrum waar radio en de cross-mediale aspecten ervan centraal staan en stelt volgende strategische doelstellingen voorop:

- kennis over het medium radio beschikbaar stellen voor de hele radiosector en het mediaonderwijs;
- begeleiden van de overgang van radio als medium naar radio als genre;
- Vlaamse universiteiten en hogescholen een actieve rol laten spelen in het radio-onderzoek.

Voor de volgende werkingsperiode werd eveneens beslist het Kenniscentrum te subsidiëren. Na de twee vorige periodes, die vooral gericht waren op beleidsonderzoek enerzijds en de opstart van het Kenniscentrum anderzijds, wordt nu gevraagd de focus te leggen op dagelijkse werking en uitbouw van het Kenniscentrum met een daarbij horende communicatiecampagne die de werking van het Kenniscentrum meer bekendheid moet bezorgen, in eerste instantie binnen de sector zelf maar ook in het medialandschap in het algemeen. Iedereen die op één of andere manier verbonden is het

met medium radio, moet zijn weg kunnen vinden naar het centrum. Veel belang zal gehecht worden aan de output van deze campagne.

2.3 Regelgeving op het gebied van omroep

2.3.1 Belangrijkste wetswijzigingen 2004-2008

De Vlaamse televisiekijker is niet enkel gebaat bij een sterke openbare omroep. Ook economisch leefbare particuliere televisieomroepen spelen een belangrijke rol. Sterke private spelers beschikken immers over voldoende financiële middelen om in te spelen op de traditioneel grote interesse bij de Vlaamse kijker voor kwaliteitsproducties van eigen bodem. Enkel sterke spelers kunnen bovendien een gediversifieerd aanbod brengen. Een uitgebreid en divers aanbod is nodig, aangezien de uitbreiding van het (digitale) aanbod en de diensten op aanvraag gezorgd hebben voor een versnipperd publiek, dat bewuste en gerichte keuzes maakt over zijn mediagebruik.

Het steeds individuelere mediagebruik, alsook nieuwe technieken en internationale en sectorale verschuivingen van reclamebudgetten en reclamepakketten zetten de reclame-inkomsten van de particuliere televisieomroepen onder druk. Zij moeten dan ook steeds sneller en creatiever inspelen op de interesses bij het publiek en aanwezig zijn op de vele platformen die zich lenen voor het verspreiden van media-inhoud.

Het is de taak van de regelgever om deze technologische en inhoudelijke tendensen te volgen en geen belemmeringen op te werpen voor een leefbaar, gediversifieerd en kwalitatief hoogstaand aanbod. Tijdens de huidige legislatuur werden daartoe de nodige regelgevende initiatieven genomen.

Een overzicht geven van alle wijzigingen betreffende de regelgeving voor omroepen zou een onbegonnen werk zijn. Toch pik ik er hier een aantal uit:

- in 2005 werd een coördinatie doorgevoerd van de mediadecreten;
- het zogenaamde hersteldecreet van 25 mei 2007 houdende de wijziging van sommige bepalingen van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 4 maart 2005. Via dit decreet werden een aantal bepalingen betreffende elektronische communicatienetwerken uit de gecoördineerde omroepdecreten opnieuw ingevoerd. Deze bepalingen waren vernietigd door een arrest van het Arbitragehof van 13 juli 2005. De bepalingen werden hersteld in overeenstemming met de opmerkingen van het Arbitragehof;
- het decreet van 2 februari 2007 dat de “vijfminutenregel” inzake reclame rond kinderprogramma’s afschaft. Daarnaast versoepelde dit decreet de reclameregels en maakte het allianties tussen particuliere landelijke en regionale radio-omroepen mogelijk. Tevens werd de jaarlijkse rapporteringsplicht voor omroepen opgeheven, wat een belangrijke administratieve lastenvermindering met zich meebrengt.
- Het risico op overmatige reclamedruk werd opgevangen door een aanvulling van de Code voor Reclame en Sponsoring voor radio en televisie met specifieke bepalingen inzake reclame gericht op kinderen en jongeren, aangenomen door het Vlaams Parlement op 29 februari 2008;
- het decreet van 11 mei 2007 houdende wijziging van artikelen 31 en 60 van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie gecoördineerd op 4 maart 2005; het regime voor radio- en televisiediensten wordt door deze wijziging beperkt tot die economische diensten waarvoor dat een hoofdactiviteit is. Hierdoor wordt duidelijk dat sporadische en individuele bijdragen buiten het toepassingsgebied van dat kader vallen;
- het decreet van 21 december 2007 verfijnde de regelgeving rond de boodschappen van algemeen nut (BAN). Sindsdien kunnen ook culturele verenigingen BAN

gebruiken. Anderzijds werd de definitie op punt gesteld, zodat het niet langer mogelijk is om commerciële boodschappen als BAN op de buis te brengen;

- het decreet van 18 juli 2008 houdende wijziging van titel II van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 4 maart 2005 (B.S. 27 augustus 2008): dit decreet bevat een aantal maatregelen die noodzakelijk waren voor het beëindigen van de zaak E8/2006 van de Europese Commissie tegen België inzake de financiering van de openbare omroep VRT;
- het decreet van 16 december 2005 dat de oprichting omvatte van de Vlaamse Regulator voor de Media. Dit decreet werd recent nog, via decreet van 20 juni 2008 gewijzigd; daarbij werden enkele wijzigingen doorgevoerd aangaande de samenstelling en de organieke structuur bij de Vlaamse Regulator voor de Media.

De regelgeving rond de particuliere radio-omroepen onderging tijdens deze beleidsperiode een aantal ingrijpende wijzigingen. Ik overloop ze kort:

- het decreet van 15 juli 2005 wijzigt in de gecoördineerde mediadecreten een aantal bepalingen voor de lokale radio-omroepen, met de bedoeling hen meer vrijheid te bieden. Sindsdien kunnen zij namelijk eenvoudiger van samenwerkingsverband veranderen en soepeler programmeren. Het decreet benadrukte ook de specifieke rol die de lokale omroepen spelen, met verplichtingen rond het dagelijks aanbod van lokale informatie en quota voor eigen programmering;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 1 september 2006 houdende de bepaling van het aantal particuliere landelijke, regionale en lokale radio-omroepen dat kan worden erkend en houdende de opstelling van het frequentieplan en de vaststelling van de frequentiepakketten en de frequenties die ter beschikking worden gesteld van de particuliere landelijke, regionale en lokale radio-omroepen. Dit besluit herneemt inhoudelijk het frequentiebesluit van 18 juli 2003. Hierdoor werd de rechtsonzekerheid weggenomen, die was ontstaan door het arrest 154.605 van de Raad van State van 7 februari 2006, dat vaststelde dat het besluit van 2003 niet voldeed aan de substantiële vormvoorwaarden en dus onwettig was;
- met het netwerkradiodecreet van 1 december 2006 werd het decretaal kader voor digitale radio vervolledigd. Alle radio's die uitsluitend digitaal aards uitzenden werden samengebracht onder de noemer "netwerkradio-omroepen". Daarnaast werd het aantal aanvullende kwalificatiecriteria beperkt om ze in overeenstemming te brengen met de wijzigingen door het decreet van 15 juli 2005. Tot slot moeten de omroepen sindsdien niet alleen hun programma's, maar al hun omroepsignalen gedurende twee maanden bewaren;
- het decreet van 2 februari 2007 pakte de malaise bij de regionale radio-omroepen aan. Een pakket maatregelen heeft aan deze omroepen een tweede adem gegeven. Concreet wordt in het decreet onder meer bepaald dat één rechtspersoon maximaal twee landelijke en/of regionale radio-omroepen mag uitbaten, wordt het verbod op ontkoppelde uitzendingen voor landelijke particuliere radio-omroepen geschrapt, worden de samenwerkingsmogelijkheden van regionale radio-omroepen onderling en met andere particuliere radio-omroepen verruimd, en wordt de mogelijkheid ingevoerd voor alle regionale radio-omroepen om te fuseren tot een derde particuliere landelijke radio-omroep. Hetzelfde decreet schaft ook de jaarlijkse rapporteringsplicht af voor alle particuliere radio-omroepen;
- met het besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari 2007 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juni 2003 betreffende de toekenning van zendvergunningen aan de erkende particuliere landelijke, regionale en lokale radio-omroepen, werden de rechten die vandaag door de Vlaamse Regulator voor de Media moeten worden aangerekend voor het wijzigen van een zendvergunning van een particuliere radio-omroep, geschrapt indien de wijziging aan de zendvergunning beperkt is;
- met het besluit van 8 juni 2007 werd artikel 24 van het procedurebesluit VRM zodanig aangepast dat de hoogte van de vergoeding die de landelijke particuliere radio-omroepen moeten betalen voor het gebruik van hun frequenties billijker is, en proportioneel wordt aangepast aan de stijging van de bruto-inkomsten;

- het besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2007 betreffende de procedure en de aanvullende kwalificatiecriteria en voorwaarden voor de erkenning van particuliere landelijke, regionale en lokale radio-omroepen preciseert de aanvullende kwalificatiecriteria voor de verschillende particuliere radio-omroepen. De aanvullende kwalificatiecriteria voor de erkenning van landelijke en regionale particuliere radio-omroepen werden niet meer opgenomen in het besluit van 30 juni 2006 terwijl het besluit van 14 juli 1998 volledig werd opgeheven. Daarnaast is er het netwerkradiodecreet van 22 november 2006 dat de criteria voor de erkenning van particuliere lokale radio-omroepen heeft aangepast. De erkenningscriteria voor lokale radio-omroepen, bepaald in het eerste lid van artikel 50 van de gecoördineerde mediadecreten, zijn immers niet langer verenigbaar met de wijzigingen die in de volgende leden van datzelfde artikel werden aangebracht bij decreet van 15 juli 2005 houdende wijziging van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 4 maart 2005. Erkende lokale radio-omroepen kunnen immers na hun erkenning de gegevens uit het erkenningdossier met betrekking tot hun programmering en hun werking wijzigen, zodat na de erkenning kan worden afgeweken van de naleving van het ingediende erkenningsdossier. Om die reden beperkt het netwerkradiodecreet de erkenningscriteria voor lokale radio-omroepen tot de informatie over het eigen verzorgingsgebied, en de aantoonbare en beschreven band met de lokale gemeenschap.

2.3.2 Herziening decreten

2.3.2.1 Inleiding

Dat de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 4 maart 2005, nood hebben aan een actualisering is door de jaren een vanzelfsprekendheid geworden. De voornaamste redenen om de huidige decreten aan te passen en te hervormen tot één nieuw decreet kunnen als volgt worden samengevat:

- omzetting van de Europese Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten: de Vlaamse decreten moeten worden aangepast aan de nieuwe Richtlijn 2007/65/EG van 11 december 2007 inzake audiovisuele mediadiensten, en dit tegen 19 december 2009;
- meer eenduidige en coherente regelgeving: het toepassingsgebied van de bestaande mediadecreten bevat onduidelijkheden en sommige begrippen zijn achterhaald in het licht van de technologie en de marktontwikkelingen;
- meer geactualiseerde regelgeving: de bestaande decreten zijn op een aantal vlakken verouderd en inconsistent. Ze zijn in wezen een verzameling van afzonderlijke decreten en besluiten die sinds de jaren tachtig zijn uitgevaardigd. De formuleringen zijn daarom vaak niet langer accuraat en voldoen niet langer aan de wetgevingstechnische kwaliteitsnormen;
- meer toekomstgerichte regelgeving: de nieuwe regelgeving moet meer oog hebben voor de nieuwe technologieën en marktontwikkelingen, en in het bijzonder de veelheid van platformen waarop radio- en televisiediensten worden verspreid, zoals de internetradio's, webtelevisie, podcasts, rss, livestreams, video-op-aanvraag, themakanalen, digitale televisie via ether, kabel en satelliet, enz.

2.3.2.2 Traject

Het voorontwerp van decreet werd principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 18 juli 2008. De adviezen van de Sectorraad Media van de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en van de Raad van State werden uitgebracht in september jl.

Het de bedoeling om de tekst in het najaar van 2008 aan het Vlaams Parlement voor te leggen.

2.3.2.3 Uitgangspunten van het nieuwe decreet

Eind 2005 werd op Europees niveau gestart met een grondige herziening en modernisering van de richtlijn “Televisie zonder Grenzen”. Deze herziening heeft geleid tot de richtlijn “Audiovisuele Mediadiensten” (AVMD-richtlijn), die op 11 december 2007 definitief werd goedgekeurd. Zij vereist een omzetting tegen 19 december 2009. De belangrijkste elementen uit deze Richtlijn zijn:

- de invoering van een gelaagde regelgeving, gebaseerd op het onderscheid tussen “lineaire” en “niet-lineaire” diensten. Lineaire mediadiensten omvatten de traditionele vormen van televisiebeleving waarbij beelden gelijktijdig naar alle potentiële kijkers worden verstuurd en ontvangen ‘in real time’. Niet-lineaire diensten zijn diensten op aanvraag, zoals bv. film-op-aanvraag (bv. VTM à la carte of “Net gemist”). De lineaire diensten zijn aan strengere voorschriften onderworpen omwille van hun grotere impact op de publieke opinie en de geringere controle voor de kijker of luisteraar over het tijdstip en de inhoud van het bekeken of beluisterde programma;
- een versoepeling van de reclamevoorschriften, onder meer op het vlak van de onderbreking van programma’s door reclamespots;
- een duidelijk wettelijk kader voor productplaatsing: de Richtlijn bevat specifieke bepalingen indien de lidstaten er voor kiezen om productplaatsing toe te laten;
- het toezien op het pluralisme en het bevorderen van de culturele diversiteit: de Richtlijn moedigt deze principes aan door middel van specifieke bepalingen die er op gericht zijn om Europese en onafhankelijke producties te promoten en meer kansen te geven.

Ter voorbereiding van het nieuwe regelgevende mediakader werd een onderzoeksopdracht uitgeschreven om een vergelijkende studie uit te voeren naar de mediawetgevingen in de ons omringende landen en een doorlichting te doen van de Vlaamse omroepregelgeving. Deze studieopdracht werd uitgevoerd door het ICRI van de Katholieke Universiteit Leuven. De conclusies werden bezorgd op 9 november 2007 en kunnen als volgt worden samengevat:

- het expliciet benoemen van de doelstellingen van het nieuwe mediadecreet zou bijdragen tot de transparantie en de leesbaarheid van het decreet;
- het duidelijk formuleren van het toepassingsgebied van het nieuwe mediadecreet, waarbij de ruime interpretatie van de definitie van radio-omroep en televisie (gesteund op de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof) verzoend wordt met een lichte regulering van kleinschalige, niet-professionele initiatieven van burgers en verenigingen (bv. user generated content, schooltelevisie via het internet);
- een keuze maken voor een regelgeving op basis van twee of drie lagen in de waardenketen, waarbij de derde laag bestaat uit een regulering van de tussenpersonen of “verdelers” van omroepdiensten, die de kanalen van derden (met name de omroeporganisaties, die redactioneel verantwoordelijk zijn voor de inhoud) verdelen, hetzij via eigen infrastructuur – in welk geval zij tevens netwerkoperator zijn – dan wel via ingehuurd infrastructuur;
- het aanpakken van “bottlenecks” om de toegang van het publiek tot bepaalde kanalen die van algemeen belang worden geacht, te garanderen, bijvoorbeeld via een *must offer* verplichting voor de omroepen die een *must carry* statuut genieten, met de bedoeling een evenwicht te creëren in de verhouding tussen de inhoudleveranciers en de platformaanbieders.
- een administratieve vereenvoudiging doorvoeren op het vlak van de erkenningen en vergunningen;
- daar waar mogelijk gebruik te maken van co- en zelfregulering;
- onderzoeken of de procedure voor de VRM herbekeken moet worden.

2.3.2.4 Beleidsopties

Voor het nieuwe mediadecreet werd een nieuwe heldere structuur voorgesteld, door het groeperen van de verplichtingen voor elk van de drie grote rollen in de waardenketen, zijnde de aanbieders van radio- en televisiediensten, de verdelers van omroepdiensten en de netwerkuitbaters. Daarnaast komen nog aparte luiken voor de openbare omroep en de Vlaamse Regulator voor de Media.

De belangrijkste nieuwe concepten en beginselen die worden voorgesteld, zijn de volgende:

Aangaande het begrippenkader:

- als resultaat van de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof van de afgelopen jaren: het afbakenen van een categorie van “omroepdiensten” binnen de ruime notie van “omroepactiviteiten”. Laatstgenoemde categorie omvat *“elke activiteit die bestaat in het ter beschikking stellen van bewegende beelden, al dan niet met geluid, of van een reeks van klanken of geluiden aan het algemene publiek of een deel ervan via elektronische communicatienetwerken”*, en dit ongeacht de onderliggende technologie of het gebruikte platform en ongeacht het statuut van de aanbieder ervan (professionele omroeporganisatie, private persoon, culturele vereniging...). Deze categorie slaat met andere woorden ook op private initiatieven die niet economisch van aard zijn en bestrijkt bijgevolg het gehele Vlaamse bevoegdheidsdomein op het vlak van radio-omroep en televisie, in overeenstemming met de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof.

Binnen die ruime categorie van “omroepactiviteiten” wordt vervolgens een engere notie afgebakend, die van de “omroepdiensten”, zijnde *“diensten in de zin van de artikelen 49 en 50 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap met als hoofddoel de levering van audiovisuele en / of auditieve programma’s aan het algemene publiek of een deel ervan ter informatie, vermaak of educatie via elektronische communicatienetwerken, en die valt onder de redactionele verantwoordelijkheid van de aanbieder van de dienst”*. Enkel die beperktere categorie wordt onderworpen aan procedurele en inhoudelijke verplichtingen gericht op de realisatie van culturele en andere beleidsdoelstellingen in de mediasector, terwijl er voor de heel brede categorie van omroepactiviteiten (waaronder bijvoorbeeld ook amateur-televisie ressorteert) in het licht van de vrijheid van meningsuiting slechts één fundamentele basisregel geldt, nl. het verbod van aanzetten tot haat;

- als resultaat van de Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten: het onderscheid tussen lineaire versus niet-lineaire diensten binnen de categorie van de omroepdiensten, waarbij strengere vereisten worden opgelegd aan de lineaire diensten (*supra*);
- wegwerken van incoherenties en kringredeneringen: de notie omroep wordt bijvoorbeeld voortaan voorbehouden voor de activiteit van het omroepen, terwijl de natuurlijke of rechtspersoon die programma’s verzorgt “aanbieder van omroepdiensten” of “omroeporganisatie” wordt genoemd; aangezien de opname van het begrip “programma” in de huidige definitie van “omroepen” leidt tot een kringredenering (“een omroep is een persoon die programma’s aanbiedt, een programma is iets wat door een omroep wordt aangeboden”) wordt radio-omroep en televisie voortaan afgebakend aan de hand van het aanbieden van *“bewegende beelden, al dan niet met geluid, of van een reeks van klanken of geluiden aan het algemene publiek of een deel ervan”*.

Aangaande de VRT:

- met betrekking tot het deel over de VRT werden – behalve wat editoriale veranderingen ten gevolge van de gewijzigde bestuursorganisatie van de VRT en de schrapping van enkele artikelen die niet langer nuttig waren - geen fundamentele wijzigingen doorgevoerd;

Aangaande het vernieuwde deel over radio-omroep en televisie:

- dit onderdeel wordt ingrijpend gewijzigd, zowel qua structuur als qua inhoudelijke en procedurele verplichtingen voor de actoren in deze laag. De kernwijzigingen worden hierna samenvattend weergegeven;
- zoals hiervoor al opgemerkt, geldt voor de brede categorie van omroepactiviteiten één basisregel, zijnde het verbod van aanzetten tot haat. Iedereen die auditief of audiovisueel materiaal verspreidt naar het publiek, ongeacht via welk netwerk en ongeacht of dit op professionele basis gebeurt of niet, dient deze basisverplichting – die een fundamentele regel uitmaakt in onze samenleving – te respecteren;
- omzetting van de Richtlijn met versoepeling van de reclameregels en schrapping van de daglimiet voor reclame: er wordt voorgesteld om de Richtlijn grotendeels zo nauwgezet mogelijk te volgen;
- productplaatsing: productplaatsing houdt in dat een bepaald product in het programma zelf wordt geïntegreerd, waardoor de strikte scheiding tussen redactionele inhoud en commerciële boodschappen (één van de fundamentele uitgangspunten van de huidige reclameregeling) verwatert. De Richtlijn laat hier een beleidsmarge aan de lidstaten: hetzij productplaatsing volledig verbieden, hetzij toestaan, mits naleving van een aantal voorwaarden;
- tevens wordt de optie genomen om de Code voor reclame en sponsoring in dit decreet in te voegen. Vroeger had men immers twee teksten met decretale waarde die naast elkaar bestonden en mogelijks aanleiding konden geven tot begripsverwarring en tegenspraken, nu krijgt men één coherent geheel;
- een erkenning wordt nog slechts vereist van omroepen die gebruik maken van frequenties (d.z. schaarse goederen, waarvoor dus de noodzaak bestaat van een opportuiniteitsbeoordeling door de overheid bij het selecteren van diegenen die de frequenties mogen gebruiken). Het conformiteitsadvies van de VRM als proceselement bij het uitreiken van een erkenning verdwijnt;
- voor de overige omroepen geldt slechts de vereiste van voorafgaande kennisgeving, zodat de regulator in staat is een register bij te houden van de marktspelers en het overzicht kan bewaren over het medialandschap;
- wat televisie betreft werd een vereenvoudiging doorgevoerd: het onderscheid tussen generalistische, thema- en doelgroep-, betaalomroepen, enz. wordt opgeheven omwille van de huidige geringe relevantie van deze opsplitsing. Binnen de lineaire (d.i. traditionele) televisiediensten worden nog slechts twee soorten omroepen vermeld, namelijk een algemene categorie van de private omroeporganisaties (nog enkel onderworpen aan een kennisgevingsplicht, vermits er geen opportuiniteitsoordeel vanwege de overheid aan de orde is) en een bijzondere categorie van de regionale televisieomroeporganisaties (waarvoor specifieke voorschriften gelden en het erkenningsvereiste blijft bestaan).
- invoeren van het systeem van een kennisgeving voor niet-lineaire televisiediensten of “televisie op aanvraag” (ook hier is geen opportuiniteitsbeoordeling vereist vanwege de overheid; het komt aan de aanbieder van de niet-lineaire televisiedienst toe om met verdelers en/of netwerkoperatoren te onderhandelen over toegang tot het platform en/of netwerk);
- voor wat de regionale omroepen betreft is het vandaag zo dat hun bestuursorganen representatief moeten worden samengesteld op basis van politieke, sociale, levensbeschouwelijke en regionale criteria, alsook dat de regionale televisiediensten binnen hun organisatie nog een adviesraad moeten oprichten. De vraag rijst in welke mate deze bepalingen nog belangrijk of relevant zijn.

Aangaande de dienstenverdelers:

- het luik van het decreet dat vermoedelijk de meeste aandacht zal krijgen is het invoeren van een aparte notie van “dienstenverdelers”. Deze dienstenverdelers bundelen de kanalen van derden in pakketten, en verspreiden die vervolgens naar het publiek via een netwerk. Zij zijn dus degenen die de klantenrelatie onderhouden;

- het invoeren van deze categorie van spelers is vooral ingegeven door het feit dat er vandaag belangrijke spelers zijn in het omroeplandschap die niet gedefinieerd zijn in de huidige decreten en die zich dus in een “juridisch vacuüm” bevinden (zoals TV Vlaanderen), met de nodige rechtsonzekerheid tot gevolg. Tezelfdertijd zien we de rol van deze “tussenpersonen” (tussen de inhoudsleveranciers en de netwerkoperatoren) toenemen in het digitale, convergerende medialandschap. Daar waar de omroeporganisaties de programma’s selecteren en in een schema of catalogoog plaatsen, en de netwerkoperatoren de infrastructuren die nodig zijn voor het verspreiden van de programma’s naar het publiek onderhouden en uitbaten, zijn het deze tussenpersonen die zorgen voor de “ontsluiting” van de programma’s (door ze in pakketten te verkopen aan het publiek, of door een gidsfunctie te vervullen voor het publiek bij het vinden van relevante programma’s en informatie in de overvloed van aangeboden auditief en audiovisueel materiaal). Het is geenszins mijn bedoeling om deze tussenlaag te overreguleren (er is trouwens enkel een kennisgeving van de activiteit bij de VRM vereist), maar wel om beleidsdoelstellingen efficiënter te realiseren door verplichtingen gericht te gaan opleggen aan de meest geëigende spelers, alsook om meer rechtszekerheid te creëren voor deze actoren. De opsplitsing in drie lagen sluit overigens geenszins uit dat bepaalde ondernemingen meerdere rollen op zich nemen, met andere woorden zowel aanbieder van omroepdiensten zijn en/of dienstenverder en/of netwerkoperator.

Aangaande de netwerken

- Op het vlak van netwerken is het merendeel van de bepalingen ongewijzigd gebleven. Enkel het luik over de doorgifte (must-carry en may-carry) wordt nu noodzakelijkerwijs verplaatst naar de laag van de dienstenverdelers en wordt voortaan volledig technologie-neutraal geformuleerd. Eveneens wordt de mogelijkheid ingeschreven voor de Vlaamse Regering om op basis van objectieve criteria, vermeld in het decreet, een must-carry statuut toe te kennen aan bepaalde Vlaamse televisiestations;
- Tenslotte is het ook zo dat de Vlaamse Regering de netwerken zal aanduiden die als must-carry netwerk zullen worden beschouwd.

Aangaande de VRM

- Wat het luik over de VRM betreft worden via dit decreet enkele inhoudelijke wijzigingen aangebracht die het gevolg zijn van wijzigingen in andere bepalingen.

2.3.3 Aanpassing procedurebesluit

Op basis van de gecoördineerde mediadecreten van 4 maart 2005 werden een aantal uitvoeringsbesluiten uitgevaardigd. Uiteraard zullen ook zij onder de loep moeten worden genomen om hen in overeenstemming te brengen met het nieuwe mediadecreet, wanneer dit zal voltooid zijn.

Ik denk hierbij in het bijzonder aan het besluit van de Vlaamse Regering van juni 2006 betreffende de procedure voor de Vlaamse Regulator voor de Media. Dit besluit bevat onder meer modaliteiten omtrent de erkenningen en vergunningen van omroepen en de rol die de Regulator speelt in erkenningsprocedures. Aangezien het stelsel en de procedure van erkenningen en vergunningen het voorwerp uitmaken van een aanzienlijke administratieve vereenvoudiging in het nieuwe decreet, zal ook dit besluit aanzienlijke wijzigingen moeten ondergaan.

Daarbij zal vooral ook aandacht gaan naar de administratieve vereenvoudiging en lastenverlaging bij het toekennen van vergunningen en erkenningen of het aanmelden van een dienst via kennisgeving.

2.3.4 Digitale ether

Voor wat dit punt betreft verwijs ik naar deel 4 van deze beleidsbrief.

2.3.5 De Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Het decreet houdende oprichting van de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media verscheen op 15 januari 2008 in het Belgisch Staatsblad en concretiseert de Strategische Adviesraad voor het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Naast de algemene raad bestaat voor elk van de vier beleidsdomeinen een sectorraad, waaronder dus een sectorraad Media. Het decreet vervangt de bepalingen in de gecoördineerde mediadecreten rond de Vlaamse Mediaraad.

Zowel de algemene raad als de sectorraad Media bestaan uit enerzijds vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld en anderzijds onafhankelijke deskundigen. Binnen de sectorraad media bestaan de vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld uit vertegenwoordigers van de openbare omroep, de particuliere televisieomroepen, de particuliere radio-omroepen, de dag- en weekbladen, de beroepsjournalisten, de elektronische communicatienetwerken, de audiovisuele sector, de vereniging voor auteursrechten, de reclamesector en de gebruikers.

De sectorraad Media werd met zorg samengesteld en bij ministerieel besluit van 13 maart 2008 werden de leden benoemd. De sectorraad kwam inmiddels reeds meermaals samen voor de adviesverlening voor de nieuwe mediadecreten.

Ondertussen werd ook al een werkprogramma opgemaakt. Het eerste werkprogramma van de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media is over twee kalenderjaren gespreid. De Raad is in april 2008 van start gegaan en wil kunnen anticiperen op de nieuwe beleidsperiode die na de verkiezingen van juni 2009 zal aanvangen. Hoofdbrok van de activiteiten van de Raad wordt het opstellen van een Memorandum voor de nieuwe beleidsperiode. De Raad hoopt op die manier te wegen op het beleid betreffende cultuur, jeugd, sport en media. Concreet zal de raad inspelen op:

- de regelgevingsagenda's van de beleidsbrieven 2008 Cultuur, Jeugd (sociaal-cultureel jeugdwerkbeleid), Sport en Media
- de Vlaamse voorbereiding Belgisch EU-voorzitterschap 2010.

Ook zal een informatieprotocol met de Beleidsraad Cultuur, Jeugd, Sport en Media worden afgesloten. De eerste maanden van het prille bestaan van de nieuwe Raad wordt een huishoudelijk reglement opgesteld. Het bevat afspraken over de interne werking.

2.4 Rechtsgeschillen rond frequenties

2.4.1 Evolutie van de frequentieproblematiek

Het afstemmen van de FM-frequentieplannen van Vlaamse en Franse Gemeenschap, en de discussies rond de database van het BIPT over de frequenties hebben al heel wat stof doen opwaaien en waren ook al het voorwerp van vorige beleidsbrieven.

2.4.1.1 Historiek periode 2004-2007

Na de notificatie van het Overlegcomité van 29 november 2002 waren er volgens de Vlaamse Gemeenschap nog 9 betwiste FM-frequenties, allen frequenties van de Franse Gemeenschap. In opdracht van het Overlegcomité werd in mei 2005 een technische

werkgroep aangesteld om de FM-database van het BIPT te verifiëren. Bij dat onderzoek van de databank van het BIPT was er op 1 december 2005 bijkomend overeenstemming over 5 van de 9 betwiste frequenties, waardoor er toen volgens de Vlaamse Gemeenschap nog slechts vier Franstalige frequenties betwist overbleven. De andere Gemeenschappen voegden toen echter opnieuw 10 bijkomende frequenties aan de lijst van betwistingen toe, waardoor er opnieuw 14 frequenties ter discussie stonden.

In juni 2006 had op initiatief van de Vlaamse Gemeenschap een ministerieel overleg plaats met de bevoegde gemeenschapsministers en in aanwezigheid van het BIPT. Tijdens deze vergadering werd bevestigd dat er veertien betwiste frequenties waren en er werd een technische werkgroep opgericht die zich daarover moest buigen. De resultaten van deze technische besprekingen werden besproken op een ministerieel overleg van 13 september 2006 en hierna bleven dan nog 10 betwiste frequenties over. Tijdens dat overleg werd ook overgegaan tot de oprichting van een politiek-technische werkgroep die de eerste maal vergaderde op 29 september 2006 en waarbij opnieuw een bijkomende frequentie door de Duitstalige Gemeenschap als betwist werd uitgeroepen. In een vergadering van de politiek-technische werkgroep op 25 oktober 2006 werden er, onder de opschortende voorwaarde van het bereiken van een globaal akkoord, bijkomende technische akkoorden bereikt over vijf Franstalige frequenties. De geplande vergadering van de politiek-technische werkgroep van 29 november 2006 werd echter afgeblazen door de Franse Gemeenschap en sindsdien is er geen bijkomend overleg meer geweest van de politiek-technische werkgroep.

2.4.1.2 Stand van zaken

Begin 2008 publiceerde de Franse Gemeenschap in het Belgisch Staatsblad, zonder bijkomend overleg met de Vlaamse Gemeenschap, zes besluiten waarin lijsten van FM-frequenties worden opgenomen die mogelijk toegewezen kunnen worden aan dienstenuitgevers voor de uitzending van klankradio-omroepdiensten, een besluit tot wijziging van het frequentierooster van de Franse Gemeenschap en een oproep voor de toewijzing van FM-radiofrequenties aan radio's. Begin juli 2008 worden nog een bijkomende lijst van FM-frequenties, een bijkomende wijziging aan het frequentierooster van de Franse Gemeenschap en een bijkomende oproep gepubliceerd. Er is daarbij een verschil in aantallen frequenties in de frequentielijsten, de aantallen frequenties in het frequentierooster en de oproep en de aantallen Franstalige frequenties die voorkomen in de database van het BIPT. Daarbij wijken de technische karakteristieken van bepaalde gepubliceerde frequenties ook af van de coördinatieaanvragen die bekend zijn bij mijn administratie. Omwille van diverse juridisch-technische elementen (inclusief verhoogde storingsrisico's), heeft de Vlaamse Gemeenschap de verschillende bovenvermelde uitvoeringsbesluiten van de Franse Gemeenschap over de FM-band van begin januari 2008 - en begin juli 2008 - aangevochten bij de Raad van State: hiervoor verwijs ik naar wat hieronder vermeld staat onder punt 7.3.3.

Daarnaast plant de Franse Gemeenschap nog een overgangsperiode van 18 maanden om vanuit de huidige situatie te evolueren naar het finale frequentieplan. Hiervoor is allicht een soort 'overgangsplan' nodig. Uit het bovenstaande blijkt dan ook dat er grote onduidelijkheid heerst over de technische karakteristieken van het FM-frequentieplan van de Franse Gemeenschap.

2.4.1.3 Beleidsinvulling komende periode

De Franse Gemeenschap liet in juli 2008 verstaan dat zij bijkomend wenst te overleggen over de FM-band. Ik ben daartoe bereid, maar gelet op het complexe kluwen waarin de FM-band ondertussen is ontaard en de grote onduidelijkheid over het uiteindelijke

frequentieplan van de Franse Gemeenschap zou de Franse Gemeenschap wel eerst duidelijkheid moeten scheppen onder meer over de technische karakteristieken van het uiteindelijke frequentieplan, over een eventueel 'overgangsplan' of 'overgangsplanning' e.d.m.

Het BIPT treedt intussen wel op tegen verschillende illegale Franstalige stoorzenders waardoor de situatie van zowel VRT als een aantal particuliere radio's verbetert.

2.4.2 Het aangevochten frequentiebesluit van de Vlaamse Gemeenschap

In de vorige beleidsbrief Media werd al verwezen naar de vorderingen die de Franse Gemeenschap en de RTBF hebben ingesteld bij de Raad van State tegen het Vlaamse frequentiebesluit van 1 september 2006, dat het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 2003 vervangt.

In deze zaak velde de Raad van State op 17 maart 2008 een tussenarrest. In de procedure bestond onenigheid over de vraag of er een schending was van artikel 17 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie. Volgens die bepaling wordt de coördinatie van de radiofrequenties geregeld door een samenwerkingsakkoord met de gemeenschappen, met toepassing van artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Volgens de Franse Gemeenschap was een voorafgaandelijk akkoord vereist, volgens de Vlaamse Gemeenschap niet, mits de toewijzing van de frequenties gebeurt met respect voor het evenredigheidsbeginsel en de federale bevoegdheid betreffende de etherpolitie. De Vlaamse Gemeenschap ziet zich in haar standpunt gesteund door het advies dat de afdeling Wetgeving van de Raad van State verleende bij het frequentiebesluit.

Artikel 17 van bovenvermelde wet bepaalt dat: "De coördinatie van radiofrequenties voor radio-omroep wordt geregeld door een samenwerkingsakkoord met de Gemeenschappen, met toepassing van artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen".

De vraag die de Raad van State stelt aan het Grondwettelijk Hof luidt:

"Is artikel 17 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie verenigbaar met de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de federale overheid en de gemeenschappen, in het bijzonder artikel 127§1, eerste lid, 1°, van de Grondwet en artikelen 4,6° en 92 bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen,

in de interpretatie volgens welke de gemeenschappen verplicht zijn om een samenwerkingsakkoord te sluiten over de coördinatie van radiofrequenties voor radio-omroepen, vooraleer zij, ieder binnen hun eigen bevoegdheid, radiofrequenties vaststellen

in de interpretatie volgens welke de gemeenschappen de coördinatie van radiofrequenties voor radio-omroepen door middel van een samenwerkingsakkoord kunnen regelen, maar daartoe niet verplicht zijn."

Het antwoord van het Grondwettelijk Hof zal duidelijk maken of de gemeenschappen verplicht zijn om – alvorens radiofrequenties vast te leggen – een samenwerkingsakkoord hierover af te sluiten.

De prejudiciële vraagstelling heeft wel tot gevolg dat de procedure voor de Raad van State stilstaat tot de uitspraak van het Grondwettelijk Hof. Dit komt uiteraard de rechtszekerheid niet ten goede.

2.4.3 Dossier 'FM2008' in de Franse Gemeenschap

2008 is het jaar waarin de Franse Gemeenschap eindelijk werk maakte van de langverwachte erkenningsronde voor particuliere radio. Op 22 januari 2008 werden negen besluiten gepubliceerd uitgaande van de Franse Gemeenschapsregering, waaronder 1 besluit over het frequentierooster, 2 besluiten over de oproep en 6 besluiten waarin een oplistings gebeurt van frequenties en waarin bepaalde frequenties ook 'geschrapt' of 'afgeschaft' worden. Op 30 januari 2008 worden twee 'errata' gepubliceerd die wijzigingen inhouden van bepaalde van de 6 besluiten.

Een uitgebreide studie door mijn diensten leerde dat het noodzakelijk was een beroep bij de Raad van State in te leiden tot schorsing en nietigverklaring van deze besluiten:

- vooreerst zag de Vlaamse overheid zich verplicht om, in navolging van de Franse Gemeenschap in de zaak tegen het Vlaamse frequentiebesluit, een schending in te roepen van artikel 17 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, in die zin dat ook de Franse Gemeenschap zonder voorafgaandelijk akkoord eenzijdig radiofrequenties heeft toegekend;
- er is een schending van het evenredigheidsbeginsel: uit een technische analyse blijkt dat er een stijging is van het storingsniveau tegenover verschillende Vlaamse zenders. Bovendien ontbreken voor sommige frequenties noodzakelijke parameters voor de berekeningen (bv. antennehoogtes) en zijn er schrappingen van frequenties tussen de verschillende plannen van dezelfde datum;
- het ontbreken van een advies van de Raad van State over bepaalde van deze besluiten is een schending van een fundamentele vormvereiste. Op deze grond sneuvelde immers ook het Vlaamse frequentiebesluit van 18 juli 2003;

Bovendien bleef de regelgeving rond FM2008 niet bij de negen besluiten en twee 'errata'. Op 8 juli 2008 werden drie bijkomende besluiten van de Franse Gemeenschap van 4 juli 2008 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Het ging meer bepaald om een besluit met een oproep voor 29 frequenties, een besluit dat 9 frequenties toevoegt aan het frequentierooster van de Franse Gemeenschap, en een besluit met technische zendspecificaties aangaande 10 frequenties. Onderzoek naar deze besluiten toonde aan dat een uitbreiding van de vordering naar deze besluiten zich opdroeg. Ook deze besluiten droegen onder meer verder bij tot een stijging van het storingsniveau van verschillende Vlaamse zenders.

De procedures zijn momenteel hangende en de partijen wisselen schriftelijk hun standpunten uit.

2.5 Het samenwerkingsakkoord elektronische communicatie

Op 17 november 2006 werd tijdens het overlegcomité een akkoord bereikt over het samenwerkingsakkoord elektronische communicatie, de inwerkingtreding van het KB over de etherpolitie, het hersteldecreet en het VRM decreet.

Hogervermeld samenwerkingsakkoord heet officieel het "Samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franstalige Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het wederzijds consulteren bij het opstellen van regelgeving inzake elektronische communicatienetwerken, het uitwisselen van informatie en de uitoefening van bevoegdheden m.b.t. elektronische communicatienetwerken door de regulerende instanties bevoegd voor telecommunicatie of radio-omroep en televisie". Het samenwerkingsakkoord voorziet in het principe dat elke ontwerpbeslissing van een regulerende instantie die betrekking heeft op

elektronische communicatienetwerken door de desbetreffende instantie bezorgd wordt aan de andere regulerende instanties die zijn opgesomd in het samenwerkingsakkoord.

Het omvat de oprichting van:

- een conferentie van regulatoren (CRC), waar de onderscheiden regulerende instanties voor telecommunicatie of voor radio-omroep en televisie kunnen oordelen over elkaars ontwerpbeslissingen m.b.t. elektronische communicatienetwerken;
De CRC is samengesteld uit de vier leden van de Raad van het BIPT, twee leden van de VRM, twee leden van het CSA en een lid van de Medienrat.
- een Interministerieel Comité, dat dwangtoezicht uitoefent op de CRC teneinde blokkeringen te voorkomen, en waar de onderscheiden regelgevers de raadpleging over elkaars regelgevende initiatieven kunnen organiseren.

De praktische uitwerking van het samenwerkingsakkoord is niet altijd vanzelfsprekend. Gelet op de technische specificiteit van de materies, en op de gevoeligheden aangaande de bevoegdheden is het niet altijd vanzelfsprekend om hier tot concrete oplossingen te komen. Het blijft een aandachtspunt voor de komende beleidsperiode om de werking van de verschillende instanties zo optimaal mogelijk te laten verlopen.

2.6 Geschreven pers

2.6.1 Steun aan de geschreven pers

2.6.1.1 Stand van zaken

Op 13 oktober 2005 werd het protocol ondertekend tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse geschreven perssector betreffende de vrijwaring van een pluriforme, onafhankelijke en performante Vlaamse opiniepers. Dit protocol was de opvolger van een eerder protocol waarvan de looptijd ondertussen verstreken was.

Dit protocol ging in op 1 januari 2005, voor een duur van drie jaar, en kon ten hoogste twee maal stilzwijgend verlengd worden voor de periode van één jaar.

In 2007 werd geopteerd voor het opzeggen van het protocol van 2005 en het opstarten van de onderhandelingen voor een nieuw protocol dat van kracht zou gaan met ingang van het werkjaar 2008. In het verlengde hiervan werd nagegaan welke klemtonen in de toekomst kunnen worden gelegd voor de beoogde nieuwe oriëntering van de vroegere rechtstreekse steun aan de pers. Twee denkpijsten werden hierbij weerhouden, met name het verhogen van de kwaliteit van de buitenlandberichtgeving en de organisatie van opleidingen voor journalisten rond specifieke journalistieke domeinen zoals buitenland, politiek, economie en cultuur.

Tot en met 2004 werd bij de lancering van de oproep telkens aangegeven in welke richting de projecten zich dienden te situeren: initieel betrof het projecten rond digitale diversificatie, later evolueerde dit naar projecten rond opleiding en het valoriseren van het collectieve geheugen.

Bij het bekendmaken van de oproep 2005 werd de projectindieners de mogelijkheid geboden om een breder gamma aan projectvoorstellen voor subsidie in aanmerking te laten komen en werd bijgevolg de keuze voor de aard van de projecten vrij gelaten.

De steeds groter wordende belangstelling vanuit de geschreven perssector leidde ertoe dat de subsidie in 2006 opgetrokken werd tot 1.000.000 euro (vroeger 900.000 euro). Voor 2007 werd eveneens een budget van 1.000.000 euro ingeschreven in de begroting.

Ook voor 2008 wordt een bedrag van 1.000.000 euro uitgetrokken voor rechtstreekse steun aan de pers. Waar de voorbije jaren werd gevraagd aan de uitgevers projecten in te dienen, zal nu worden gewerkt via de vier grote koepelverenigingen die de actoren binnen de geschreven perssector bundelen. Iedere koepel krijgt steun a rato van het aantal aangesloten erkende journalisten in vast dienstverband. Het is de bedoeling om

versnippering tegen te gaan en de projecten te concentreren bij de koepels die op die manier al hun aangesloten leden kunnen bereiken.

Momenteel zijn ook nog 11 projecten in uitvoering in het kader van de Oproep 2007. Een eerste rapportering over de uitvoering van de projecten werd eind juni ingediend.

2.6.1.2 Beleidsinvulling komende periode

In 2008 zal voor het eerst gewerkt worden onder de voorwaarden zoals bepaald in het nieuwe protocol. Uiteraard zal worden uitgekeken naar de resultaten die deze nieuwe werkwijze in praktijk met zich zal meebrengen. Dit zal ook het geval zijn voor 2009.

2.6.2 Leesbevordering en Media-educatie: het project ‘Kranten in de klas’

2.6.2.1 Historiek

Kranten in de klas (KIK) is een leesbevorderingsproject dat van start ging tijdens het schooljaar 2003-2004. Dit project loopt van meet af aan in samenwerking met de Vlaamse Dagbladers en het departement Onderwijs en Vorming.

Scholieren uit het secundair onderwijs laten kennismaken met de Vlaamse dagbladen als informatiebron was dé hoofddoelstelling bij de opstart van dit project. Niet alleen wou men het lezen van kranten bevorderen, men wou ook bijdragen tot de vorming van kritisch geïnformeerde burgers.

Het project brengt letterlijk de krant in de klas en biedt scholieren gratis krantenpakketten en een werkboek aan. Ter ondersteuning van de leerkrachten is er ook een website die heel wat bijkomende informatie omvat.

Parallel met iedere editie wordt ook een onderzoek uitgevoerd om de effecten van het project te meten en te onderzoeken of er een wijziging is in de houding van de leerlingen, zowel op korte als op lange termijn.

De voorbije jaren werd telkens een positieve attitudewijziging tegenover (het lezen van) kranten waargenomen na de actie, met bovendien een positief cumulatief effect op langere termijn.

Wegens het grote succes werd in 2006 het budget opgetrokken van 500.000 euro naar 1.200.000 euro; dit werd 1.220.000 euro voor 2007 en 1.236.000 euro voor 2008.

In het schooljaar 2006-2007 werd de actie uitgebreid naar nieuwe specifieke doelgroepen met duizenden nieuwe deelnemers tot gevolg. Zo werden in het onderwijs voor sociale promotie en basiseducatie niet minder dan 3.788 deelnemers bereikt. In de groep “andere” vinden we zowel Gemeenschapsinstellingen voor bijzondere jeugdbijstand terug als tweedekansonderwijs, inburgeringstrajecten enz.

Ook volwassenen die in de Vlaamse Centra voor Basiseducatie taallessen Nederlands volgen, kunnen via KIK kennismaken met het Vlaamse krantenlandschap en de actualiteit. Voor mensen die zich in onze Vlaamse samenleving willen integreren, vormen kranten een ideaal instrument. Zowel om de taal beter onder de knie te krijgen, als om onze samenleving beter te leren kennen.

Deze instellingen konden tijdens het schooljaar 2007-2008 opnieuw aansluiten bij het project.

Omdat er regelmatig vragen binnenkwamen rond het maken van schoolkranten werden de deelnemers aan de editie 2006-2007 hieromtrent ondervraagd. De vraag bleek veel groter dan verwacht. Meer bepaald blijkt dat er een grote interesse is voor een

softwaretoepassing die bij het maken van een schoolkrant nuttig kan zijn. Hiermee wordt ook de link gelegd naar de digitale krantenomgeving.

Het maken van een schoolkrant is een flexibele en zeer gevarieerde werkvorm en biedt een extra gelegenheid om het gegeven krant onder de aandacht te brengen en de leerlingen met de krantenwereld in contact te brengen. Zo wil het KIK-aanbod mee evolueren met de wijzigende onderwijsnoden.

2.6.2.2 Evaluatie

Ieder schooljaar wordt ook zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek gevoerd naar de effecten van KiK op korte en lange termijn. Ook tijdens het schooljaar 2007-2008 werd het onderzoek verricht door de vakgroep Communicatiewetenschappen van de Universiteit Gent.

Binnen het luik kwalitatief onderzoek werd bijzondere aandacht besteed aan het gebruik van KiK binnen het volwassenenonderwijs en werd bovendien een opdeling gemaakt tussen allochtone en autochtone studenten. Via diepte-interviews werd gepeild naar de appreciatie van het project, het krantengebruik, de inhoud van de krant, de motieven en barrières om kranten te lezen en, specifiek voor allochtonen, naar de mate van gevoel van integratie. Vooral buitenlands nieuws scoort goed bij allochtonen, vooral nieuws uit het land van herkomst. Autochtonen echter worden nauwelijks geboeid door de buitenlandberichtgeving. Wat betreft mediagebruik komt bij allochtonen de televisie op de eerste plaats, waarbij zij via satelliet in hoofdzaak naar informatie uit het thuisland zoeken. Over het algemeen wordt de Vlaamse berichtgeving over allochtonen als negatief, stereotiep, eenzijdig en ongenueanceerd beschouwd. De verscheidenheid en diversiteit binnen de allochtone gemeenschap komt nauwelijks of niet aan bod.

De respondenten uit het volwassenenonderwijs staan positief tegenover het KiK-project en hebben na de deelname aan het project een beter beeld over de krant en het Vlaamse krantenaanbod. Allochtonen voegen hieraan toe dat zij door middel van het gebruik van kranten hun woordenschat kunnen verrijken. Volwassenen zijn niet geneigd hun aankoopgedrag ten aanzien van kranten te wijzigen, maar wel is er een attitudeverandering waar te nemen wanneer ook de rest van het gezin positief reageerde op het project.

Het kwantitatief onderzoek werd tijdens het schooljaar 2007-2008 gevoerd op basis van de methode die de voorbije jaren door de vakgroep Communicatiewetenschappen werd ontwikkeld. De focus ligt hierbij op het mediagebruik bij jongeren, het leesgedrag en de sociale implementatie van kranten. Alle deelnemende leerlingen van het project werden via een schriftelijke enquête ondervraagd.

Het schooljaar 2007-2008 leverde echter afwijkende resultaten op in vergelijking met de voorgaande jaren. Voorheen werd steeds een attitudevorming in positieve zin ontdekt, zowel op korte als op lange termijn. De afwijkende resultaten worden in hoofdzaak toegeschreven aan de bijzondere politieke context die de inhoud van de kranten heeft gedomineerd, en laat dit nu net de minst gesmaakte onderwerpen zijn bij jongeren.

Kranten worden dan wel als een belangrijk informatief medium gezien, toch worden zij niet als “populair” bestempeld. De ontspanningsfunctie van de andere media wint het van de informatieve functie van de pers. Ondanks dit gegeven hebben jongeren doorgaans wel een positieve houding tegenover het medium in het algemeen. Hoe meer jongeren thuis in contact komen met kranten, hoe positiever de houding. Dit valt vooral op bij jongeren in het ASO.

In het verlengde hiervan werd bij jongeren gepeild naar hun houding tegenover politiek en politieke berichtgeving, meer bepaald hun interesse voor politiek, de mate van participatie aan politiek en de civic awareness. De belangrijkste reden waarom jongeren afkering staan tegenover politieke berichtgeving is het moeilijke en uitgebreide karakter van deze berichtgeving. Leerlingen uit het ASO hebben wel nog een grotere positieve

interesse dan jongeren in BSO en TSO en zijn van mening dat het wel nog belang heeft om politiek actief te zijn en vooral om te laten horen wat hen en hun leeftijdsgenoten bezighoudt.

2.6.2.3 Beleidsinvulling komende periode

Tijdens het nieuwe schooljaar 2008-2009 zal dit project worden verdergezet, en zullen de effecten van nabij gevolgd worden. De resultaten van het onderzoek houden voor mij, en de hele politieke wereld, een belangrijke boodschap in die ik niet zomaar aan de kant wil schuiven en ook zal opvolgen.

2.6.3 Kwaliteitsvolle journalistiek steunen

2.6.3.1 Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek

2.6.3.1.1 Stand van zaken

In 1999 werd het Fonds Pascal Decroos opgericht. Dit fonds kon sinds haar ontstaan genieten van steun van de Vlaamse overheid. Eén van de belangrijkste taken van het Fonds is het toekennen van werkbeurzen om journalisten de mogelijkheid te bieden journalistieke projecten van bijzondere aard en kwaliteit uit te voeren, die binnen de reguliere werking van een redactie quasi onmogelijk geworden zijn.

Sinds april 2007 stimuleert het Fonds ook projecten uit de audiovisuele pers. Onder de naam CREDO werden het Vlaams Audiovisueel Fonds en het Fonds Pascal Decroos samengebracht om de audiovisuele onderzoeksjournalistiek in Vlaanderen een extra stimulans te geven. Jaarlijks worden twee creatieve onderzoeksdocumentaires ondersteund, waarbij het Fonds Pascal Decroos in een eerste fase een researchpremie toekent en het Vlaams Audiovisueel Fonds in een verder stadium een ontwikkelings- en productiepremie aanbiedt.

Sinds 2006 werd de subsidie aan het Fonds verhoogd tot 250.000 euro (voorheen 186.000 euro). De helft van dit bedrag moet worden gebruikt voor de toekenning van beurzen. In 2006 startte het Fonds met deze extra middelen met een project voor de website www.wobsite.be met als doel zowel journalisten als burgers de nodige informatie betreffende openbaarheid van bestuur aan te bieden. Deze site is sinds 2006 een wezenlijk onderdeel van de werking van het Fonds.

2.6.3.1.2 Beleidsinvulling komende periode

Ook in 2009 zal het Fonds Pascal Decroos op een subsidie van 250.000 euro kunnen rekenen. Bovendien opperde het Fonds het idee om naar aanleiding van de 10de verjaardag van het Fonds, een onderzoek te laten voeren naar de resultaten van de werking van het Fonds op onderzoeksjournalistiek in Vlaanderen. Om dit onderzoek objectief en zonder binding met het Fonds te laten verlopen, werd een opdracht uitgeschreven en vervolgens toegekend aan de Katholieke Universiteit Leuven, in associatie met de Lessius Hogeschool. De resultaten van dit onderzoek worden eind oktober 2008 verwacht en zullen ook een beeld geven van de resultaten van de door het Fonds geleverde inspanningen de voorbije 10 jaar.

2.6.3.2 Internationaal Perscentrum Vlaanderen – Antwerps Pershuis

2.6.3.2.1 Stand van zaken

Op 31 december 2007 liep de meerjarenovereenkomst tussen de vzw Antwerps Pershuis, de Vlaamse Gemeenschap, de Stad en de Provincie Antwerpen af. In deze overeenkomst werd de jaarlijkse financiële steun voor de jaren 2006 en 2007 vastgesteld op 100.000 euro. Deze overeenkomst werd door de Vlaamse overheid niet meer verlengd. Er werd geopteerd om het Perscentrum te ondersteunen op basis van projectsubsidies. Dit wil zeggen dat concrete projecten kunnen worden voorgesteld, die dan vanuit het mediabeleid mee worden gefinancierd. Deze werkwijze laat ook toe om de besteding van de subsidie te evalueren op basis van de bereikte resultaten van de specifieke projecten. Voor het werkingsjaar 2008 werd steun gegeven voor een bedrag van 80.000 euro ter financiering van het symposium naar aanleiding van 20 jaar IPV enerzijds en een aantal infoavonden rond specifieke thema's anderzijds.

2.6.3.2.2 Beleidsinvulling komende periode

Ook voor 2009 worden middelen vrijgehouden om tegemoet te komen aan een project waarrond het IPV specifiek zal werken.

2.6.3.3 Vlaamse vereniging voor Beroepsjournalisten en Raad voor Journalistiek

2.6.3.3.1 Stand van zaken

Ook aan de Vlaamse Vereniging van Beroepsjournalisten wordt jaarlijks een subsidie toegekend. Hiermee worden de werkingskosten van de VVJ gedragen: aldus dient deze subsidie ook voor een gedeeltelijke financiering van de Raad voor de Journalistiek en voor de financiering van de bijkomende journalistenpensioenen.

Van 2002 tot en met 2006 kon de VVJ rekenen op een subsidie van 223.000 euro. In 2007 werd deze subsidie voor het eerst verhoogd (meer bepaald met 5.000 euro) tot een totaal van 228.000 euro. Deze aanpassing kon echter niet eenmalig blijven, gelet op de engagementen die de Vlaamse Overheid met deze vereniging is aangegaan, inzonderheid met de Raad voor de Journalistiek. Deze Raad wordt a rato van 50% gefinancierd door de VVJ en de media-actoren. Gelet op het feit dat deze bijdrage werd geïndexeerd, wordt de inbreng van de VVJ ook groter.

Voor het begrotingsjaar 2008 werd een totale subsidie van 248.000 euro toegekend, een stijging met 20.000 euro. De bijdrage voor de bijkomende journalistenpensioenen blijft ongewijzigd (54.540 euro), de bijdrage in de werkingskosten wordt verhoogd tot 103.460 euro, de bijdrage aan de Raad voor de Journalistiek zal 90.000 euro bedragen.

2.6.3.3.2 Beleidsinvulling komende periode

Het is van belang om dit initiatief te blijven steunen. De Vlaamse vereniging voor beroepsjournalisten en de Raad voor de Journalistiek zijn immers belangrijke organen om de kwaliteit van de media en de ethiek van de journalisten hoog te houden. Kwaliteitsvolle journalistiek moet een onderscheid maken van gewone burgerjournalistiek en deze kwaliteit moet ook gepromoot worden. Zoals reeds eerder in de inleiding aangegeven, kan kwaliteitsvolle journalistiek een tegengewicht vormen voor de anecdotitis en een tegengewicht vormen tegen de commerciële druk waaraan de media onderhevig is.

Ook voor het begrotingsjaar 2009 wordt daarom een subsidie ingeschreven ter ondersteuning van de VVJ.

3. Toegang waarborgen tot een divers en kwaliteitsvol innovatief media-aanbod

3.1 Doven, slechthorenden, blinden en slechtzienden

De ondertiteling van Nederlandstalige televisieprogramma's geeft voor mensen met een auditieve alsook voor mensen met een lichte mentale handicap een goede extra ondersteuning naar de toegankelijkheid van de audiovisuele wereld.

Enerzijds is de aandacht voor de problematiek van doven, slechthorenden, blinden en slechtzienden ingeschreven in de beheersovereenkomst met de VRT, anderzijds zijn er de inspanningen van de regionale omroepen en werden middelen vrijgemaakt om ook op VTM de ondertiteling van het journaal te steunen.

In de Beleidsnota Media (2004 – 2009) staat vermeld: "We maken werk van verplichte ondertiteling van tv-programma's in eerste instantie, via de beheersovereenkomst, bij de publieke zenders. Hierbij wordt de prioriteit gegeven aan nieuws- en duidingsprogramma's."

3.1.1 Stand van zaken

3.1.1.1 VRT

De openbare omroep heeft een specifieke opdracht naar doven, slechthorenden, blinden en slechtzienden toe. Hiervoor verwijs ik naar de beheersovereenkomst en naar wat vorig jaar ook al aangehaald werd in de beleidsbrief:

"Art.9, §7: Gedurende de periode van de beheersovereenkomst zal de VRT maximale inspanningen leveren om zijn aanbod voor de slechthorenden en de slechtzienden toegankelijk te maken.

1° Voor slechthorenden zal de VRT zijn ondertitelingaanbod aan televisieprogramma's geleidelijk uitbreiden tot 95 % in 2010.

2° Voor de slechtzienden zal de VRT bij hernieuwing van zijn websites, de sites maximaal conform het Blindsurfer-label realiseren. Het BlindSurfer-label is een toegankelijkheidslabel dat internetgebruikers met een visuele handicap het signaal geeft dat een website voor hen technisch vlot toegankelijk is.

3° Tevens zal de VRT onderzoeken in welke mate hij de televisieprogramma's op een gebruiksvriendelijke wijze toegankelijk kan maken voor de slechtzienden. Indien uit deze onderzoeken blijkt dat dat financieel, operationeel en technisch haalbaar is, worden de eerste experimenten opgezet bij Ketnet."

De VRT blijft zijn inspanningen om zijn programma's te ondertitelen trouwens opvoeren. Uit het jaarverslag van de VRT konden we vernemen dat er reeds veel inspanningen geleverd werden ten voordele van de slechthorenden en slechtzienden. Vanaf september 2007 ondertitelde de VRT alle televisiejournaals. Verschillende live-uitzendingen (bijvoorbeeld van sportwedstrijden) werden ook live ondertiteld door middel van spraakherkenningstechnologie. In december 2007 waren reeds 62 % van de Eén- en Canvas/Ketnet-programma's ondertiteld, inclusief de nachtlus; exclusief de nachtlus was dat 67 %. Door de multikanaalregie bij Eén werd het mogelijk om ook in de nachtlus de telektekstondertiteling via pagina 888 uit te zenden.

De VRT richt zich sinds 2007 met T888-ondertitels trouwens niet alleen op

slechthorenden maar ook op senioren, allochtonen en op nieuwkomers die T888 gebruiken om Nederlands te leren.

Daarnaast schonk de VRT veel aandacht aan de toegankelijkheid van de websites door rekening te houden met de toegankelijkheidsrichtlijnen (van o.a. Toegankelijkheid Vlaanderen, Anysurfer en Webtoets) en de internationale W3C-standaarden.

3.1.1.2 Regionale omroepen

In de vorige principeverklaring 2006-2007 tussen de Vlaamse Regering en de niet-openbare regionale televisieomroepen (NORTV – d.i. de koepelorganisatie van de Vlaamse Regionale televisieomroepen) stonden de verbintenissen vanwege NORTV en de Vlaamse regionale televisieomroepen opgesomd. Hierbij werd verklaard dat er inspanningen zullen geleverd worden voor de ondertiteling van de programma's en dat er met behulp van de steun van de Vlaamse Regering geïnvesteerd zal worden in apparatuur, hierbij gebruik makend van teletekst, en in gespecialiseerde medewerkers om programma's te ondertitelen ten behoeve van doven en slechthorenden.

In de loop van 2008 werd de voormalige principeverklaring (2006-2007) geëvalueerd. Een van de belangrijkste conclusies hierbij is dat er nog betere resultaten moeten worden voorgelegd met betrekking tot ondertiteling van nieuwsuitzendingen en eventueel andere programma's (sportuitslagen, ...).

Bij de nieuwe steunmaatregel zal extra aandacht gevraagd worden voor de ondertiteling van programma's voor doven en slechthorenden (dagelijks, synchroon, volledig, ...). De administratie zal op regelmatige basis een steekproef uitvoeren betreffende de kwaliteit en de correctheid van ondertiteling. Ook Fevlado zal gevraagd worden om klachten betreffende de ondertiteling van nieuwsuitzendingen door de regionale omroepen door te spelen naar de administratie. De uitbetaling van de tweede schijf van deze subsidie zal dan ook afhankelijk gesteld worden van het behalen van de 100%-norm. Tevens zullen de regionale omroepen zelf een kwaliteitscontrole betreffende deze ondertiteling uitwerken.

Zowel voor 2006 en 2007 bedroeg de subsidie 525.000 euro op jaarbasis.

Ik verwijs hier ook naar wat reeds hierboven onder hoofdstuk 2 over de regionale omroepen staat.

3.1.1.3 VMMA

Op 20 juli 2007 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de toekenning van een subsidie aan de Vlaamse Media Maatschappij voor de live-ondertiteling van het nieuws om 19 uur. Door de complexiteit en snelheid van een rechtstreekse nieuwsuitzending vraagt dit immers enorme extra inspanningen, zowel structureel als éénmalig in die mate dat zulke ondertiteling altijd verlieslatend zal zijn.

De ondertiteling van de nieuwsuitzending van 19 uur op VTM is van start gegaan in september 2007.

Deze subsidie van 500.000 euro werd aangewend voor de aanschaf en het onderhoud van nieuwe apparatuur, voor de organisatie alsook voor de opleiding en inzet van gespecialiseerd personeel om de belangrijkste nieuwsuitzending van het omroepprogramma VTM rechtstreeks te ondertitelen.

Omdat live-ondertiteling via spraakherkenning een vrij nieuwe technologie is, werkt VMMA nauw samen met de Universiteit Antwerpen en met het Hoger Instituut voor Vertalers en Tolken, die sinds het academiejaar 2007-2008 gestart zijn met een opleiding "Respeaken" met spraakherkenning. De samenwerking bestaat uit passieve kijkstages en

meer actieve praktijkstages voor studenten binnen deze opleiding. Anderzijds is er een voortdurende uitwisseling van informatie met de docenten en worden de internationale ontwikkelingen op vlak van spraakherkenning nauw gevolgd.

Door de ervaring van de voorbije maanden is VTM uitgegroeid tot een kenniscentrum voor het werken met spraaktechnologie.

Na deze eerste periode van ondertiteling, bleek uit een eerste zelfevaluatie van VMMA dat er toch nog een aantal belangrijke uitdagingen voor de toekomst zijn. In eerste instantie zullen nog een aantal zwakke plekken in de technische installatie worden weggewerkt. Daarnaast zal onderzoek worden gevoerd naar de mogelijkheid om de ondertiteling niet enkel via teletekst op het analoge tv-signaal aan te bieden, maar ook via de digitale equivalenten. Zonder deze uitbreiding dreigt de investering in ondertiteling immers waardeloos te worden gelet op de snelle evolutie van digitale televisie.

Vervolgens wil VMMA graag de ondertiteling uitbreiden naar het iWatch platform om de grote groep mensen die Het Nieuws in uitgesteld relais bekijken ook gebruik te laten maken van ondertitels.

3.1.2 Beleidsinvulling komende periode

Om slechthorenden meer te helpen bij het kijken naar het VRT-tv-aanbod zal de openbare omroep tegen 2010 95% van zijn Nederlandstalige programma's ondertitelen. De VRT zit op schema om die doelstelling te halen: elk jaar neemt het aandeel (teletekst) ondertitelde programma's toe. Drie groepen van programma's worden (tot de 95%-doelstelling behaald is) prioritair ondertiteld: nieuws en sport, populaire programma's op Eén en kinderprogramma's.

De VRT zal blijven investeren in zijn teletekstondertiteling om de doelstelling uit de beheersovereenkomst te halen.

Voor de regionale omroepen is er ook in 2009 een subsidie van 2.185.000 euro gepland, waarvan 525.000 euro om te investeren in gespecialiseerde medewerkers om programma's te ondertitelen ten behoeve van doven en slechthorenden. Ook in 2009 zal er steekproefsgewijs geverifieerd worden of de ondertiteling van de nieuwsuitzendingen op weekdays vanaf 20u wel degelijk plaatsvindt.

Voor wat betreft VTM, zal ervoor worden gezorgd dat deze omroep de nodige steun krijgt om de ondertiteling, gestart in september 2007, verder te zetten en zodoende alle publieksgroepen toegang te garanderen tot dit nieuws.

3.2 Vlamingen van allochtone afkomst

3.2.1 Stand van zaken

Trefmedia werd in april 2004 opgericht op initiatief van het Forum voor Etnisch-Culturele Minderheden. Trefmedia verzamelt en verspreidt informatie over media en diversiteit via de eigen webstek, het e-zine Trefmedia, seminars, lezingen, debatten en journalistencafés.

Voor de periode van 1 september 2007 tot en met 31 augustus 2008 werd een subsidie van 34.100 euro toegekend aan Trefmedia, Trefpunt voor Media in Diversiteit, voor het verder uitbouwen en onderhouden van de website www.trefmedia.be.

Het stimuleren van allochtone verenigingen tot meer en betere participatie binnen de media en het overtuigen van de Vlaamse media van de meerwaarde van diversiteit in het aanbod en op de werkvloer, maken ook deel uit van het takenpakket van Trefmedia.

3.2.2 Beleidsinvulling komende periode

Ook de volgende periode zal Trefmedia verder ondersteund worden en alle kansen krijgen om zijn werking verder uit te bouwen. Hiervoor werd inmiddels een subsidie toegekend van 35.000 euro als tussenkomst in de werkingskosten, het verder onderhouden van de website en het organiseren van journalistencafés.

3.3 Vlamingen in het buitenland

3.3.1 Het Beste van Vlaanderen en Nederland

3.3.1.1 Stand van zaken

BNV-TV, "het Beste van Vlaanderen en Nederland", is een samenwerkingsverband tussen de Nederlandse Publieke Omroep, Radio Nederland Wereldomroep en de VRT. De satellietzender richt zich op Vlamingen en Nederlanders in het buitenland en biedt een selectie van programma's van de VRT (Het Journaal, Thuis, Blokken, Vlaanderen Vakantieland, De Rode Loper, Zo is er maar één, Zonnekinderen, Witse) en de Nederlandse publieke omroepen, aangevuld met enkele specifieke programma's voor expats. Het accent ligt daarbij steeds op nieuws en achtergrondinformatie. Inmiddels wijzigde BNV ook het zendschema. In het verleden werd het programmaschema in lussen van 3 keer 8 uur uitgezonden, sinds maart 2007 gebeurt de uitzending in 2 lussen van telkens 12 uur. Dit impliceert dat er een ruimer aanbod aan programma's kan worden doorgegeven.

Tijdens de periode 2006-2008 is het Vlaamse aandeel in BNV uitgegroeid tot een volwaardig onderdeel van de programmatie. De Vlaamse inbreng is geleidelijk aan gestegen tot 1/3 van het totale aanbod. De samenwerking met BNV en de raad van bestuur is tijdens de duur van de voorbije overeenkomsten zeer vlot en in een open geest verlopen.

3.3.1.2 Beleidsinvulling komende periode

De huidige overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en BNV (2006-2008) loopt tot en met 31 december 2008. Conform de bepalingen uit deze beheersovereenkomst werd in april van dit jaar overgegaan tot de evaluatie van de samenwerking en werd overleg gepleegd met de bestuursleden van BNV over de samenwerking in de toekomst. Een ontwerp van beheersovereenkomst voor de periode 2009-2012 zal in het najaar aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd. Inhoudelijk verandert er weinig ten opzichte van de voorbije jaren. Wel is het zo dat het Vlaamse aandeel in de toekomst steeds minstens 1/3 zal bedragen, daar waar in 2006 nog sprake was van 30% en een evolutie naar 1/3.

Wat betreft het aanleveren van de programma's zal, zoals in het verleden, een overeenkomst met de VRT worden gesloten.

3.3.2 Radio Vlaanderen Internationaal

3.3.2.1 Stand van zaken

Radio Vlaanderen Internationaal richt zich op de Vlamingen die in het buitenland verblijven of op reis zijn in het buitenland. RVi heeft een aanbod op radio en op het internet. RVi1 brengt een informatief aanbod dat per satelliet wereldwijd te horen is. RVi1 is ook te beluisteren via live streaming op het internet en op de korte golf. RVi2 is een meer ontspannend net dat via de satelliet te beluisteren is in Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten.

De VRT onderzoekt momenteel hoe hij RVi aantrekkelijk kan blijven profileren voor Vlamingen in het buitenland en voor allen die een sterk Vlaams muzikaal aanbod willen beluisteren.

4. Digitalisering van de distributiekkanalen

4.1 Mediadistributie vandaag

4.1.1 Televisieontvangst

De manier waarop televisiebeelden ontvangen worden, is sinds het begin van deze beleidsperiode fundamenteel gewijzigd. Er kwam digitale televisie en er ontstonden twee nieuwe platformen die zich waagden aan het digitaal verspreiden van televisiebeelden. Digitale televisie is de afgelopen jaren in een stroomversnelling terecht gekomen.

De “klassieke” ontvangst van lineaire televisiesignalen kan vandaag op verschillende manieren gebeuren:

1. analoge kabelnetwerken
 2. digitale kabelnetwerken (Telenet, Belgacom);
 3. satellietshotel (voornamelijk digitaal, TV Vlaanderen);
 4. analoge etherontvangst (VRT), en dit tot 3 november 2008;
 5. digitale etherontvangst (VRT).
- Bij **Telenet**, tot nader order de grootste distributeur van televisiediensten in Vlaanderen, zien we een duidelijke trend van analoge naar digitale televisiekijkers. Telenet lanceerde digitale televisie in 2005. De tabel geeft de cijfers in duizendtallen.
- | Telenet | HJ2
2004 | HJ1
2005 | HJ2
2005 | HJ1
2006 | HJ2
2006 | HJ1
2007 | HJ2
2007 | HJ1
2008 |
|-----------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|
| Analoge TV | 1583 | 1587 | 1514 | 1450 | 1379 | 1414 | 1314 | 1188 |
| Digitale TV | 0 | | 75 | 154 | 226 | 309 | 391 | 479 |
| Totaal Basis TV | 1583 | 1587 | 1589 | 1604 | 1605 | 1723 | 1705 | 1667 |
- Voor wat **Interkabel** betreft werd algemeen uitgegaan van een klantenbestand voor analoge kijkers van 800.000 huishoudens. Digitale kijkers via het platform INDI werden geschat op een 70.000 eind 2007.
- **Belgacom** is er als nieuwe speler en aanbieder van televisiediensten (aanbod gelanceerd in 2005) in geslaagd om een groot aantal klanten aan te trekken voor hun Belgacom TV aanbod.

Belgacom (gans België)	HJ2 2005	HJ1 2006	HJ2 2006	HJ1 2007	HJ2 2007	HJ1 2008
Belgacom TV	33	74	140	191	305	391

- **TV Vlaanderen** slaagde er als satellietoperator in om een nieuwe uitdager van de bestaande platformen te worden en een klantenbestand van 67.000 abonnees op te bouwen sinds ze operationeel zijn midden 2006.
- Wat **analoge** ethertelevisie betreft is het zo dat in Vlaanderen ongeveer 60.000 gezinnen uitsluitend televisie kijken via de antenne. Daarnaast zijn er 80.000 à 180.000 (secundaire of nomadische) gezinnen die de kabel en de antenne

combineren: met een binnen- of buitenantenne ontvangen ze ook televisie in de slaapkamer of in het buitenverblijf.

- Over het aantal **digitale** kijkers van ethertelevisie is het zeer moeilijk schattingen te maken. Daar vermoedt men dat dit momenteel een 40.000-tal huishoudens zijn.

4.1.2 Bedenkingen en evoluties

We zien dat digitale televisie in Vlaanderen een enorm succes is. De vier platformen in kwestie zijn er in geslaagd om een uitgebreid klantenbestand uit te bouwen en ook de interactieve diensten kennen een enorm succes.

Enkele voorbeelden van lanceringen van diensten bij Telenet:

- februari 2007: De thuisploeg; interactieve TV op Eén;
- juni 2007: lancering VT4 Digitext en dubbele gelijktijdige opname via de digicorder. Uitbreiding van het Telenet digitaal aanbod in Brussel en Leuven;
- december 2007: Lancering HD TV;
- februari 2008: de cultuurprijzen op Canvas: uitbreken naar een ander programma via de rode knop;
- mei 2008: de Koningin Elisabethwedstrijd via een extra kanaal op Canvas;
- juni 2008: VT4 HD, TF1 HD en EXqi HD.

Ook bij Belgacom groeit het digitale televisieaanbod. Zo zijn er in Vlaanderen 71 kanalen beschikbaar in het basispakket, in Brussel 83 en in Wallonië 64. Daarnaast is er een tendens dat het aantal filmopvragingen ook sneller groeit, onder meer door bestaande klanten die meer gebruik maken van video-op-aanvraag. Aangaande technologische evolutie trekt Belgacom net zoals Telenet de kaart van hoge definitie televisie: alle decoders die door Belgacom als eerste decoder overhandigd worden zijn HD compatibel en bevatten bovendien ook een harde schijf, wat opname mogelijk maakt. Diegene die nog geen dergelijke decoders hebben kunnen dit vragen.

Dat de operatoren werken in een zeer competitieve omgeving bewijzen de perikelen rond de overname of liever het contract aangaande het langdurig gebruik van het netwerk van Interkabel. Interkabel is een consortium van kabelmaatschappijen die tot op heden nog niet tot het Telenet netwerk behoorden. Deze omvatten:

- WVEM in bepaalde delen van West-Vlaanderen;
- Interelectra in Limburg;
- Integan voor regio Antwerpen;
- PBE voor enkele kleinere regio's rond Leuven.

De operatoren van Interkabel hadden een eigen digitaal commercieel aanbod onder de naam INDI. Dit had tot gevolg dat, indien men in Vlaanderen verhuisde en men van een Telenet-regio naar een Interkabel-regio verhuisde, men niet langer gebruik kon maken van éénzelfde set top box, ook al bleef men digitaal via de kabel kijken.

Op 26 november 2007 sloten Telenet en Interkabel een principeakkoord. Daarop reageerde Belgacom door het aanspannen van een aantal procedures, en dit zowel voor de burgerlijke rechtbanken als voor de Raad van State.

- Eerst werden tegen het principeakkoord en Interkabel een vordering in kortgeding ingesteld bij de gewone rechtbank.
- Tegelijkertijd werd een procedure bij hoogdringendheid ingeleid voor de Raad van State tot schorsing van het akkoord.
- De gewone rechtbank in kortgeding oordeelde dat de onderhandelingen door Interkabel dienden gestaakt te worden. Tegen deze beslissing diende zowel Interkabel als Telenet een beroep in.

- Kort na deze uitspraak oordeelde de Raad van State dat van hoogdringendheid geen sprake kon zijn gezien de burgerlijke rechtbank al de schorsing van de onderhandelingen had bevolen en verwierp dan ook het verzoek van Belgacom.
- Daarna echter oordeelde de beroepsrechter in kortgeding dat de rechtbank niet bevoegd was.

De zaak in kortgeding was daarmee afgehandeld/geblokkeerd en nu is het wachten op de uitspraken ten gronde van beide rechtbanken: Belgacom heeft immers voor beide rechtsinstanties ook een beroep ten gronde ingediend. Op 30 juni 2008 werd een tweede akkoord tussen Telenet en Interkabel ondertekend. Dit werd onlangs ook voorgelegd aan de algemene vergaderingen van de spelers ter goedkeuring.

Ik ben van mening dat een veelheid van platformen en een sterke competitief landschap tussen de verschillende types infrastructuren (kabel, telefoonlijn, satelliet en ether) de beste garanties bieden op keuze voor de klanten en ontwikkeling van nieuwe diensten. Dergelijke platformcompetitie laat toe dat eenieder het aanbod kan nemen wat best bij hem of haar past en is een blijvende stimulans om Vlaanderen één van de, zoniet de koploper te laten zijn in Europa op het gebied van interactieve digitale televisiediensten.

4.1.3 Distributie van digitale radio

Voor radio-ontvangst zijn er verschillende mogelijkheden zoals ontvangst via analoge of digitale kabel, het internet, de satellietschotel en de ether. Op dit ogenblik blijft het grootste deel van de radio-ontvangst gebeuren via de ether en meer bepaald via de FM-band onder meer omdat deze wijze van radio-ontvangst quasi overal beschikbaar is (thuis, in de wagen,...) en er zeer veel FM radio-ontvangers in omloop zijn. Uitzendingen in de FM-band gebeuren nog analoog. Digitale radio-uitzendingen via de ether zijn er in Vlaanderen enkel voor radioprogramma's van de VRT. Deze uitzendingen zijn er zowel via T-DAB als via DVB-T en de gebruikte frequentiebanden (respectievelijk frequentieband III en de frequentiebanden IV en V) hiervoor zijn verschillend van de FM-band.

Wat de mogelijke verdere digitalisering van radio-uitzendingen via de ether betreft, staan verschillende technologieën ter beschikking (zoals DAB/DVB en Digital Radio Mondiale/DRM) of worden bestaande technologieën verder ontwikkeld of uitgebreid zoals bijvoorbeeld DAB+ en DMB.

DAB+ breidt de bestaande DAB-standaard uit waarbij o.a. een meer performante audio codering wordt gebruikt. Dit kan leiden tot het uitzenden van meer programma's per multiplex. DMB of 'Digital Multimedia Broadcasting' is een uitbreiding van de DAB-standaard en laat ook toe om bijvoorbeeld video te sturen naar mobiele gebruikers. Recent koos bijvoorbeeld Frankrijk voor DMB om toekomstige digitale radio-uitzendingen te verzorgen in onder meer frequentieband III. T-DMB kan ook worden aangewend om tv-programma's uit te zenden (zoals bijvoorbeeld in Duitsland) en kan dan ook complementair zijn aan DVB-H (zie ook 'distributie van mobiele tv'). De verdere introductie van T-DAB of uitbreidingen hiervan zijn zowel in band III (170-230 MHz) als in L-band (1.5 GHz-band) mogelijk op basis van respectievelijk de akkoorden van Genève 2006 en het akkoord van Constantza van 2007. Om ook private spelers toegang te verlenen tot het uitzenden via T-DAB werd aan de Vlaamse Regering voorgesteld om ook reeds een multiplex in band III, bekomen tijdens RRC-06, ter beschikking van de markt te stellen.

Wat de eventuele digitalisering van de FM-band betreft werden in juli 2008 eerste gesprekken op Europees niveau aangevat. Momenteel komen hiervoor een drietal technologieën ter sprake nl. Digital Radio Mondiale +(DRM+), HD-Radio en FMeXtra. DRM+ is een uitbreiding van het DRM-systeem, een digitaal transmissiesysteem voor radio-uitzendingen in omroepbanden beneden de 30 MHz, tot alle omroepbanden

beneden de 120 MHz en dus ook de FM-band. HD-Radio is een Amerikaans systeem ontwikkeld door 'iBiquity Corporation' maar de benodigde bandbreedte is niet compatibel met het huidige Europees frequentieraster. Bij FMeXtra worden digitale signalen 'geïntegreerd' in de beschikbare restcapaciteit van de 100 kHz die theoretisch ter beschikking staat van een FM-signaal, waardoor bijkomend aan het analoge FM-programma –afhankelijk van de beoogde kwaliteit- één à twee digitale programma's kunnen mee worden uitgezonden.

Definitieve opties zijn er in Europa nog niet genomen voor de eventuele digitalisering van de FM-band. Ook over het mogelijke storingspotentieel van de bovenvermelde systemen zijn er nog onduidelijkheden. Het internationaal geldend regime voor FM is nog steeds het akkoord van Genève 1984. Een volgend overleg over de mogelijke introductie van digitale systemen in de FM-band vindt op Europees niveau (CEPT) plaats begin 2009.

4.1.4 Distributie van mobiele tv

Wat de evoluties op het gebied van mobiele televisie betreft kan worden gesteld dat er heden een aantal mogelijkheden bestaan voor de verdeling van mobiele televisie die momenteel in Vlaanderen nog niet allemaal beschikbaar zijn.

Enerzijds is er de mogelijkheid die bepaalde GSM-operatoren benutten om via onder meer derde generatienetwerken omroepprogramma's door te geven naar mobiele telefoons waarbij de signalen punt tot punt naar de eindgebruiker worden verzonden, wat aanleiding kan geven tot overbelasting van het netwerk.

Anderzijds kan ook DVB-H worden gebruikt om mobiele televisie ter beschikking van de gebruiker te stellen waarbij via de ether (m.b.v. van omroepfrequenties) programma's bij de ontvanger terechtkomen. In Vlaanderen was in de omgeving van Gent tijdelijk DVB-H te ontvangen in het kader van het zgn. MADUF-project. Dit onderzoeksproject werd eind maart 2008 beëindigd. De Europese Commissie schuift DVB-H naar voren als norm voor aardse mobiele televisie (zie ook hoofdstuk 7). Om de uitrol van DVB-H te stimuleren werd aan de Vlaamse Regering voorgesteld om in het besluit over vastlegging van de pakketten van digitale frequenties die zullen worden vrijgegeven tijdens een eerste vergelijkende toets op te nemen dat minstens één van die frequentiepakketten moet worden ingezet voor DVB-H. Vlaanderen krijgt zo de mogelijkheid zich aan te sluiten bij landen zoals Finland, Italië, Oostenrijk, Zwitserland en Nederland waar DVB-H reeds commercieel beschikbaar is. In Finland en Italië was DVB-H al langer commercieel beschikbaar, in Oostenrijk, Zwitserland en Nederland heeft o.a. het Europees kampioenschap voetbal 2008 als katalysator voor het opstarten van mobiele televisie via DVB-H gewerkt.

Tenslotte kan ook T-DMB, een uitbreiding van de T-DAB-standaard (zie ook de evoluties op het gebied van digitale radio), gebruikt worden voor het aanbieden van mobiele televisie. Sommige Europese landen zoals Duitsland opteren voor deze mogelijkheid om mobiele tv aan te bieden naast DVB-H.

4.1.5 Evolutie naar HDTV

Naast de overgang van analoge naar digitale televisie is er ook een sterke tendens om HDTV aan te bieden waardoor een betere beeldkwaliteit mogelijk wordt. HDTV staat voor hoge definitie televisie.

Enerzijds worden momenteel 'HD-Ready' tv-toestellen aangeboden aan de consument. Anderzijds zijn er meer en meer producties in HD. Alfacam, een Vlaams bedrijf, is als een van de eersten gestart met HDTV-opnames en uitzendingen. Tenslotte wordt er ook al

een HDTV-aanbod aangeboden door bijvoorbeeld Telenet/INDI en Belgacom, naast een bestaand aanbod in HD via satelliet.

Telenet is in december 2007 gestart met het doorgeven van HDTV-uitzendingen. De gebruikte HDTV-standaard is 1080i, wat nog geen 'full-HD' is. Naast het eigen HDTV-aanbod HD Prime, waarbij films en sport worden aangeboden, worden ook één-HD, EXQI, Tf1-HD en National Geographic Channel aangeboden.

Belgacom is in april 2008 gestart met zijn HDTV aanbod dat naast een video-op-aanvraag HD aanbod ook nog o.a. RTBF HD, Discovery HD, Disney Cinemagic, National Geographic Channel HD, The History Channel HD, EXQI, HD-1, Melody Zen en Luxe TV HD bevat. Alle aanbieders stellen dat ze het huidige HDTV-aanbod in de nabije toekomst nog zullen uitbreiden.

Het laat zich aanzien dat de gebruikers van HD-Ready displays ook HDTV-inhoud zullen wensen.

Ondertussen wordt in verschillende Europese landen ook geëxperimenteerd met HDTV via aardse digitale televisie (DVB-T). In Frankrijk is er bijvoorbeeld bijkomend een multiplex toegewezen voor de uitzending van HDTV-programma's. Ook in Duitsland wordt hiermee geëxperimenteerd. De eventuele verdere ontwikkeling van HDTV kan dan ook invloed hebben op het aards spectrumgebruik voor DVB-T. Indien ook via het aardse transmissiekanaal in HDTV wordt uitgezonden, dan mogen de bijkomende spectrumbehoeften om dit mogelijk te maken niet worden onderschat. HDTV is een kandidaat voor de invulling van het digitaal dividend.

Ook de VRT laat zich in dit verhaal niet onbetuigd: intussen zendt de VRT reeds in HDTV uit bij bepaalde evenementen en heeft ook de VRT beslist over een formaat voor zijn HD-uitzendingen nl. 720p50. Hij sluit zich hierbij aan bij het advies van de European Broadcasting Union.

4.2 Actieplan digitale ether

Het actieplan digitale ether werd opgestart in 2006 en omvat verschillende luiken om de digitale frequenties, die Vlaanderen verworven heeft in het kader van de RRC-06 onderhandelingen, naar de markt te brengen. Het omvat tevens de analoge switch-off en het gebruik van het digitaal dividend.

4.2.1 Het akkoord van Genève van 2006 en verdere praktische uitwerking

4.2.1.1 Periode 2004-2007

De beleidsperiode 2004 tot 2007 omvatte vooral onderstaande acties:

- voorbereiding en onderhandelingen RRC-06;
- inwerkingtreding van het akkoord van Genève van 2006;
- verdere praktische uitwerking;
- opstarten onderhandelingen overgangsplannen;
- herziening andere Europese akkoorden over omroep.

De Internationale Telecommunicatie Unie besliste in het verleden om een Regionale Radiocommunicatie Conferentie te organiseren voor de planning van digitale aardse omroep in de frequentiebanden III, IV en V onder meer in de regio Europa.

Een eerste sessie om de eigenlijke planningsconferentie voor te bereiden vond plaats in mei 2004 te Genève. Tijdens deze sessie werden technische parameters vastgelegd. De eigenlijke planningsconferentie voor digitale aardse omroep, RRC-06 genoemd, had

plaats van 15 mei tot 16 juni 2006 en het resultaat was een akkoord van Genève 2006 met bijhorende frequentieplannen in de frequentiebanden III, IV en V. Tijdens deze RRC-06 werd gepland voor digitale aardse televisie (DVB-T) en digitale aardse radio (T-DAB), maar het akkoord van Genève 2006 laat ook toe om rekening te houden met toekomstige technologische evoluties, zoals bijvoorbeeld DVB-H, die dan onder bepaalde voorwaarden kunnen werken onder het zgn. 'masker' van de tijdens RRC-06 bekomen frequentietoewijzingen. Het akkoord van Genève 2006 trad definitief in werking op 17 juni 2006.

Het resultaat van de onderhandelingen tijdens RRC-06 is dat Vlaanderen frequentierechten behaalde voor acht theoretische bedieningen van de Vlaamse Gemeenschap voor digitale aardse televisie (DVB-T) en voor drie theoretische bedieningen voor digitale aardse radio (T-DAB) en dit voor de zgn. 'volledig digitale toekomst', dit betekent na de afschakeling van analoge aardse televisie niet enkel in Vlaanderen/België maar ook in de buurlanden en de mogelijke migratie van niet-omroepdiensten (zoals medische telemetrie, militaire toepassingen,...) die van dezelfde frequenties gebruik maken. Het geheel heeft tot gevolg dat tijdens de digitale uitrol in de overgangsperiode van analoog naar digitaal voor bepaalde frequenties overgangsscenario's moeten worden ontworpen waarbij bijvoorbeeld tijdelijk met een lager vermogen zal moeten worden uitgezonden.

De Vlaamse frequentieverworvenheden tijdens RRC-06 werden door de Vlaamse Regering vastgelegd in een besluit van 12 oktober 2007 houdende de vaststelling van het digitaal frequentieplan (zie ook punt 2.3).

Na de inwerkingtreding van het akkoord van Genève 2006 op 17 juni 2007 werden in juli 2007 te Constantza (Roemenië) een aantal in 1995 en 1997 afgesloten Europese akkoorden, waarmee vóór RRC-06 de introductie van T-DAB en DVB-T in Europa mogelijk werd, herbekeken zoals het akkoord van Wiesbaden 1995 zoals herzien in Maastricht in 2002 en het akkoord van Chester van 1997 waarmee respectievelijk de introductie van T-DAB en DVB-T in het verleden mogelijk was. Daarnaast werd ook het akkoord van Maastricht 2002 over het gebruik van de L-band (1452 MHz -1479.5MHz) voor T-DAB , herzien te Constantza in Roemenië begin juli 2007, dit onder impuls van een vraag van de Europese Commissie om trachten te komen tot een harmonisatie van de L-band op EC-niveau. Het resultaat is het akkoord van Maastricht 2002 zoals herzien te Constantza dat een amendering inhoudt van het akkoord van Maastricht van 2002 over L-band om de introductie van aardse mobiele multimediadiensten hierin toe te laten.

Alle bovenvermelde akkoorden hebben een 'gemengd' karakter (federale overheid/Gemeenschappen) en de slotaktes ervan werden dan ook mede ondertekend door de Vlaamse Gemeenschap.

Na RRC-06 kreeg mijn administratie vragen uit de buurlanden om de digitale uitrol te bespreken zowel in het betrokken buurland als in Vlaanderen en de andere Gemeenschappen. Nederland, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk (en ook de Franse Gemeenschap) legden reële implementatieplannen voor digitale omroep voor.

Specifieke aandacht gaat hierbij naar Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk omdat deze landen de analoge switch-off gepland hebben respectievelijk eind november 2011 en midden 2012. Deze switch-off heeft ook impact in voor Vlaanderen relevante gebieden. Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk willen bovendien een lange periode van zgn. simulcastuitzendingen via de ether verzorgen (d.i. het gelijktijdig uitzenden van identieke tv-programma's zowel analoog als digitaal).

In de periode van november 2006 tot juni 2007 overlegde mijn administratie zeer intens met Frankrijk, onder meer omdat de verdere uitrol van digitale aardse televisie in Frankrijk hoog op de agenda staat. Wat de Vlaamse Gemeenschap betreft waren de eigenlijke besprekingen over de technische details over overgangsplannen met Frankrijk

afgerond in april 2007, maar met de andere Gemeenschappen waren nog een aantal technische problemen op te lossen.

4.2.1.2 Periode 2007-2008

Het afgelopen beleidsjaar stond vooral de opvolging van RRC-06 en de uitwerking van een overgangsperiode op de agenda.

Met Frankrijk was er een bilaterale vergadering over digitale omroep in mei 2008. Tijdens dat overleg werd in principe een globaal akkoord bereikt waarin de technische resultaten van de verschillende besprekingen tijdens de periode 2006-2007 in de frequentiebanden IV en V over Franse digitale overgangsplannen versus Vlaamse (en die van de andere Gemeenschappen) digitale overgangsfrequentieplannen zijn opgenomen. De ondertekening van dit akkoord door de bevoegde Franse en Belgische overheden is gepland in het najaar van 2008. De Vlaamse Gemeenschap zal dit 'coördinatieakkoord' mede ondertekenen.

Zoals aangekondigd in de vorige beleidsbrief werd ook met het Verenigd Koninkrijk overleg opgestart over digitale overgangsplannen. Er vonden een drietal coördinatievergaderingen plaats over digitale overgangsfrequentieplannen in de frequentiebanden IV en V. Tijdens deze vergaderingen werd er een principeakkoord bereikt over digitale overgangsplannen en een volgend overleg met het VK is gepland in november 2008.

Met Nederland, Duitsland en Luxemburg waren er geen specifieke coördinatievergaderingen over digitale omroep in 2008. Versus deze landen laat het zich aanzien dat vanaf eind 2008 de digitale Vlaamse frequenties verworven tijdens RRC-06 inzetbaar zijn conform het akkoord van Genève 2006 en de specifieke akkoorden gesloten met deze landen tijdens RRC-06, en dit omdat de analoge afschakeling in de betrokken landen reeds een feit is of omdat –voor Duitsland- de meeste regio's die voor Vlaanderen op het gebied van frequentieplanning een impact kunnen hebben afgeschakeld zijn of zullen worden eind 2008.

Uit de bovenvermelde gesprekken met de buurlanden werden bijkomende inzichten verworven m.b.t. welke digitale frequenties op korte termijn onder bepaalde technische voorwaarden kunnen worden ingezet om hiermee frequentiepakketten samen te stellen die dan op hun beurt naar de markt kunnen worden gebracht.

Met het BIPT waren er in 2007 en begin 2008 gesprekken en onderhandelingen over de plannen voor onder meer draadloze microfoons en toestellen voor reportageverbindingen in o.a. frequentiebanden die in Genève 2006 werden gepland voor digitale omroep. Over die nieuwe plannen voor deze toestellen werd er in principe met het BIPT en de andere Gemeenschappen een akkoord bereikt.

4.2.1.3 Doelstelling 2008-2009

In de komende beleidsperiode zal de aandacht moeten gaan naar de frequentieplanning voor digitale omroep en de blijvende opvolging van RRC-06.

De verdere opvolging van de evoluties in de digitale implementatieplannen voor zowel DVB-T, DVB-H, T-DAB, T-DMB en mogelijk andere omroep technologieën in de buurlanden en de andere Gemeenschappen blijft noodzakelijk om de Vlaamse digitale frequenties optimaal te blijven beschermen. Ook discussies die in het licht van het digitaal dividend

op verschillende niveaus aan de gang zijn en die een impact kunnen hebben op Vlaamse implementatieplannen zullen/moeten verder nauwgezet worden opgevolgd.

Daarnaast zullen bij de concrete uitrol van de digitale ether in Vlaanderen reële implementatieplannen voorliggen die, afhankelijk van het geval, gecoördineerd moeten worden met de buurlanden en hier zijn dan ook mogelijk bijkomende onderhandelingen nodig.

4.2.2 Stand van zaken VRT-zenderpark

Met de nota die op 20 juli vorig jaar werd voorgelegd aan de Vlaamse Regering werd reeds een aanzet gegeven voor de verzelfstandiging van het zenderpark van de VRT. De Vlaamse Regering besliste toen over dit zenderpark:

- akkoord te gaan met de verzelfstandiging van het zenderpark van de openbare omroep en met de wijze van toekenning van de frequenties, binnen de strategische keuzes;
- dat PMV een strategisch minderheidsaandeel (25% + 1 aandeel) neemt in het zenderpark en dat dit als voorwaarde voor de verkoop wordt opgelegd;
- om een beleidsdomeinoverschrijdend project op te starten voor de ondersteuning op budgettair vlak van de verzelfstandiging van het zenderpark van de VRT;
- kennis te nemen van de intentie van de VRT om aan zijn Raad van Bestuur een scenario voor de verzelfstandiging van het zenderpark voor te leggen, overeenkomstig artikel 27 van de beheersovereenkomst, ondertekend op 20 juli 2006.

Conform het actieplan digitale ether is de VRT bezig met een laatste fase van de verzelfstandiging van zijn zenderpark. De resultaten hiervan worden eerstdaags bekendgemaakt.

4.2.3 De uitrol van de digitale ether

4.2.3.1 Proces

Op 20 juli 2007 vorig jaar reeds werd de nota voorgelegd aan de Vlaamse Regering over de verzelfstandiging van het zenderpark van de VRT en de uitwerking van het digitale etherplan en het daarbij horende stappenplan. De inhoud van die nota werd vorig jaar uitvoerig behandeld in de beleidsbrief. Ik herneem hieronder nog eens de belangrijkste beslissingen van de Vlaamse Regering:

- het afwerken van het digitale frequentieplan dat al principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 6 juli 2007;
- het opstellen van een procedurebesluit aangaande de toekenning van de digitale frequenties;
- het opstarten van de procedure zelf voor de toekenning van de frequenties;
- de verdere uitwerking van het transitieplan voor analoge switch-off.

4.2.3.2 Onderzoek

Naast de studiereis die vorig jaar naar Finland werd ondernomen hebben mijn diensten een onderzoek uitgevoerd naar de digitale etherontwikkeling in enkele toonaangevende landen in Europa, te weten Nederland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Dit ging gepaard met tweedaagse werkbezoeken aan zowel regulatoren als administraties van de desbetreffende landen. De kennis die opgedaan werd is onmisbaar gebleken bij de

modellering van de frequentietoekenning en de te hanteren juridische keuzes en grondslagen.

4.2.3.3 Implementatie van het regelgevend kader

De voor de uitrol van de digitale ether te volgen strategische stappen werden bij beslissing van de Vlaamse Regering van 20 juli 2007 gedefinieerd. Deze stappen werden gradueel uitgevoerd.

4.2.3.3.1 Frequentieplan digitale ether

Het besluit van de Vlaamse Regering houdende de vaststelling van een digitaal frequentieplan voor aanbieders van radio- en televisieomroepnetwerken werd op 12 oktober 2007 definitief goedgekeurd.

Met dit besluit werden de verworvenheden van RRC-06 omgezet naar een digitaal frequentieplan voor Vlaanderen. Voor de opdeling in frequentiepakketten en de invulling van de nadere technische specificaties werden aparte besluiten van de Vlaamse Regering opgemaakt, zoals vermeld in volgend punt. Het BIPT heeft dit besluit aangevochten voor de Raad van State op 7 januari 2008.

4.2.3.3.2 Procedurebesluit digitale ether

Verreweg het belangrijkste besluit in het kader van het actieplan digitale ether is het procedurebesluit, dat de voorwaarden en modaliteiten vastlegt voor het verkrijgen van digitale frequenties. Dit besluit, getiteld "Besluit betreffende de voorwaarden en de procedure voor het verkrijgen van een licentie voor het aanbieden van een radio- of televisieomroepnetwerk en de bijbehorende zendvergunningen", werd door de Vlaamse Regering definitief goedgekeurd op 9 mei 2008.

De belangrijkste opties die bij het tot stand komen van dat besluit zijn genomen zijn de volgende:

- Integratie in één besluit: omwille van redenen van transparantie werd er voor geopteerd om alle bepalingen die nog uitvoering behoeften op basis van het decreet over de radio- en televisieomroepnetwerken in één en hetzelfde besluit te integreren.
- Principe van vergelijkende toets: de toewijzing van digitale frequenties voor radio- en televisieomroepnetwerken gebeurt op basis van een vergelijkende toets en op basis van een frequentieplan. Dit stemt overeen met wat ook gebeurt voor de radio-omroepen.
- Model en principe van toewijzing: het besluit is zo uitgewerkt dat de vergunninghouder geen contractuele relatie heeft met de eindklant, maar enkel met dienstenverdelers, te weten de afnemers van transmissiediensten van de aanbieders van een radio- of televisieomroepnetwerk wiens activiteit er in bestaat radio- of televisieomroepdiensten aan te bieden aan eindgebruikers.
- Duur van de vergunningen en verschuldigde vergoedingen: Het besluit kent de vergunning toe voor een periode van 15 jaar. De kostprijs voor een vergunning werd bepaald op basis van een studie van de Vlaamse Regulator voor de Media en in het besluit ingevoegd.

4.2.3.3.3 Herschikking van de frequenties die aan de VRT zijn toegewezen

De Vlaamse Regering keurde op 14 maart definitief het besluit goed houdende de terbeschikkingstelling van frequenties aan de Vlaamse Radio- en Televisieomroep. Dit besluit verscheen op 6 mei 2008 in het Staatsblad. Dit besluit bevat de lijst van frequenties die de VRT nu kan gebruiken en de frequenties die de VRT ter beschikking krijgt na de analoge switch-off van begin november 2008. Met dit besluit beschikt de VRT zelf over de frequentiegebruiksrechten en kan ze deze ter beschikking stellen van een technische operator die voor haar de distributie van de omroepkanalen van de VRT voor zijn rekening neemt.

In dit besluit is impliciet ook de analoge switch-off opgenomen, aangezien de VRT op de datum bepaald in dat besluit de gebruiksrechten verliest voor de frequenties die vandaag voor analoge uitzendingen worden gebruikt.

4.2.3.3.4 Frequentiepakkettenbesluit

Krachtens artikel 134, §2 van de Vlaamse Mediadecreten bepaalt de Vlaamse Regering het aantal frequentieblokken en – kanalen, met inbegrip van de bijbehorende technische modaliteiten, die geheel of gedeeltelijk zullen worden toegekend aan aanbieders van radio-omroepnetwerken en aanbieders van televisieomroepnetwerken.

In het besluit van de Vlaamse Regering houdende de vastlegging van de pakketten van digitale frequenties die zullen vrijgegeven worden tijdens een eerste vergelijkende toets voor het verkrijgen van een vergunning voor het aanbieden van een radio- of televisieomroepnetwerk en de bijbehorende zendvergunningen, zullen deze frequenties opgelijst worden.

Dit besluit werd een eerste maal goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 18 juli 2008. De definitieve goedkeuring wordt verwacht op korte termijn. Eenmaal dit besluit definitief is goedgekeurd, kan gestart worden met de oproep en de toekenningsprocedure, die door de VRM zal uitgevoerd worden.

4.3 De analoge switch-off

4.3.1 Situering

Zoals al in de vorige beleidsbrief aangekondigd werd, is 2008 het jaar van de overgang van analoge naar digitale ethertelevisie (televisie via antenne).

In de nacht van 2 op 3 november 2008 zal Vlaanderen de analoge tv-uitzendingen via de antenne stopzetten en wordt er overgeschakeld naar digitale signalen. Door de afschakeling van de analoge ethertelevisie zal de huidige groep van analoge televisiekijkers via de ether (de zogenaamde 'antennekijkers') moeten overschakelen naar een andere distributievorm, waarbij digitale etherontvangst (DVB-T) één van de mogelijkheden is.

Met een uitgebreide communicatiecampagne, waarvoor een totaalbudget uitgetrokken werd van 350.000 euro (inclusief 215.000 euro voor de aankoop van mediaruimte), wil de Vlaamse overheid de antennekijker hierover zo goed mogelijk informeren.

4.3.2 Communicatiecampagne

Om de afschakeling bekend te maken bij het grote publiek en bij de verschillende doelgroepen, wordt een goed uitgewerkte bekendmakings- en sensibiliseringscampagne gevoerd. De boodschap die de communicatiecampagne overbrengt is drieledig:

- de (analoge) kijkers informeren over hoe zij tijdig kunnen omschakelen naar een andere vorm van televisiekijken;
- het voorkomen van verwarring bij kijkers die al kabel, IPTV of satelliettelevisie ontvangen en waarvoor dus niets zal veranderen;
- de burger op de hoogte te brengen van het feit dat Vlaanderen mee op de Europese kar van de digitalisering (van de ether) springt.

De campagne wordt gevoerd in twee golven. Een eerste golf vond plaats in maart 2008 en had als bedoeling de analoge omschakeling bekend te maken, de analoge antennekijkers te informeren over de omschakeling en hen aan te zetten op zoek te gaan naar een alternatief.

De tweede golf is gepland voor oktober 2008 en heeft als doel een belletje te doen rinkelen bij de analoge antennekijkers over de nakende omschakeling. Daarvoor wordt een groter mediaoffensief ingezet dan tijdens de eerste golf en wordt een extra communicatiekanaal ingezet dat rechtstreeks gericht is naar de analoge antennekijkers, namelijk een "ticker" (tekst die over het scherm loopt en die alleen analoge antennekijkers te zien krijgen).

Het totale budget voor campagne bedraagt 350.000 euro. Het budget wordt verdeeld in drie stukken:

- begeleiding campagne door bureau + productiekosten campagnemateriaal;
- mediaplan eerste golf;
- mediaplan tweede golf.

4.3.2.1 Mediaplan eerste golf

Het mediaplan voor de eerste golf van de campagne omtrent de analoge omschakeling bevatte de onderstaande communicatiekanalen. Bij de verschillende kanalen zijn ook de resultaten of de output vermeld.

- (a) TV- en radiospots: in de week van 10 maart 2008 liep een televisiecampagne op één en Canvas, respectievelijk met een spot met de acteurs van Thuis, en een spot waarbij het programma Phara als setting werd gebruikt.
In de week van 10 maart 2008 liep een radiocampagne op Radio 1 en Radio 2. Deze zenders sluiten immers het beste aan bij het profiel van de antennekijkers.
- (b) Media: er was een 10-tal journalisten aanwezig op de persconferentie bij de lancering van de campagne op 10 maart 2008. Heel wat media hebben het nieuws over de lancering van de campagne opgenomen. De media zijn vrij divers, gaande van algemene dagbladen over radio over vakbladen tot mediavakbladen. In totaal is een 40-tal artikels verschenen in de geschreven pers.
- (c) Infobladen steden en gemeenten: het bericht over de lancering van de campagne werd onder meer verspreid via DITO, de elektronische nieuwsbrief voor regionale en lokale overheidscommunicatoren. Dit resulteerde in 19 artikels in stedelijke en gemeentelijke infobladen.
- (d) De website www.wegmetsneeuwopjetv.be is de portaalsite van de campagne en bevat onder andere algemene informatie over de omschakeling van analoge naar digitale televisie via de antenne, de verschillende alternatieven voor analoge

antennekijkers, een uitgebreide lijst met veelgestelde vragen en het campagnemateriaal.

- (e) De Vlaamse Infolijn (1700) is de 'offline' tegenhanger van de portaalsite www.wegmetsneeuwopjetv.be. Het nummer van de infolijn wordt vermeld op elke communicatie in verband met de campagne. De Vlaamse Infolijn heeft in de periode van de lancering van de campagne tot september 2008 een 730 oproepen verwerkt. Daarnaast kreeg de administratie Media gedurende de eerste campagnegolf een 55-tal escalaties van de Infolijn doorgespeeld die zij op een termijn van een week trachtte te behandelen.
- (f) Elektrozaken: Net voor de lancering van de campagne werd een display met flyers via direct mailing verstuurd naar 3.650 elektrozaken. De display (een tv-scherm met sneeuw dat bovenop een televisietoestel kan worden bevestigd) werd begeleid door een brief ondertekend door Vlaams minister Bourgeois met de vraag om de display op een zichtbare plaats te hangen en de flyers te verspreiden aan klanten. Bovendien werd in het maartnummer van Elektrovisie, het vakblad voor elektrohandelaars uitgegeven door de federatie Nelectra, een interview gepubliceerd over het hoe en waarom van de omschakeling. Er werd contact genomen met Agoria en Nelectra om advies/hulp aan te bieden bij eventuele acties gericht naar de elektrozaken. Beide organisaties hebben dit genoteerd maar hebben voor de eerste golf geen verder contact genomen.
- (g) Mailing en affichage campings: de 250 door Toerisme Vlaanderen erkende campings en vakantieverblijven werden tweemaal benaderd, éénmaal bij de start van de campagne waarbij ze een brochure toegestuurd kregen, een tweede maal bij het begin van de zomervakantie waarbij een affiche toegestuurd werd.
- (h) Flyer: zowel via de Vlaamse Infolijn als via de website met Publicaties van de Vlaamse overheid kunnen de burger, gemeentebesturen, elektrozaken, OCMW's extra flyers over de analoge omschakeling bijbestellen.
- (i) Rol van de VRT: de VRT heeft samen met de Vlaamse overheid meegewerkt aan de persontmoetingen over de analoge omschakeling. De VRT speelt zelf ook een actieve rol in het informeren van de kijkers over de analoge omschakeling. Hij doet dit op verschillende vlakken, onder meer via het ter beschikking stellen van advertentieruimte voor de tv- en radiospots (de VRT biedt bovendien zelf een deel gratis advertentieruimte voor deze campagne aan: in de eerste golf was dat 50%), en informatie op VRT-teletekst pagina 256. Daarnaast is er via VRT.be een verwijzing naar www.wegmetsneeuwopjetv.be, een bannering, en beantwoordt de VRT vragen van kijkers via de klantendienst. De VRT is ook voor de tweede golf een belangrijke speler. Met name door het inschakelen van een "ticker" (tekst die over het scherm loopt) voor de analoge antennekijkers zal doelgericht kunnen gecommuniceerd worden.

4.3.2.2 Mediaplan tweede golf

Het definitieve mediaplan tweede golf werd in de loop van september gefinaliseerd. Het omvat de volgende media:

- (a) tv-spots: periode (afhankelijk van aantal spots ter beschikking) van 15 oktober tot 2 november. Verhouding Eén/ Canvas qua aantal spots: 50/50.
- (b) print weekbladen: laatste week oktober
- (c) print kranten: laatste week oktober

- (d) pavés: (kleine advertenties - 1 kolom, ong. 5 cm.)
- (e) kampeermedia: periode oktober
- (f) kampeerbeurs Mobicar: 1/1 pagina in magazine, gratis uitgedeeld aan bezoekers Mobicar-beurs. Periode: 25/10 – 2/11

Het speerpunt van de campagne wordt ongetwijfeld de 'ticker' die op het scherm zal verschijnen van mensen die naar de VRT kijken op een analoge manier. Deze 'ticker' zal melden dat de analoge uitzendingen uit de ether gaan vanaf 2 november 2008. Dit zal gebeuren in de loop van oktober.

4.3.3 Gevolgen en voordelen van de analoge switch-off

Naast het gratis aanbod van de VRT (radio en televisie) zullen er op termijn nog andere omroepprogramma's – al dan niet tegen betaling - in de ether komen. De antennekijker zal dan zelf kunnen bepalen of hij deze al dan niet wenst te ontvangen.

In de beleidsbrief 2008 werd al gewezen op de voordelen van de analoge switch-off, en dit zowel voor de sector als voor de consument:

- analoge signalen nemen erg veel ruimte in het spectrum in beslag;
- de huidige distributievorm en het onderhoud van het analoge signaal zijn een dure aangelegenheid in verhouding tot het kleine deel van de bevolking dat er gebruik van maakt;
- met de analoge afschakeling voert Vlaanderen bovendien een internationale en Europese afspraak uit;
- het beter omgaan met spectrumruimte zal leiden tot een groter televisieaanbod via de ether die mogelijk een volwaardige televisie-infrastructuur wordt. Dat geeft de Vlaming de keuze tussen 4 platformen: kabel, ADSL, satelliet en ether.

4.4 Het gebruik van het digitaal dividend

Over het digitaal dividend wordt vandaag nog steeds op verschillende niveaus en in verschillende werkgroepen vrij intens gedebatteerd. Met het digitaal dividend wordt meestal het frequentiespectrum bedoeld dat beschikbaar komt wanneer de huidige analoge televisiediensten in een digitale vorm uitgezonden worden. Dit digitaal dividend wordt maar volledig beschikbaar na de afschakeling van alle analoge tv-zenders, ook in de buurlanden.

Na de beëindiging eind maart 2008 van het MADUF-project en met de ASO in Vlaanderen in november 2008 komen een groot aantal frequenties, verworven tijdens RRC-06 en opgenomen in het Vlaams digitaal frequentieplan, ter beschikking. Dit digitaal dividend vormt voor de Vlaamse Gemeenschap een waardevolle opportuniteit die dan ook volledig benut kan worden. Zo kunnen de reeds beschikbare frequenties uit dat digitale frequentieplan worden ingezet voor nieuwe omroep toepassingen zoals het uitzenden van meer omroepprogramma's, het plannen voor draagbare en/of mobiele ontvangst en de introductie van mobiele omroepdiensten zoals DVB-H.

Vlaanderen heeft principieel de intentie om het totale frequentiespectrum dat resulteert uit de RRC06-onderhandelingen te gebruiken voor omroep toepassingen zoals bijvoorbeeld DVB-T, DVB-H, T-DAB, T-DMB en HDTV. Toch moet ook rekening gehouden worden met de vraag die vanuit de federale overheid gesteld wordt om bepaalde stukken van het frequentiespectrum tijdelijk niet in gebruik te nemen. Ik verwijs dienaangaande

naar de vordering die het BIPT ingesteld heeft tegen het digitaal frequentieplan en waarover hieronder verder wordt bericht.

Sommige Europese lidstaten en ook de Europese Commissie zien andere toepassingen voor de invulling van het digitaal dividend, bijvoorbeeld mobiele breedbanddiensten naast andere elektronische communicatietoepassingen zoals bijvoorbeeld militaire communicatie e.d.m. Hier moet wel de nodige voorzichtigheid aan de dag worden gelegd want momenteel lopen hieromtrent nog diverse studies, zowel op het niveau van de Internationale Telecommunicatie Unie als op Europees vlak (zie ook hieronder). Technisch lijkt een en ander niet onmiddellijk evident te zijn.

5. Digitaal Vlaanderen

5.1 *Situering*

Het Vlaamse regeerakkoord schenkt bijzondere aandacht aan de informatie- en communicatiedoorstroming binnen de Vlaamse samenleving. De Vlaamse regering wil de digitalisering van de communicatie in de samenleving ondersteunen en de digitale kloof helpen overbruggen.

Als uitgangspunt geldt dat het beleid met betrekking tot de digitale communicatie en de overgang van Vlaanderen naar een informatiemaatschappij zich niet beperkt tot de bevoegdheden van één Vlaamse minister of enkele Vlaamse ministers. Het formuleren van adequate en doortastende oplossingen vereist veelal acties binnen verschillende bevoegdheidsdomeinen. Daarom koos de Vlaamse Regering voor een regeringsbrede benadering.

5.2 *Digitaal actieplan*

Tijdens het debat in het Vlaams Parlement van 2 juli 2008 over de maatschappelijke beleidsnota Digitaal Vlaanderen, heeft mijn voorganger gezegd dat hij het digitale actieplan wil aanpassen in afstemming met alle collega's, omdat dit een horizontale bevoegdheid bij uitstek is. Hierbij meen ik dat de klemtonen die Minister Ceysens gelegd heeft absoluut aan bod moeten komen in het digitale actieplan. Ik ben, net als mijn voorganger van mening dat het aanpassen van het digitaal actieplan een van de prioriteiten van het volgende regeerakkoord zal worden. Het is belangrijk dat er meer geïnvesteerd wordt in ICT. De middelen daarvoor dienen nog toe te nemen. Er moeten ook meer middelen komen voor e-government. De middelen voor e-government zijn al gestegen tijdens deze bestuursperiode. Gesteund door de motie van aanbeveling van de Commissie Digitaal Vlaanderen, is er een breed draagvlak gecreëerd om daar niet alleen tijdens deze regeerperiode maar ook in een volgende werk van te maken.

5.3 *Projecten IBBT*

Het Interdisciplinair instituut voor BreedBand Technologie (IBBT), is een multidisciplinair onderzoeksinstituut opgericht op initiatief van de Vlaamse regering, gericht op de Informatie- en CommunicatieTechnologie (ICT) in het algemeen, en de ontwikkeling van breedbandtoepassingen in het bijzonder.

Het IBBT valt onder de bevoegdheid van de minister bevoegd voor wetenschappelijk onderzoek en innovatie. Gezien het belang voor de mediasector neemt het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media actief deel aan IBBT-onderzoeksprojecten die als doel hebben nieuwe ontwikkelingen binnen de media en de informatiemaatschappij te bevorderen. Projecten waarbinnen een concreet engagement wordt genomen, zijn CoCoMedia en CUPID.

5.3.1 CoCoMedia: Collaborative Community Media

Dit GBO-project startte begin 2007 en wordt afgerond eind 2008. De doelstelling van dit project is zowel sociaal-wetenschappelijk als technologisch te onderzoeken op welke

wijze Vlaamse mediabedrijven met “community” media kunnen omgaan en te bekijken of er een integratie mogelijk is van klassieke journalistiek en de ‘community’ media.

Het selecteren, benutten en beheren van informatie uit ‘communities’ vormt een belangrijke uitdaging binnen het CoCoMedia-project. Technieken om verschillende databronnen te analyseren en te classificeren worden onderzocht zodanig dat dit samen met gemodereerde input en bestaande archieven als input kan dienen voor journalisten en moderators. Binnen dit project wordt een multidisciplinaire benadering nagestreefd, waarbij niet alleen de technologische mogelijkheden worden onderzocht maar ook business modellen, sociale analyses, en gebruikers- en usability-aspecten.

5.3.2 CUPID: Cultural Profile and Information Database

Dit GBO-project (gemeenschappelijk basisonderzoek) startte begin 2008. Het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media diende samen met CultuurNet Vlaanderen, VRT Medialab en enkele andere partners het projectvoorstel in bij het IBBT. Het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media is verantwoordelijk voor de projectleiding.

Binnen CUPID wordt onderzoek gedaan naar het zo optimaal mogelijk verzamelen, beheersen en categoriseren van cultuur- en vrijetijdsinformatie en daaraan gerelateerde informatie. Vervolgens wordt nagegaan hoe de verzamelde informatie doelgericht ontsloten kan worden naar specifieke doelgroepen (zowel individuen als organisaties) via verschillende kanalen (website, digitale tv, mobiel). Essentieel voor dit onderzoek is het opstellen van gebruikersprofielen die het aanbieden van passende informatie eenvoudiger moeten maken. Er is ook aandacht voor de juridische vragen omtrent het auteursrecht, de privacy wetgeving en de aansprakelijkheid van de beheerders van de informatie.

5.4 BOM-VI: Bewaring & Ontsluiting van Multimediale Data in Vlaanderen

BOM-VL staat voor ‘Bewaring & Ontsluiting van Multimediale Data in Vlaanderen’. Het is een project dat het audiovisuele erfgoed in Vlaanderen wil digitaliseren en toegankelijk maken. Waardevol archiefmateriaal, dat vandaag nog grotendeels op allerhande vergankelijke dragers in diverse archieven achter slot en grendel zit, zal morgen digitaal ter beschikking worden gesteld.

De Vlaamse Regering heeft voor 2008-2009 een budget vrijgemaakt, met als doel oplossingen aan te reiken om audiovisueel erfgoed op lange termijn oordeelkundig te bewaren, doorzoekbaar te maken en te ontsluiten. Onder impuls van de minister bevoegd voor Economie, Wetenschap & Innovatie werden deze projectgelden ter beschikking gesteld van een consortium, waarin zowel partners uit de audiovisuele mediasector als de culturele sector deelnemen.

Uit de mediasector participeren de openbare, commerciële en regionale omroepen. Aan culturele zijde participeert een brede waaier van betrokken organisaties. Het IBBT en het VRT Medialab zorgen voor de wetenschappelijke omkadering van het project.

Dit project moet de nodige know-how bieden voor de realisatie van een Digitaal VRT-archief (DIVA), maar ook voor grootschalige digitaliseringsprojecten binnen de cultuursector. Via DIVA zal het volledige VRT archief – beeld, geluid, foto’s en een selectie van programmagerelateerde documenten – geconserveerd, ontsloten, gedigitaliseerd en ter beschikking gesteld worden van onderwijsinstellingen, bibliotheken, culturele organisaties, wetenschappelijke instellingen en in beperkte mate ook van particuliere gebruikers (zie hieronder).

5.5 Digitaal VRT-archief (DIVA)

DIVA is het archiveringsproject van de VRT dat zijn audiovisueel en geluidsarchief gaat digitaliseren zodat hergebruik in de toekomst verzekerd is en kan worden gestimuleerd. Het project wacht op een duidelijk financieringsplan om volledig uitgevoerd te kunnen worden. In de tussentijd heeft de VRT in eerste instantie zijn inspanningen qua digitalisering hoofdzakelijk afgestemd op de crossmediale projecten waarin archiefmateriaal een belangrijke rol speelt, zoals het aanbod op Klara.be en specifieke projecten zoals Expo'58.

De VRT loopt ondertussen wel het risico dat gedeelten van het archief door degeneratie van de dragers verloren gaan, en dat materiaal minder snel beschikbaar komt voor hergebruik. Om dit te voorkomen heeft de VRT in 2008 met eigen middelen alvast het project "DIVA 2" opgestart, dat vanaf 2009 op kruissnelheid moet komen. Het loopt over vier jaar. In het kader van dit project zullen naast het volledige filmarchief van de nieuwsdienst drieduizend uur programma's op filmdrager evenals bedreigde audio-opnames gedigitaliseerd en ontsloten worden.

5.6 Elektronisch nieuwsarchief

5.6.1 Stand van zaken

Het Elektronisch Nieuwsarchief (ENA) archiveert alle hoofdnieuwsuitzendingen op VRT en VTM. ENA kan beschouwd worden als een voorloper van de te verwachten verplichte digitale archivering van televisie-uitzendingen in Vlaanderen. Op basis van deze archivering wordt ook onderzoek verricht naar de inhoud van nieuwsuitzendingen en de hoofdpunten in het nieuws per periode. In 2007 publiceerde ENA het boek "De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindicatoren voor televisienieuws."

Zowel in 2006 als in 2007 werd een bedrag van 100.000 euro toegekend aan ENA. Voor 2008 wordt eveneens een bedrag van 100.000 euro ter beschikking gesteld.

5.6.2 Beleidsintenties

In het verlengde van deze thematiek werd ook een onderzoek uitgevoerd naar het online nieuwsaanbod van uitgeverijen en de vervlechting van traditionele en nieuwe media. Het gebruik van nieuwe technologieën mag het nieuws dan wel aantrekkelijker maken, maar staat niet altijd garant voor een goede kennis van het nieuws. Dit onderzoek bevindt zich momenteel in een laatste fase, de resultaten worden in het najaar van 2008 verwacht. Deze studie zal ons de nodige input geven aangaande de maatregelen en richtingen die moeten genomen worden rond mediawijsheid.

6. De Vlaamse Regulator voor de Media als volwaardige regulator

6.1 Inleiding

De Vlaamse Regulator voor de Media (extern verzelfstandigd agentschap) is opgericht met het decreet van 16 december 2005 en is sinds 10 februari 2006 operationeel.

De bevoegdheden zijn overgenomen van zowel het Vlaams Commissariaat voor de Media, de Vlaamse Kijk- en Luisterraad voor Radio en Televisie als de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie. Dit heeft geleid tot een vereenvoudiging van de bestaande structuren en een grotere klantvriendelijkheid.

6.2 Structuur en opdrachten

De Vlaamse Regulator voor de Media bestaat uit twee kamers:

- De algemene kamer houdt toezicht op de naleving van de mediadecreten en levert de media-erkenningen en –vergunningen af. De erkenningen van de landelijke, regionale en lokale radio-omroepen worden echter afgeleverd door de Vlaamse Regering, op advies van de algemene kamer met betrekking tot de conformiteit.
De algemene kamer is tevens bevoegd om de relevante markten voor producten en diensten in de sector van de elektronische communicatienetwerken en –diensten te definiëren en ook de geografische omvang te bepalen. Na de afbakening van de relevante markten zal de algemene kamer deze analyseren om te bepalen of ze concurrerend zijn. De algemene kamer is bevoegd om aan de ondernemingen, die op de betrokken markt een economische machtspositie innemen, één of meer van de verplichtingen uit artikel 125, § 1, van het Mediadecreet op te leggen teneinde de mededinging te herstellen.
De algemene kamer houdt eveneens toezicht op de naleving van de beheersovereenkomst door de openbare omroep;
- De kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen doet uitspraak over geschillen die gerezen zijn naar aanleiding van het uitzenden van programma's die de lichamelijke, geestelijke of zedelijke ontwikkeling van minderjarigen ernstig zouden kunnen aantasten, van programma's die aansporen tot haat op grond van ras, geslacht, godsdienst of nationaliteit of van programma's waarin discriminatie voorkomt tussen de verschillende ideologische of filosofische strekkingen. De kamer houdt er tevens toezicht op dat de informatieve programma's worden verzorgd in een geest van politieke en ideologische onpartijdigheid.

Daarnaast is er de raad van bestuur die belast is met het sluiten van de beheersovereenkomst met de minister, het goedkeuren van de rapportering over de uitvoering van de beheersovereenkomst, het opmaken van de begroting, het herverdelen van de begrotingskredieten, het opmaken van de algemene rekening, het rapporteren over de uitvoering van de begroting en het opstellen van het jaarlijks activiteitenverslag.

6.3 Werking VRM in 2008

Begin 2008 werd gekenmerkt door enige commotie rond de organisatie en de werking van de VRM. Deze kwam er na het ontslag van de voorzitter, dhr. Jo Baert. De Vlaamse Regering heeft op 25 april 2008 het ontslag aanvaard van Jo Baert, voorzitter van de algemene kamer en de raad van bestuur, Dirk Albrecht, ondervoorzitter van de algemene kamer en lid van de raad van bestuur, en Patrick Herroelen, lid van de algemene kamer en van de raad van bestuur.

Op 25 april 2008 heeft de Vlaamse Regering Eric Brewaeys aangesteld als voorzitter algemene kamer en raad van bestuur, Carlo Adams als ondervoorzitter van de algemene kamer en lid van de raad van bestuur en Peggy Valcke als lid van de algemene kamer en van de raad van bestuur.

Op 12 september 2008 is het decreet van 20 juni 2008 houdende wijziging van titel X van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 4 maart 2005, in het Belgisch Staatsblad verschenen. Hiermee werd met ingang van 12 september 2008 aan de lopende mandaten van de leden van de algemene kamer en van de raad van bestuur van rechtswege een einde gemaakt. Op 12 september 2008 heeft de Vlaamse Regering met ingang van die dag volgende leden van de algemene kamer aangesteld:

- Eric Brewaeys, voorzitter;
- Carlo Adams, ondervoorzitter;
- Peggy Valcke, lid;
- Katrien Van der Perre, lid;
- Ronny Lannoo, lid.

Tevens werd ook op 12 september 2008 en met ingang van die dag de nieuwe raad van bestuur aangesteld, bestaande uit :

- Katia Segers, voorzitter;
- Joris Sels, lid;
- Myriam Van Vaerenbergh, lid.

Lieve Maes werd tevens aangesteld als regeringsafgevaardigde.

Op 12 september 2008 heeft de Vlaamse Regering met ingang van die dag volgende leden van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen aangesteld:

- Jan Kamoen, voorzitter;
- Rik Otten, lid.

Op 1 juli 2008 telde de Vlaamse Regulator 20 personeelsleden, waaronder gedelegeerd bestuurder Joris Sels. In 2008 werd een media-ingenieur aangeworven. Op deze manier kan het analyseren en verwerken van binnenkomende aanvragen i.v.m. erkenningen en vergunningen alsook de analyse van technische controles binnen de Regulator gebeuren.

Het personeelsbestand is als volgt samengesteld:

- 1 gedelegeerd bestuurder;
- 1 media-ingenieur;
- 10 adjuncten van de directeur;
- 2 deskundigen;
- 2 hoofdmedewerkers;
- 4 medewerkers.

6.4 Beslissingen in 2008

De hierna vermelde beslissingen kunnen, de beslissingen inzake zendvergunningen uitgezonderd, op de website van de Vlaamse Regulator voor de Media (www.vlaamseregulatormedia.be) worden geraadpleegd.

De algemene kamer

In de jaren 2006 en 2007 nam de algemene kamer volgende beslissingen

- in 2006: 68 beslissingen (+ 86 beslissingen inzake zendvergunningen / wijziging van zendvergunning voor particuliere radio-omroepen).
- In 2007: 67 beslissingen (+ 85 beslissingen inzake zendvergunningen / wijziging van zendvergunning voor particuliere radio-omroepen).

In 2008 heeft de algemene kamer tot 1 augustus 2008 38 formele beslissingen genomen:

- 1 beslissing werd genomen op basis van een klacht;
- 25 beslissingen werden genomen op basis van een ambtshalve onderzoek;
- 1 beslissing werd genomen op basis van een verzoek van de Vlaamse Regering;
- 11 beslissingen betroffen de toekenning/wijziging van een erkenning of zendvergunning.

Er werden tot op heden ook (21/08/08) 73 beslissingen genomen inzake zendvergunningen / wijziging van zendvergunning voor particuliere radio-omroepen.

De kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen

In 2006 nam de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen 2 beslissingen, in 2007 waren dat er 6.

In 2008 heeft de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen 3 beslissingen (cijfers tot 1 september) genomen op basis van een ingediende klacht.

Boetes opgelegd door de Regulator per jaar

De Vlaamse Regulator voor de Media heeft door de jaren heen op basis van haar opdracht veroordelingen uitgesproken en dientengevolge ook boetes opgelegd:

- Voor 2006 voor een bedrag van 49.750 euro
- Voor 2007: 144.250 euro
- Voor 2008: 57.100 euro (cijfer tot en met 22/08/08)

6.5 Aandachtspunten voor de Vlaamse Regulator voor de Media

6.5.1 Mediaconcentratie/marktanalyse (art. 169 van de mediadecreten)

6.5.1.1 Mediaconcentraties monitoren

Om de concentraties in de audiovisuele en geschreven media te monitoren brengt de VRM het Vlaamse medialandschap in kaart. Informatie betreffende eigendomsstructuren, financiële resultaten, publieksbereik, reclameontvangsten, en dergelijke worden op een gestructureerde manier verzameld en up-to-date gehouden in een databank die in eerste instantie voor intern gebruik bestemd is. Deze informatie staat toe om op regelmatige basis en naar aanleiding van ad hoc vragen te rapporteren.

Vanaf het najaar 2007 maakt de VRM via haar website een aantal consultatiedocumenten publiek die eind 2008 worden geconsolideerd in een rapportering over het Vlaamse medialandschap.

Deze gegevens zullen in 2009 geactualiseerd worden, en kunnen gebruikt worden als startpunt voor de aanmaak van historischeken.

6.5.1.2 Marktanalyse

In uitvoering van het Europees regelgevend kader voor elektronische communicatienetwerken, behoort de analyse van de geografisch relevante markt voor omroeptransmissiediensten tot het takenpakket van de VRM.

De rechtsgrond om de marktanalyse uit te voeren werd in 2007 gecreëerd met artikel 2 van het decreet van 25 mei 2007 over de wijziging van sommige bepalingen van de decreten over de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 4 maart 2005. De Vlaamse Regering heeft op 9 november 2007 beslist dit artikel in werking te laten treden op 15 november 2007.

Als gevolg van de federale staatsstructuur en de organisatie van de bevoegdheidsverdeling zijn er in België meerdere nationale regulerende instanties of NRI's actief. Het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT) neemt de analyse van de deelmarkten die op telecom betrekking hebben voor zijn rekening. De Vlaamse Regulator voor de Media (VRM), de Conseil Supérieur de l'Audiovisuel (CSA) van de Franse Gemeenschap en de Medienrat van de Duitstalige Gemeenschap zijn verantwoordelijk voor de analyse van de markt voor omroeptransmissiediensten.

Het samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 (supra), in werking getreden na de publicatie van de instemming door het federale Parlement, het Vlaams Parlement en de parlementen van de Duitstalige en de Franse Gemeenschap op 28 december 2006, 2 juli 2007, 6 augustus 2007 en respectievelijk 19 september 2007, zorgt ervoor dat beslissingen kunnen getroffen worden over elektronische communicatienetwerken die zowel voor omroep als voor elektronische communicatie worden gebruikt.

Het BIPT plant tegen mei 2009 een nieuwe analyse van de markten 4 Wholesale infrastructuurtoegang en 5 Wholesale breedbandtoegang. Deze markten zullen gezamenlijk geanalyseerd moeten worden, want ze omvatten ook omroep (omwille van IPTV mogelijkheden, m.a.w. Belgacom TV en Telenet digitaal), dit is een bevoegdheid van de gemeenschappen.

Verder zullen ook regelmatig minder omvangrijke dossiers aan de VRM voorgelegd worden in het kader van het samenwerkingsakkoord.

6.5.2 Toezicht beheersovereenkomst VRT

In het kader van het toezicht op de naleving van de beheersovereenkomst door de openbare omroep (artikel 169, §2, 10° van de gecoördineerde decreten), een nieuwe taak van de algemene kamer, is in 2008 het eerste rapport van de Regulator gepubliceerd. Het betreft het toezicht op de naleving van de inhoudelijke bepalingen van de beheersovereenkomst. Dit rapport is in juni besproken in de commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement. Het tweede jaarrapport wordt in 2008 voorbereid. Hierover zal in 2009 gerapporteerd worden aan de Vlaamse Regering en zal er een bespreking plaatsvinden in de commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement.

De VRM stelde een paar aanbevelingen voor over onderstaande thema's

- het niet of slechts gedeeltelijk behalen van bepaalde performantiemaatstaven;

- het meten van gegevens voor bepaalde engagements uit de beheersovereenkomst;
- het gebruik van CIM cijfers;
- het invoeren van een permanent kwaliteitssysteem;
- de studie van Ipsos over één VRT radiokanaal met Nederlandstalig profiel;
- de playlists van de radiozenders.

6.5.3 Communicatiebeleid

De Vlaamse Regulator voor de Media hecht veel belang aan zijn communicatiebeleid. Daarbij staan zowel de sector als de burger centraal. De communicatie-initiatieven die de afgelopen jaren zijn ontwikkeld, zullen in 2009 verder ondersteund en geoptimaliseerd worden.

De nog in 2008 te lanceren huisstijl zal in de verschillende communicatie-uitingen worden geïmplementeerd. Door een consistente toepassing van de huisstijl, hoopt de Regulator een grotere herkenning en bekendheid op te bouwen.

Een andere pijler van het communicatiebeleid is de website van de Regulator. Voor 2009 is een volledige vernieuwing van de website gepland. Die vernieuwingsoperatie moet ervoor zorgen dat de structuur van de website efficiënter wordt waardoor het gebruiksgemak verhoogt. Bovendien zal aandacht worden besteed aan de interactiviteit van de website.

Ook het e-zine (VRMnieuws) blijft een vaste waarde. Deze nieuwsbrief bevat niet alleen een overzicht van de beslissingen van de Regulator, er wordt tevens ruime verduidelijking gegeven bij de standpunten van de VRM. Daarenboven biedt de nieuwsbrief de lezer inzicht in de belangrijkste veranderingen in de sector. Zowel naar inhoud als naar vorm streeft de Regulator naar een permanente verbetering van het e-zine. Er wordt getracht de nieuwsbrief te verspreiden naar een zo groot mogelijke groep van geïnteresseerden.

Het jaarverslag biedt een uitgebreid zicht op de werking en activiteiten van de Regulator.

Naar analogie met de voorgaande jaren, wenst de Regulator het structureel overleg met de mediasector te onderhouden.

Dit gebeurt enerzijds via gedachtewisseling met de sector. Dit overleg kan zowel op initiatief van de Regulator als van de sector tot stand komen. Zo vond op 11 april 2008 een overleg betreffende bospelletjes plaats. Het doel van deze overlegvergadering was om na te gaan in hoeverre de uitspraak van het Europees Hof van Justitie betreffende de juridische kwalificatie van een bospelletje op televisie, naar aanleiding van een prejudiciële vraag van het Oostenrijkse Bundeskommunikationssenat, gevolgen heeft voor de toepassing van het Mediadecreet (en het toezicht door de Regulator) op het uitzenden van bospelletjes door de Vlaamse televisieomroepen.

Het jaarlijks symposium is een tweede manier waarop de Regulator het overleg met de mediasector onderhoudt. In 2009 zal opnieuw een symposium worden georganiseerd. Met een symposium over een actueel thema hoopt de Regulator een gedachtewisseling tot stand te brengen tussen de mediasector, academische en politieke wereld.

6.5.4 Monitoring

De intensiteit op het gebied van controles werd in 2008 aanzienlijk verhoogd, voornamelijk dankzij de contractuele samenwerking met een aanbieder van geautomatiseerde monitoringssystemen, waardoor er meer en efficiënter kon worden gemonitord. Voor het werkingsjaar 2009 wordt eenzelfde aantal geautomatiseerde monitoringopdrachten gepland. De toegenomen monitoringactiviteit stelt de Regulator tevens beter in staat om verduidelijkende standpunten inzake de naleving van de

reclamereglementering in te nemen en als richtsnoer te communiceren naar de mediasector, door publicatie op de website en het opnemen ervan in de elektronische nieuwsbrief.

Door een bijkomende connectie met een externe server zal de Regulator in de toekomst ook meer eigen specifieke monitoringopdrachten kunnen uitvoeren, zonder daarbij steeds afhankelijk te zijn van het beeldmateriaal dat bij de omroepen zelf wordt opgevraagd.

6.5.5 Mediageletterdheid: een nog te ontginnen gebied in Vlaanderen

Een nieuwe bevoegdheid die aan de Regulator toevertrouwd kan worden, is mediageletterdheid.

Volgens de nieuwe Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten heeft mediageletterdheid betrekking op vaardigheden, kennis en inzicht die consumenten in staat stellen doeltreffend en veilig gebruik te maken van media.

De aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende de bescherming van minderjarigen, de menselijke waardigheid en het recht op weerwoord in verband met de concurrentiepositie van de Europese industrie van audiovisuele en online informatiediensten bevat een reeks mogelijke maatregelen ter bevordering van de mediageletterdheid, zoals de permanente bijscholing van leerkrachten en opvoeders, specifiek internetonderwijs voor kinderen vanaf zeer jonge leeftijd, met inbegrip van sessies die ook voor ouders toegankelijk zijn, of het organiseren van nationale campagnes voor burgers, met gebruikmaking van alle media, om informatie over een verantwoord gebruik van internet te verspreiden.

In dit kader heeft het Vlaams Parlement op 9 juli 2008 een resolutie aangenomen betreffende de ondersteuning van de gamesector in Vlaanderen.

Games en computerspellen zijn een volwaardig onderdeel van onze mediacultuur geworden. Ze zijn een massamedium geworden dat zowel jongeren als ouderen aanspreekt. Zo hebben ze een plaats afgedwongen naast de traditionele media. Daarenboven sluit de gamesector ook aan bij de kenniseconomie in Vlaanderen.

In de resolutie vraagt het Vlaams Parlement onder andere een Kenniscentrum Mediawijsheid op te richten bij de Regulator dat kennis verzamelt over de technologische ontwikkelingen, dat wetenschappelijk onderzoek uitvoert of laat uitvoeren naar de effecten en de educatieve mogelijkheden van nieuwe media zoals internet, games en interactieve software, en dat sensibiliseringscampagnes opzet voor jongeren, ouders, leerkrachten en opvoeders, onder andere in samenwerking met de Gezinsbond, het onderwijstijdschrift Klasse, de sociaal-culturele vormingsorganisaties voor jongeren en volwassenen enzovoort.

De Vlaamse Regulator voor de Media voert momenteel een vergelijkend onderzoek uit betreffende de organisatiestructuur van dergelijke kenniscentra inzake in verschillende Europese landen. Na deze studie zal beslist worden over de oprichting van een passende structuur in Vlaanderen.

In het Verenigd Koninkrijk is geopteerd om de kenniscel mediageletterdheid op te richten (2004) binnen de structuur van Ofcom. Door het aanreiken van een duidelijk motief tot deelname, heeft de kenniscel een groot aantal belangengroepen weten te mobiliseren rond mediageletterdheid. Dergelijke vorm van responsabilisering (van belanghebbenden) lijkt ons één van de sleutels tot succes.

In de Duitse staatsstructuur wordt veel verantwoordelijkheid gelegd bij de verschillende deelstaten. Aangaande mediageletterdheid, is dit niet anders. Een belangrijke referentie is de 'Landesanstalt für Medien Nordrhein-Westfalen' (LfM). De bestaande Mediacommissie is er verantwoordelijk voor de coördinatie rondom mediageletterdheid.

Er werd een speciaal netwerk (Mekonet) opgericht, specifiek voor de deelstaat Noordrijn-Westfalen. Ook hier organiseert (en participeert) de LfM, samen met tal van andere organisaties, in vele projecten die de mediageletterdheid moeten bevorderen. Aan te stippen is dat mediageletterdheid reeds vele jaren een belangrijk onderdeel is van het onderwijsprogramma.

In Nederland is in mei 2008 het kenniscentrum mediawijsheid opgericht. Men legt er de nadruk op de uitbouw van een netwerk dat de huidige initiatieven inzake mediawijsheid groepeert en op zoek gaat naar blinde vlekken binnen dit domein.

7. Europese dossiers

In de vorige beleidsbrief werd al aangegeven dat er inzake mediabeleid raakvlakken zijn tussen verschillende overheden. Deze zijn er echter niet alleen op Belgisch niveau: ook Europese beslissingen kunnen een invloed hebben op de Vlaamse bevoegdheid voor omroep.

7.1 *Verspreiding van bepaalde soorten programma's*

In het voorjaar is er nogal wat commotie ontstaan over de ontvangst binnen de EU van Arabische satellietzenders die haatdragende boodschappen verspreiden. Dit is onverenigbaar met de waarden en normen die gelden in de EU, en die voor televisie werden opgenomen in de richtlijn Televisie zonder Grenzen. Aangezien daarbij gebruik wordt gemaakt van uplinks die zich situeren buiten de EU, en ook geen frequenties van EU-lidstaten gebruikt worden, kan de Europese Commissie geen maatregelen nemen. Deze situatie deed zich niet enkel in Vlaanderen voor, ook Frankrijk en Nederland kregen hiermee in het verleden te maken. Mijn voorganger heeft dit aangekaart op Europees vlak. Deze bezorgdheid werd gedeeld door collega-ministers van de Europese lidstaten, bevoegd voor omroep.

Dit thema zal in de komende maanden verder opgevolgd worden om tot een Europese oplossing te komen.

7.2 *De rol van de openbare omroepen*

De Europese Commissie heeft in een specifieke mededeling uit 2001 uiteengezet hoe de principes van het staatssteunrecht moeten toegepast worden op de financiering van de openbare omroep. De overheidsfinanciering van de openbare omroep is verenigbaar met het staatssteunrecht op voorwaarde dat: de openbare omroepopdracht duidelijk *gedefinieerd* is, deze expliciet en uitdrukkelijk is *toegewezen* aan de openbare omroep, en de compensatie voor de openbare omroepopdracht *proportioneel* is.

Op basis van deze mededeling heeft de Commissie sinds 2001 al meer dan 20 beslissingen genomen over staatssteun aan de openbare omroep (onder meer de beslissing over de financiering van de VRT)

Sinds het begin van dit jaar werkt de Europese Commissie aan de herziening van deze omroepmededeling uit 2001. De Commissie vindt deze herziening noodzakelijk omdat de technologische en economische context van de audiovisuele media sinds 2001 sterk geëvolueerd is. Op 10 januari 2008 lanceerde zij een openbare raadpleging ter voorbereiding van deze herziening

Naar aanleiding van hogervermelde raadpleging heeft de Vlaamse Gemeenschap een standpunt ingediend over de herziening van de omroepmededeling uit 2001. Ook de Franse Gemeenschap heeft een standpunt ingediend. Beide Gemeenschappen verdedigden daarbij in belangrijke mate dezelfde principes.

Op initiatief van de Nederlandse Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap werd namens 19 landen een brief overgemaakt aan Commissaris Kroes, waarbij deze lidstaten stellen dat er slechts kleine wijzigingen nodig zijn in de omroepmededeling om deze conform te maken aan de technologische evoluties in het digitale tijdperk.

De Commissie hoopt een eerste ontwerp van de nieuwe gewijzigde omroepmededeling met de lidstaten te kunnen bespreken in november aanstaande, zodat de gewijzigde omroepmededeling kan afgerond worden in de eerste helft van 2009.

De Vlaamse Gemeenschap zal het Nederlandse (en intussen quasi-Europese) standpunt over de herziening van de omroepmededeling verder steunen, en de inspanningen verder zetten om te komen tot een slagkrachtige openbare omroep, terwijl ook de particuliere omroepen alle kansen krijgen.

7.3 Ontwikkelingen m.b.t. digitale omroep op het niveau van de Europese Unie

De Europese Commissie (EC) heeft in het voorjaar van 2008 beslist om de DVB-H-norm toe te voegen aan de officiële lijst van normen van de Europese Unie. DVB-H wordt daarbij door de EC naar voren geschoven als de standaard voor de introductie van aardse mobiele televisiediensten in de Europese Unie en de lidstaten zouden dan ook DVB-H als standaard voor mobiele televisie moeten aanmoedigen. Vlaanderen steunt deze beslissing van de EC en zal hiermee rekening houden bij het oplijsten van de pakketten van digitale frequenties die zullen worden vrijgegeven bij een eerste vergelijkende toets voor het verkrijgen van een vergunning voor het aanbieden van een televisieomroepnetwerk. .

7.4 Studies in opdracht van de Europese Commissie over het digitaal dividend

De Europese Commissie (EC) gaf eind 2006 aan de CEPT (Conférence Européenne des Postes et Télécommunications) een mandaat om technische bevindingen te formuleren over harmonisatieopties voor dat digitaal dividend. De EC vroeg toen aan de CEPT om drie technische rapporten over het digitaal dividend op te stellen. Zeer kort samengevat handelen deze drie zeer technische rapporten over:

- de mogelijkheid om te komen tot een geharmoniseerde subband in de frequentiebanden IV en V voor multimediatoepassingen met minimale impact op het plan van Genève 2006;
- de technische mogelijkheden om een geharmoniseerde subband te verkrijgen in de banden IV en V voor vaste/mobiele toepassingen (met zgn. uplink) met minimale impact op het plan van Genève 2006;
- de mogelijkheden om nieuwe/toekomstige toepassingen te kunnen plaatsen in niet-geharmoniseerd spectrum van het digitaal dividend.

Ondertussen werden deze drie rapporten opgemaakt door de CEPT en bezorgd aan de Europese Commissie.

Vlaanderen en de andere Gemeenschappen hebben een algemeen voorbehoud geformuleerd bij het tweede rapport omdat eender welke subband voor vaste/mobiele toepassingen het huidige digitaal omroepfrequentieplan van Genève 2006 op de helling plaatst en dat de harmonisatie van een dergelijke subband zal leiden tot een onevenwichtige toegang van verschillende landen tot het overblijvende frequentiespectrum van het digitaal frequentieplan van Genève 2006. Het vinden van eventuele vervangfrequenties in de door een subband beïnvloede multiplexen op basis van de technische criteria overeengekomen tijdens RRC-06 dreigt voor Vlaanderen moeilijk te worden, gelet op de specifieke geografische situatie van onze regio.

In het voorjaar van 2008 gaf de Europese Commissie een tweede mandaat aan de CEPT m.b.t. technische bevindingen over harmonisatieopties over het digitaal dividend in de Europese Unie. De CEPT werd hierbij gemandateerd om technische studies uit te voeren om voorwaarden te definiëren toepasbaar voor de subband 790-862 MHz,

geoptimaliseerd voor maar niet beperkt tot vaste/mobiele (tweewegs) communicatienetwerken. Meer specifiek moeten bijkomende technische studies gebeuren over onder meer:

- minimale technische voorwaarden om storingen te vermijden wanneer in buurlanden enerzijds netwerken voor mobiele diensten en anderzijds netwerken voor omroepdiensten worden gebruikt;
- de ontwikkeling van de meest aangewezen 'kanaalschema's' voor mobiele diensten;
- een aanbeveling over de beste wijze van aanpak om bestaande diensten voor het maken van omroepprogramma's in de UHF-band te laten 'voortbestaan' (zoals draadloze microfoons).

Finale rapporten in het kader van het tweede mandaat van de EC aan de CEPT worden verwacht tegen maart-juni 2009.

De resultaten van het bovenvermelde eerste mandaat van de EC aan de CEPT en de resultaten van het tweede mandaat zouden een technische input moeten vormen voor een EU-beslissingsproces waarbij de EC tracht om de waarde van het digitaal dividend te maximaliseren vanuit een algemeen maatschappelijk en economisch oogpunt en waarbij de EC hoopt dat dit zal leiden tot een gecoördineerde benadering op EU-niveau. Het is echter zo dat er vandaag rekening mee wordt gehouden dat bepaalde lidstaten kunnen blijven kiezen voor omroep in het bovenste deel van de UHF-band.

7.5 Mogelijke introductie van mobiele telecommunicatiediensten in de frequentiebanden IV en V in het kader van het digitaal dividend

Tijdens de Wereldradioconferentie 2007 (WRC-07), die in het najaar van 2007 plaatsvond te Genève, werd intens gediscussieerd over het al dan niet toekennen van een primaire status aan mobiele diensten in de UHF-band, een in wezen grotendeels primaire omroepband. De ontwikkelingen in dit verband werden tijdens WRC-07 nauwgezet door mijn administratie opgevolgd.

Het resultaat van deze conferentie op dit punt is dat een deel van de UHF-band, nl. de frequentieband van 790 – 862 MHz, vanaf 17 juni 2015 een co-primaire 'mobiele' status meekrijgt. Lidstaten konden tijdens WRC-07 ook al beslissen om die frequenties van 790-862 MHz of een deel ervan een 'mobiele status' mee te geven voor 17 juni 2015 op voorwaarde dat de toekomstige mobiele diensten geen storingen veroorzaken op of geen bescherming vragen t.o.v. andere primaire diensten in de betrokken frequentieband. België heeft tijdens WRC-07 niet voor deze optie gekozen.

Tijdens dezelfde WRC-07 werd ook beslist dat de Internationale Telecommunicatie Unie bijkomende studies moet uitvoeren over het gebruik van de frequentieband 790-862 MHz door mobiele en andere toepassingen, waarbij rekening zal worden gehouden met de bescherming van de (omroep)diensten waaraan deze band heden is toegekend. Daarnaast zal de ITU ook het mogelijk gebruik van de frequentieband 790-862 MHz bestuderen voor nieuwe mobiele én omroep toepassingen met inbegrip van de impact ervan op het akkoord van Genève 2006 en rekening houdend met de bescherming van het plan van Genève 2006 en de toekomstige evoluties ervan. Rapporteringen over deze studies worden verwacht tegen de Wereldradioconferentie in 2011.

Zowel op Europees niveau als op het vlak van de ITU zijn er nog steeds volop studies aan de gang over het digitaal dividend en definitieve opties zijn nog niet genomen. Dat de thematiek van het digitaal dividend een complex gebeuren is, mag blijken uit het feit dat nog steeds studies op verschillende niveaus plaatsvinden.

In de meeste buurlanden is heden nog geen definitief uitsluitsel over het eventuele gebruik van het bovenste deel van de UHF-band voor mobiele telecommunicatiediensten.

Alleszins moet ermee rekening worden gehouden dat een volledig 'geharmoniseerde' introductie van een subband voor diensten verschillend van omroep in de UHF-band zal leiden tot een onevenwichtige verdeling van het frequentiespectrum en dat hiervoor een oplossing moet worden gevonden, wat voor sommige regio's niet evident lijkt.

Omdat in België de Gemeenschappen instaan voor het beheer van de gemengde frequentiebanden voor omroep-toepassingen zal ik deze thematiek tijdens de overblijvende regeerperiode blijven opvolgen.

7.6 WAPECS

De Europese Commissie (EC) werkt aan een aanbeveling over niet-technische voorwaarden bij gebruikersrechten van radiofrequenties onder het regelgevend kader voor elektronische communicatie in de context van de zgn. WAPECS ('Wireless Access Policy for Electronic Communication Services'). De EC roept op tot een verhoogde flexibiliteit wat het 'management' van het spectrum betreft en wil afstappen van het exclusieve gebruik van een bepaalde frequentieband door een bepaalde dienst (bijvoorbeeld een omroepdienst of een telecommunicatiedienst). In verschillende ontwerpen kwamen ook de omroepbanden IV en V (ook UHF-band genoemd), naast andere niet-omroepbanden, voor in de lijst van de frequenties die hiervoor in aanmerking zouden komen. In 2007 werd hierover, samen met de andere Gemeenschappen via de federale overheid een gezamenlijk standpunt geformuleerd bij de EC waarin voorgesteld werd om de betrokken omroepbanden niet in aanmerking te nemen voor de door de EC beoogde 'flexibiliteit' in die aanbeveling. Ondertussen ligt een ontwerp voor waarin de vermelde UHF-band blijft voorkomen maar wel met verwijzing naar internationale akkoorden van de ITU en huidige studies uitgevoerd door de CEPT. Tijdens een stemming over dat ontwerp in het voorjaar van 2008 onthield België zich.

7.7 Omzetting gewijzigde Europese Telecomrichtlijnen

Over de herziening van de telecomrichtlijnen van 2002 werd in de loop van de afgelopen maanden onderhandeld tussen de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Europese Raad. Verwacht kan worden dat deze op het einde van 2008 of in de loop van 2009 definitief zullen worden goedgekeurd. Daarna zullen deze aanpassingen ook omgezet moeten worden, zowel op federaal niveau als op Vlaams niveau. Tot op vandaag lijkt het er op dat wijzigingen echter niet van die aard zullen zijn dat deze een grote invloed zullen hebben op het mediabeleid. Wel zijn er aandachtspunten aangaande het gebruik van spectrum voor omroep, het verkrijgen van dergelijk spectrum en de must-carry regels. Deze worden vandaag al opgevolgd door mijn medewerkers ter vrijwaring van de Vlaamse bevoegdheden inzake omroep.

Kris PEETERS

minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid,
Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid

Bijlagen

Bijlage 1: Samenvatting van de beleidsintenties 2008

Algemene doelstellingen:

- het instandhouden van een sterke Vlaamse openbare omroep
- het geven van alle kansen aan de particuliere omroepen
- het verzekeren van een gewaarborgde toegang tot een divers en kwaliteitsvol aanbod
- het ondersteunen van de digitalisering van de communicatie in de samenleving
- het overbruggen van de digitale kloof
- het toezicht op de regelgeving door een volwaardige regulator
- een volledige Vlaamse bevoegdheid voor het hele luik van media en telecommunicatie

1. Instandhouden van een pluriform landschap

1.1 De VRT

- de cultuurdelta wordt verder uitgerold
- de nieuwe beheersovereenkomst wordt verder opgevolgd
- het zenderpark wordt verzelfstandigd

1.2. Particuliere omroepen:

- de mediadecreten worden volledig herzien om aan te passen aan de nieuwe structuren en noden ten gevolge van de technologische evoluties
- het radiolandschap en het frequentieplan worden geëvalueerd en scenario's worden bekeken in functie van mogelijke aanpassingen
- de rol van het BIPT in het kader van haar functie als etherpolitie wordt nauwgezet opgevolgd.
- De nodige acties worden genomen om de belangen van de Vlaamse radiozenders te vrijwaren tegen de storingen.

1.3. Geschreven pers

- met de geschreven pers wordt een nieuw protocol gesloten
- het project Kranten in de Klas wordt weliswaar verdergezet, maar geëvalueerd naar andere pistes.
- het steunen van kwaliteitsvolle journalistiek blijft behouden door middel van subsidies aan het Fonds Pascal Decroos, het IPV en de Vlaamse Vereniging voor Beroepsjournalisten

2. Toegang waarborgen tot een divers en kwaliteitsvol innovatief media-aanbod.

- De inspanningen inzake ondertiteling voor doven en slechthorenden worden verdergezet.
- het blijven ondersteunen van TrefMedia
- Met BVN wordt een nieuwe overeenkomst gesloten

3. Digitalisering van de mediadistributiekkanalen:

- De digitale ether wordt verder uitgerold en het zenderpark van de VRT wordt verzelfstandigd

- Een beauty contest wordt opgezet om de digitale frequenties naar de markt te brengen
- De analoge switch-off wordt uitgevoerd

4. Digitaal Vlaanderen:

- het lopende digitaal actieplan wordt geëvalueerd en bijgestuurd.
- De projecten bij het IBBT worden opgevolgd.
- Het ENA wordt verder ondersteund.

5. De Vlaamse Regulator voor de Media.

- de VRM zal het Vlaamse medialandschap in kaart brengen om de concentraties in de audiovisuele en geschreven media op te volgen.
- De VRM maakt de analyse rond de noodzaak tot analyse van de geografisch relevante markten.
- de VRM ziet verder toe op de controle van de mediaregelgeving en de naleving van de beheersovereenkomst door de VRT.

6. Europese dossiers

- het opvolgen van de evoluties rond de toekenning van frequenties op Europees niveau
- het verdedigen van het belang van het inzetten van het digitaal dividend voor omroepoepassingen.
- het samenwerkingsakkoord over de elektronische communicatie uitvoeren.

Bijlage 2: Regelgevingsagenda

A. Gerealiseerde regelgevingsinitiatieven 2007-2008

<i>Titel van het initiatief</i>	<i>Betrokken regelgeving</i>	<i>Eventuele wettelijke deadline</i>	<i>Korte samenvatting van de beleidsdoelstelling(en)</i>	<i>Timing</i>	<i>Werd een RIA opgesteld?</i>
Raad voor cultuur, jeugd, sport en media	Decreet	Geen	Oprichting	Decreet van 30 november 2007	Nee
Boodschappen van algemeen nut	Aanpassing mediadecreten	Geen	Aanpassing mediadecreten met aanpassing en uitbreiding van de definitie	Decreet van 21 december 2007	Nee
VRT	Aanpassing mediadecreten	Geen	Aanpassing t.g.v. de zaak van de Europese Commissie tegen België over de financiering van de VRT	Decreet van 18 juli 2008	Nee
VRT	Aanpassing bestaand besluit	Geen	Aanpassing van de frequentiepakketten die aan de VRT worden toegewezen voor analoge radio	Besluit van 11 april 2008	Nee

VRT	Aanpassing bestaand besluit	Geen	Aanpassing van de frequentiepakketten die aan de VRT worden toegewezen voor digitale uitzendingen	Besluit van 14 maart 2008	Nee
Digitaal frequentieplan	Nieuw besluit	Geen	Opstellen van een lijst van frequenties die aan Vlaanderen werden toegewezen ten gevolge van RRC 06	Besluit van 12 oktober 2007	Nee
Digitaal procedurebesluit	Nieuw besluit	Geen	Besluit dat de procedure bepaalt en de voorwaarden voor het verkrijgen van digitale frequenties	Besluit van 18 juli 2008	Ja
VRM	Aanpassing mediadecreten	Geen	Aanpassing van de samenstelling en de organisatie van de VRM	Decreet van 20 juni 2008	Nee

B. Regelgevingsagenda Beleidsbrief Media- Beleidsprioriteiten 2008-2009

<i>Titel van het initiatief</i>	<i>Betrokken regelgeving</i>	<i>Eventuele wettelijke deadline</i>	<i>Korte samenvatting van de beleidsdoelstelling(en)</i>	<i>Timing</i>	<i>Wordt er een RIA opgesteld?</i>
Algehele herziening mediadecreten	Gecoördineerde mediadecreten van 2005	geen	Aanpassen van de bestaande gecoördineerde mediawetgeving aan (i) de nieuwe evoluties (ii) de nieuwe richtlijn televisie zonder grenzen	Goedkeuring door het Vlaams Parlement in 2008-2009	ja
Herziening procedurebesluit VRM	Besluit van de VR mbt. de VRM van 30 juni 2006	Geen	Wijziging t.g.v. het nieuwe decreet	Na goedkeuring van het decreet, 2009	Ja
Lancering digitale etherpakketten	Nieuw besluit aangaande digitale pakketten	Geen	Brengen van digitale frequenties naar de markt	Eind 2008,	Nee

Bijlage 3: Resolutie en moties

Tijdens het parlementaire jaar 2007-2008 werd één resolutie met betrekking tot het Mediabeleid goedgekeurd, namelijk op 10 juni 2008 betreffende de huidige duur van de zendvergunningen van de particuliere radio-omroepen, de opmaak van een nieuw

radiofrequentieplan en de stimulering van de digitalisering van de radiosector. De inhoud van deze resolutie wordt in de beleidsbrief zelf behandeld.

Bijlage 4. Lijst van gebruikte afkortingen:

ASO: Analoge switch-off

BVN: Het Beste van Vlaanderen en Nederland

BIPT : Belgisch Instituut voor Post en Telecommunicatie

CEPT: Conférence Européenne des Postes et Télécommunications

CIM: Centrum voor Informatie over de Media

CRC: Conferentie der regulatoren

DAB: Digital Audio Broadcasting

DAV: Digitaal Actieplan Vlaanderen

DIVA: Digitaal VRT-archief

DMB: Digital Multimedia Broadcasting

DMF: Digitale MediaFabriek

DRM: Digital Rights Management

DRM(+): Digital Radio Mondiale (+)

DVB-H: Digital Video Broadcasting- Handheld

DVB-T: Digital Video Broadcasting – Terrestrial

EC: Europese Commissie

ENA: Elektronisch Nieuwsarchief Vlaanderen

IBBT: Instituut voor Breedband Technologie

ICRI: Interdisciplinair Centrum voor Recht en Informatica

IDTV: Interactive Digital Television

IPTV: Internet Protocol Television

IPV: Internationaal perscentrum Vlaanderen

ITU: International Telecommunication Union

KIK: Krant in de Klas

MB: Ministerieel Besluit

MIRA: Mediacampagne rond Interculturaliteit in Relatie tot de Arbeidsmarkt

MADUF: Maximising DVB Usage in Flanders

NICAM: Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media

NRI: National Regulatory Institutions

NORTV: Niet-Openbare Regionale Televisieverenigingen Vlaanderen

OGB: Ogenblikkelijk gewogen bereik

PVR: Personal Video Recorder

RVi: Radio Vlaanderen Internationaal

RRC: Regionale Radio Conferentie

SBS: Scandinavian Broadcasting System

T-DAB: Terrestrial Digital Audio Broadcasting

T-DMB: Terrestrial Digital Multimedia Broadcasting

ToM: Totale oMbouw omroepgebouw VRT

UHF-band: Frequentiebanden IV en V (470-862 MHz)

VAR: Vlaamse Audiovisuele Regie

VMMa: Vlaamse Media Maatschappij

VRM: Vlaamse Regulator voor de Media

VRT: Vlaamse Radio- en Televisieomroep

VTM: Vlaamse Televisie Maatschappij

VVJ: Vlaamse Vereniging van Beroepsjournalisten

WAPECS: Wireless Access Policy for Electronic Communication Services

WRC: Wereldradioconferentie

WSIS: World Summit on Information Society